

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989)			
HOOFDSTUK I			
Algemeen		<p>1. <i>Algemene suggestie:</i> Overal waar staat “goedkeuring” wijzigen in “acceptatie” en begrip “acceptatie” beschrijven: “de beslissing van geen bezwaar onverminderd een overname van de verantwoordelijkheid”</p> <p>(VNG)</p> <p>2. Birds: 01.02.06 De verplichtingen van de aannemer tot het cederen van de vordering van de aannemer op een leverancier, het op de hoogte te stellen van directie van ongevallen en het traceren van in de grond aanwezige kabels en leidingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien de opdrachtgever krachtens paragraaf 5, lid 5 van de U.A.V. voor niet of niet tijdige levering aansprakelijk is, zal de aannemer zijn vordering op de leverancier op eerste verzoek van de opdrachtgever aan deze cederen tot aan het door de opdrachtgever aan hem vergoede bedrag. - De aannemer moet de directie terstond op de hoogte stellen van alle ongevallen op het werkterrein, met verstrekking van alle ter zake doende inlichtingen. - Vóór de aanvang van de werkzaamheden waarbij in de grond aanwezige kabels en 	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>leidingen betrokken zijn, traceert de aannemer de ligging hiervan en draagt hij er zorg voor dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden daaraan geen schade ontstaat. De aannemer draagt er zorg voor dat de ontvangen gegevens over in de grond aanwezige kabels en leidingen op de bouwplaats aanwezig zijn en instrueert uitvoerend en machinebedienend personeel.</p>	
<p><i>§ 1. Aanduidingen, begripsbepalingen</i></p>		<p>1. UAV(TI) omschrijft de begrippen werk en bouwstoffen. In de verdere tekst wordt niet altijd even consequent omgegaan met het begrip 'deel van het werk' als het gekeurd of beproefd moet worden. Een onderdeel is niet hetzelfde als een 'deel van het werk'. (Stichting STABU)</p> <p>2. Definities m.b.t. keuringen en beproevingen dient te worden afgestemd met definities en terminologie van NEN-EN-ISO 9000 oftewel dezelfde termen en definities hanteren als in UAV-GC, b.v. beproeving = test, keuring = inspection, verificatie, toetsing, acceptatie, document review etc. Daarbij: keuring is een technische toets en beproeving is een functionele toets. (Stichting STABU)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
1.1	Verstaan wordt onder:	UAV (TI) omschrijft de begrippen werk en bouwstoffen. In de verdere tekst wordt niet altijd even consequent omgegaan met het begrip 'deel van het werk' als het gekeurd of beproefd moet worden. Een onderdeel is niet hetzelfde als een 'deel van het werk'. Definities m.b.t. keuringen en beproevingen afstemmen met definities en terminologie van NEN-EN-ISO 9000 oftewel dezelfde termen en definities hanteren als in UAV-GC, b.v. beproeving= test, keuring= inspection, verificatie, toetsing, acceptatie, document review etc. Daarbij: keuring is een technische toets en beproeving is een functionele toets. (Kroef)	
	<i>het werk</i> : het uit te voeren werk of de te verrichten levering;		
	<i>de opdrachtgever</i> : de natuurlijke of rechtspersoon, die het werk opdraagt;		
	<i>de aannemer</i> : de natuurlijke of rechtspersoon, aan wie het werk is opgedragen;		
	<i>het bestek</i> : de beschrijving van het werk, de daarbij behorende tekeningen, de voor het werk geldende voorwaarden, de nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing;	in de praktijk wordt onder bestek de beschrijving van het werk verstaan. Door daar ook de tekeningen onder te vatten ontstaat wel eens spraakverwarring. Een oplossing weet ik niet, want de terminologie op zich is wel juist. (RvA)	
	<i>de overeenkomst</i> : de tussen opdrachtgever en aannemer tot stand gekomen overeenkomst van aanneming van werk;		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<i>de aannemingssom</i> : het bedrag, waarvoor de aannemer zich heeft verbonden het werk tot stand te brengen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;		
	<i>bouwstoffen</i> : de in het werk te brengen materialen, voorwerpen, onderdelen, installaties, grond van allerlei soort en dergelijke;		
	<i>dag</i> : kalenderdag;		
	<i>werkdag</i> : een kalenderdag, tenzij deze valt op een algemeen of ter plaatse van het werk erkende, of door de overheid dan wel bij of krachtens collectieve arbeidsovereenkomst voorgeschreven rust- of feestdag, vakantiedag of andere niet individuele vrije dag;		
	<i>U.A.V.</i> : deze Uniforme Administratieve Voorwaarden 1989;		
	<i>suggesties voor toevoegingen</i>	<p>1. par 1 lid 1: opnemen van een definitie van 'directievoerder' (NL-Ingenieurs)</p> <p>2. par.1 : Definieren van begrippen van de termen 'onderhoud' en 'service' is wenselijk zoals dat gebruikt wordt in par. 11 van de UAV 1989 en de UAVTI 1992. Onderhoud wordt over het algemeen gezien als die werkzaamheden die nodig zijn om een installatie blijvend te laten functioneren , terwijl dat in de zin van de UAV enkel ziet op het herstel van gebreken. Daarmee beoogt het UAV dus het correctief onderhoud, niet het benodigde periodieke onderhoud.</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>Verantwoordelijkheid periodiek onderhoud is namelijk echter voor rekening van eigenaar (Kropman installietechniek)</p> <p>3. par. 1: definitie werkterrein invoegen (Stichting STABU) 5. Birds: 01.02.01 De definitie van het werkterrein wordt in STABU bestekken telkens toegevoegd onder 01.02.01-01 en (bij verbouwingen) in aanvulling daarop tevens onder 01.02.01-02:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onder werkterrein wordt verstaan het terrein of het water dat door de opdrachtgever aan de aannemer voor de uitvoering van het werk ter beschikking wordt gesteld, het terrein of het water waarop en waarin het werk wordt uitgevoerd daarin begrepen. - Onder werkterrein wordt tevens verstaan de als zodanig aangeduide aanwezige opstallen of delen daarvan waarin, waarop of waaraan het werk moet worden uitgevoerd.01.02.02-01 In verband met het vaststellen van de juiste versie van normbladen e.d. wordt, bij gebreke van een versie-aanduiding (jaartal) in het STABU bestek uitgegaan van de volgende bepaling: <ul style="list-style-type: none"> - Daar waar een publicatie zonder datum is vermeld, is deze publicatie van toepassing zoals deze drie maanden voor de dag van aanbesteding luidt. <p>Wij merken op, dat “de dag van prijsaanbieding” onze voorkeur zou</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		hebben boven “de dag van aanbesteding”.	
1.2	Indien in het bestek een afzonderlijke termijn is gesteld, binnen welke een deel van het werk moet worden opgeleverd, wordt voor de toepassing van de § 6, vierde lid, 8, 9, 10, 11, 12, 42 en 44 dat deel als een afzonderlijk werk aangemerkt.		
1.3	Indien in het bestek een afzonderlijke termijn is gesteld, binnen welke de uitvoering van het werk tot een bepaalde stand moet zijn gevorderd, voordat de oplevering plaats vindt, is het bepaalde in de § 8, 9 en 42 van overeenkomstige toepassing.		
1.4	Indien aan de totstandkoming van de overeenkomst geen aanbesteding is voorafgegaan, wordt voor de toepassing van de § 2, tweede lid, 6, elfde en dertiende lid, en 49, tweede lid, in plaats van ‘de dag van aanbesteding’ gelezen ‘de dag van de prijsaanbieding van de aannemer’.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
1.5	Bij meerjarige onderhoudswerken, opgedragen voor een bepaalde som per jaar wordt, indien sprake is van 'aannemingssom' of van 'termijn van betaling', bedoeld de aannemingssom per jaar of de termijn van betaling van het betrokken onderhoudsjaar.		
Toepasselijkheid			
§ 2. Van toepassing zijnde voorschriften, tegenstrijdige		<p>1. Niet altijd voert de opdrachtgever thans enkele praktische wijzigingen door; de verantwoordelijkheden van de aannemer worden daardoor groter. Aannemer kan deze verantwoordelijkheden dragen, mits hij deze althans dan kent. Het risicoprofiel van de aannemer wordt echter door de talrijke wijzigingen ondoorzichtig.</p> <p>2. Het is raadzaam om enkele vaste normen te bepalen die de rechtspositie van de opdrachtgever en de opdrachtnemer vastleggen. Deze zouden dan in feite dwingendrechtelijk moeten worden vastgelegd. Voorbeeld: ontwerpverantwoordelijkheid opdrachtgever.</p> <p>3. In de jurisprudentie is de waarschuwingsplicht van de aannemer als verwoord in lid 4 redelijk duidelijk nader ingevuld en ontwikkeld. Voor de rechtsverhouding tussen partijen is het wenselijk om de huidige inzichten ook op te nemen in de tussen hen geldende voorwaarden (<i>geldt eveneens voor paragraaf 6 lid 14</i>) (Kropman installatietechniek)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
2.1	De bepalingen van deze U.A.V. gelden voor zover daarvan in het bestek niet uitdrukkelijk is afgeweken.	<p>1. de bepalingen van deze UAV ... moet zijn: de bepalingen van de UAV, gezien de definitie in par. 1 lid 1 van UAV. (RvA) 2. Probleem: De tekst “bepalingen van deze UAV...” sluit niet aan op de koptekst “voorschriften en tegenstrijdige bepalingen...”.</p> <p>De strekking en het woord “gelden” wekken bij velen de onterechte suggestie dat de UAV altijd gelden, waardoor soms wordt vergeten deze in het bestek van toepassing te verklaren. (Joop van Kuijen)</p> <p>Aedes onderschrijft het uitgangspunt dat regelmatig op (essentiële) onderdelen wordt afgeweken van bepalingen in de UAV. Een STABU-bestek bevat doorgaans een afdeling waarin in het belang van de opdrachtgever wordt afgeweken van de UAV. Aedes bestrijdt dat daarmee enig evenwicht zou worden verstoord. Het is Aedes niet duidelijk welk “evenwicht” de Werkgroep hierbij voor ogen staat.</p> <p>Aedes merkt op dat de UAV een handzame set Algemene Voorwaarden vormt voor de praktijk maar dat er in tal van situaties aanleiding kan bestaan van die Algemene Voorwaarden af te wijken. Dit kan samenhangen met de aard van het project of de aard van het samenwerkingsverband. Daarnaast benadrukt Aedes dat er bij opdrachtgevers behoefte bestaat met innovatieve samenwerkingsvormen aan de slag te gaan. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan ketenintegratie in de bouw.</p>	1. De werkgroep is het eens met de RvA.

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>Dergelijke samenwerkingsvormen vereisen flexibele regelingen die op maat per project of per samenwerkingsverband kunnen worden aangepast. Deze uitgangspunten verdragen zich op geen enkele manier met de kennelijk door de Werkgroep voorgestane gedachten aan een standaardregeling of onverkorte toepassing van UAV via een beleidsregel.</p> <p>Met name maakt Aedes bezwaar tegen het uitgangspunt neergelegd in artikel 6:214 lid 5 BW, dat partijen van een standaardregeling uitsluitend kunnen afwijken in een vorm voorgeschreven in de standaardregeling. Daarnaast meent Aedes dat het belang van het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingsvormen in de huidige bouwpraktijk zeer zwaar moet wegen. Dit is van belang voor alle bij het bouwproces betrokken partijen. Dit betekent dat opdrachtgevers en aannemers overeenkomsten moeten kunnen sluiten waarop de UAV niet van toepassing is. (Aedes)</p>	
2.2	Tot het bestek behoren mede, als waren zij er letterlijk in opgenomen, de op het werk van toepassing verklaarde Nederlandse normen van de Stichting Nederlands Normalisatie-instituut, zoals deze drie maanden voor de dag van aanbesteding luiden.	<p>1. gezien recente jurisprudentie is het maar de vraag of de NEN-normen onverkort van toepassing verklaard kunnen worden, want dat werkt kostenverhogend. Overigens hoort deze bepaling thuis in de definitie van bestek in par. 1 lid 1. (RvA)</p> <p>2. Probleem: Sommige opdrachtgevers grijpen deze bepaling aan om gemakshalve “de Nederlandse normen, dwz. alle Nederlandse normen van toepassing te verklaren. Beter is: de</p>	1. ik noteerde hier geen commentaar van de werkgroep.

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>Nederlandse normen die op het werk van toepassing zijn verklaard. In de tekst van de bepaling moet duidelijk tot uitdrukking komen dat het om een projectgebonden selectie van normen gaat. (Joop van Kuijen)</p> <p>3. Er zijn inmiddels veel meer ‘publicaties’ die als een voorschrift worden gezien, tekst daarom ‘veralgemeineren’. (Kroef)</p> <p>4. Tekst (uit het bestekboek), tekeningen en bijlagen (voorschriften, lijsten, etc) zijn vaak complementair en geven gezamenlijk de verplichtingen (leveringsomvang) van de aannemer weer. Ze vullen als het ware elkaar aan. Je kunt immers niet alles in de (hoofd) tekst van het bestekboek regelen. Dit dient niet aangemerkt te worden als ‘tegenstrijdigheid’ in de zin van dit artikel, maar zou in de AV opgenomen moeten worden. Je zou kunnen denken aan een bepaling zoals in UAV-GC waarin de aannemer het werk ‘fit for purpose’ zou moeten opleveren en dat de aannemer al datgene dient te doen en bouwstoffen daarvoor dient te leveren om dit te realiseren, tenzij uit het bestek anders blijkt. Dit betekent dat in het bestek een bepaling opgenomen moet worden waaruit expliciet blijkt welke activiteiten de opdrachtgever zelf (dan wel derden) verricht en welke bouwstoffen de opdrachtgever aan aannemer toelevert. (Stichting STABU)</p>	
2.3	Op de overeenkomst is van toepassing het Nederlandse recht.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
2.4	Indien onderdelen van het bestek onderling tegenstrijdig zijn, wordt, tenzij een andere bedoeling uit het bestek voortvloeit, de rangorde daarvan bepaald aan de hand van de volgende regels:	1.par. 2 lid 4 en lid 5: ... onderdelen van het bestek vervangen door onderdelen van contractstukken (RvA) 2. Billijkheid eerder benoemen in plaats van pas ná het 'geen uitkomst bieden' van de rangorde-regels. En een verwijzing naar § 29.1 opnemen. (Petersen)	1. ik noteerde hier geen commentaar van de werkgroep.
a.	een nieuw geschreven of getekend document gaat voor een oud geschreven of getekend document;		
b.	de beschrijving gaat voor een tekening;		
c.	een bijzondere regeling gaat voor een algemene regeling;		
	met dien verstande, dat regel a gaat voor de regels b en c , en regel b voor regel c.		
	Indien toepassing van deze regels geen uitkomst biedt, wordt de tegenstrijdigheid, met inachtneming van de billijkheid, uitgelegd ten nadele van degene door of namens wie het bestek is opgesteld.		
2.5	Het in het vierde lid bepaalde laat onverlet de verplichting van de aannemer om de opdrachtgever te waarschuwen in geval van een klaarblijkelijke tegenstrijdigheid tussen onderdelen van het bestek.		
HOOFDSTUK II			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
Vertegenwoordiging van partijen		<p><i>Suggestie 1:</i> Benoem de bouwmanagers en hun verantwoordelijkheden: Er lopen op de bouwplaats vaak mensen rond zonder duidelijke verantwoordelijkheden. Deze bouwmanagers praten overal over mee en nemen veelal belangrijke beslissingen, zonder dat hun rol, verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid duidelijk zijn vastgelegd. Is het een idee om te bepalen dat de opdrachtgever duidelijk moet aangeven welke adviseurs er rondlopen en welke juridische status ze hebben?</p> <p>(BNA) <i>Suggestie 2:</i> Geef de bouwvergadering een officiële status: In bouwvergaderingen wordt feitelijk alles geregeld. Deze vergaderingen zijn in de praktijk dus erg belangrijk. Toch hebben ze geen status in de UAV. Is het een idee om de bouwvergadering als officieel instituut in de UAV op te nemen, en daarbij te bepalen dat de bouwvergadering wordt voorgezeten door de directie? (BNA)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 3. Directie		<p>1. Probleem: Directie is een “onduidelijke tussenpartij”. Suggestie om het voortschrijdend inzicht van de UAVgc in deze, waar mogelijk, te volgen. M.a.w. geen Directie maar Gevolmachtigde van de Opdrachtgever. (Joop van Kuijen)</p> <p>2. Laat “directie(voering)” in UAV en DNR/STB op elkaar aansluiten: In de praktijk ontstaan regelmatig misverstanden naar aanleiding van het begrip “directie(voering)”. Op de bouwplaats bestaat dan onduidelijkheid over de vraag welke persoon (manager, directievoerder, aannemer) belast is met welk toezicht. Omdat UAV en DNR/STB niet naadloos op elkaar aansluiten, is het op zo’n moment moeilijk een eenduidig antwoord te geven op die vraag. Is het een idee om nog eens goed naar de begrippen in hoofdstuk II UAV te kijken, met daarbij de begrippen uit DNR/STB in het achterhoofd? (BNA)</p> <p>3. Er zijn meer ‘varianten’ van traditionele directievoering gekomen. De belangrijkste nieuwe vorm is wel ‘part-time’ directievoeren. Dit houdt in dat er geen ‘dagelijks’ toezicht is. Dit is mede van belang gelet op het gesteld in art. 2, 2e alinea. Daarnaast begint het traditionele directievoeren steeds meer trekjes te vertonen van Systeem Gerichte Contractbeheersing waarbij een steeds groter beroep wordt gedaan om het Kwaliteitsborgingssysteem waardoor de aannemer steeds meer en belangrijkere taken op dit gebied moet uitvoeren. (Stichting STABU)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
3.1	De opdrachtgever is gerechtigd een of meer personen aan te wijzen om als directie op te treden of de directie bij te staan dan wel als zodanig aangewezen personen door anderen te vervangen.		
3.2	Indien de opdrachtgever niet een of meer personen wil aanwijzen om als directie op te treden, is hij verplicht hiervan vóór de uitvoering van het werk schriftelijk mededeling te doen aan de aannemer. Indien door het niet aanwijzen of niet vervangen van een of meer personen om als directie op te treden meer van de aannemer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd, heeft hij recht op bijbetaling.	par. 3 lid 2: toevoegen: tenzij deze omstandigheid de aannemer vóór het sluiten van de overeenkomst bekend was. In dat geval immers kan de aannemer met die omstandigheid rekening houden bij de prijsvorming, terwijl hij op grond van de huidige bepaling bijbetaling kan vragen voor een omstandigheid, waar hij bij de prijsbepaling al rekening mee heeft gehouden. (RvA)	ik noteerde hier geen commentaar van de werkgroep.
3.3	De opdrachtgever geeft van elke aanwijzing, indien deze niet reeds in het bestek is gedaan, en van elke wijziging of intrekking daarvan, onverwijld schriftelijk kennis aan de aannemer.	1. par. 3 lid 3 lijkt in strijd met par. 36 lid 2: overeenkomstig lid 4 is alleen de opdrachtgever bevoegd tot de in lid 3 genoemde bestekwijziging, omdat hij in lid 3 expressis verbis staat genoemd. Volgens 36 lid 2 is de directie tot bestekwijziging bevoegd. (RvA)	1. de werkgroep is het hier mee eens.
3.4	Zolang en voor zover de opdrachtgever niet schriftelijk aan de aannemer van het tegendeel doet blijken, vertegenwoordigt de directie de opdrachtgever in alle zaken het werk betreffende. In de gevallen echter, waar in de U.A.V. uitdrukkelijk de opdrachtgever is genoemd, is alleen deze bevoegd.		
3.5	Indien meer dan één persoon als directie is aangewezen, wordt ieder der aangewezen		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	personen geacht de directie te vertegenwoordigen.		
3.6	De directie oefent het toezicht uit op de uitvoering van het werk en op de naleving van de overeenkomst.	1.par. 3 lid 6 is een bron van misverstanden, nu in de SR het houden van toezicht maar zeer beperkt tot de directievoering wordt gerekend en daar afzonderlijk opdracht toe moet worden gegeven. Met name het onderscheid tussen beperkt toezicht, dat wil zeggen op cruciale momenten, en (RvA) dagelijks toezicht moet duidelijker tot uitdrukking komen. Dat staat in lid 8 duidelijker: cruciale momenten alleen met directie erbij.	1.de werkgroep is het hiermee eens.
3.7	Personen, die zijn aangewezen om de directie bij te staan, binden deze in zoverre het tegendeel niet schriftelijk aan de aannemer is medegedeeld.	Probleem: Die personen binden de directie die de opdrachtgever weer bindt... Verbeterpunt: Geen Directie maar, Opdrachtgever of zijn gemachtigde. (Joop van Kuijen)	
3.8	De directie is bevoegd te bepalen, dat door haar aan te duiden werkzaamheden niet mogen worden uitgevoerd dan in tegenwoordigheid van de directie of van door haar aangewezen personen.		
3.9	Indien en zolang de opdrachtgever van zijn in het eerste lid bedoelde bevoegdheid geen gebruik heeft gemaakt, treedt hij daar, waar in de U.A.V. sprake is van de directie, in haar plaats.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 4. Gevolmachtigde van de aannemer		<i>Suggestie:</i> in de praktijk worden veel onbeperkte volmachten geëist, hetgeen niet verstrekt kan worden (corporate governance of andere redenen); mogelijke oplossing : in bepaling verduidelijking op te nemen, die inhoudt dat ingeval aannemer gebruik maakt van recht om vertegenwoordiger aan te wijzen, dat bijlage A gehanteerd dient te worden; (Uneto)	
4.1	De aannemer is te allen tijde gerechtigd bij door de directie goed te keuren volmacht een of meer personen aan te wijzen om hem in zaken het werk betreffende te vertegenwoordigen. Ditzelfde geldt bij wijziging van bedoelde volmacht.	1. par. 4: aan opdrachtgever/directie zou de bevoegdheid moeten worden toegekend van aannemer de aanwijzing van een dergelijke bevoegde vertegenwoordiger te verlangen. (RvA)	1. werkgroep is het hiermee eens.
4.2	Een door de aannemer gewaarmerkt afschrift van de volmacht wordt onverwijld aan de directie verschaft.	1. Birds: 01.02.04-01 De verplichting tot het gebruik van een “volmacht overeenkomstig bijlage A”: - De aanwijzing door de aannemer van personen die hem in zaken het werk betreffende zullen vertegenwoordigen moet geschieden met gebruikmaking van een volmacht overeenkomstig bijlage A van de UAV	
4.3	De aanwijzing van iedere gevolmachtigde geschiedt voor het werk of voor een bepaald gedeelte ervan.		
HOOFDSTUK III			
Algemene verplichtingen van			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
partijen			
<i>§ 5. Verplichtingen van de opdrachtgever</i>		Ontwerpverantwoordelijkheid is de kernbepaling voor de opdrachtgever; dit dient uitdrukkelijk terug te komen, waarbij in feite dwingendrechtelijk moet worden bepaald dat de opdrachtgever hier niet ten nadele van de aannemer af mag wijken; zeker in de huidige aanbestedingspraktijk tracht de opdrachtgever bij regelmaat de ontwerpverantwoordelijkheid voor ontwerpen en bestekken bij de aannemer neer te leggen (Kropman Installatietechniek)	
5.1	De opdrachtgever zorgt er voor, dat de aannemer tijdig kan beschikken:	Bouwbespreking heeft terecht veel aandacht in de UAV gekregen. Teksten over zorg voor kabels en leidingen uitbreiden en afstemmen met WION. Geldt ook voor andere artikelen. (Kroef)	
<i>a.</i>	over de vergunningen, ontheffingen of dergelijke beschikkingen, die voor de opzet van het werk volgens het bestek vereist zijn;		
<i>b.</i>	over het terrein of het water, waarop of waarin het werk moet worden uitgevoerd;	toevoegen aan dit lid: par 5 lid 1b: toevoegen dat het terrein of het water ook bereikbaar en toegankelijk moet zijn (denk aan het aanbrengen van rijplaten, (al dan niet) tijdelijk recht van overpad, noodbrug of ponton aanleggen e.d.) (NL-Ingenieurs)	
<i>c.</i>	over de benodigde tekeningen en andere gegevens;		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
d.	over de verstrekkingen, die de opdrachtgever ingevolge de overeenkomst doet. Indien de aard van het werk hiertoe aanleiding geeft, houdt de directie vóór de aanvang van het werk een bouwbespreking met de aannemer en de leidingbeheerders, waarbij de aannemer wordt ingelicht omtrent de juiste ligging van de zich in of nabij het werk en het werkterrein bevindende ondergrondse kabels en leidingen en waarbij wordt vastgesteld wat daarmee moet geschieden. Indien de directie deze bouwbespreking niet houdt, zal de aannemer vóór de aanvang van het werk om het houden van die bespreking verzoeken. De directie zal aan dit verzoek gevolg geven.		
5.2	De opdrachtgever draagt de verantwoordelijkheid voor de door of namens hem voorgeschreven constructies en werkwijzen, daaronder begrepen de invloed die daarop door de bodemgesteldheid wordt uitgeoefend, alsmede voor de door of namens hem gegeven orders en aanwijzingen.	1.par. 5 lid 2: ik mis de voorgeschreven ontwerp oplossingen. Een esthetische oplossing is niet altijd een constructie te noemen en soms is er discussie of het een aanwijzing of order betreft. (RvA)	1. geen commentaar van de werkgroep.
5.3	Indien bouwstoffen of hulpmiddelen, die de opdrachtgever ter beschikking heeft gesteld, gebreken mochten hebben, is de opdrachtgever aansprakelijk voor de daardoor veroorzaakte schade.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
5.4	De opdrachtgever is aansprakelijk voor de functionele ongeschiktheid:	Het is wenselijk dat er een duidelijkere omschrijving komt voor lid 4 voor de te maken omschrijving in bestekken zodat geen misverstanden kunnen ontstaan over voorgeschreven bouwstoffen en/of leveranciers door de opdrachtgever. (Martin Weerd) Verder sluiten § 5.4 en § 5.5 niet soepel aan op § 6.1 tot § 6.3. (Dick Mudde)	
<i>a.</i>	van door hem voorgeschreven bouwstoffen;		
<i>b.</i>	van bouwstoffen, die bij een door hem voorgeschreven leverancier moeten worden betrokken, tenzij de aannemer een keuzemogelijkheid had met betrekking tot deze bouwstoffen. Onder de functionele ongeschiktheid van bouwstoffen wordt verstaan het naar hun aard niet geschikt zijn van deze bouwstoffen voor het doel waarvoor zij blijkens het bestek zijn bestemd.		
5.5	De opdrachtgever is aansprakelijk voor de niet of niet tijdige levering:	1.er kan wrijving ontstaan tussen par 5 lid 2 en par 6 lid 3 sub b indien de aannemer bijvoorbeeld met (niet voorgeschreven) zwaar materieel het terrein opgaat waardoor de bodemgesteldheid wordt beïnvloed. (NL-Ingenieurs) 2.Een vergelijkbare regeling als in de UAV-GC wordt aanbevolen (voorgeschreven zelfstandige hulppersonen). (Crow)	2. de werkgroep stemt daarmee in. Voorts wil de werkgroep naar een gelijktrekken van de positie van de voorgeschreven leverancier en de voorgeschreven onderaannemer.
<i>a.</i>	van bouwstoffen die bij een voorgeschreven leverancier moeten worden betrokken;		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
b.	van door hem voorgeschreven bouwstoffen, tenzij de aannemer een keuzemogelijkheid had met betrekking tot de leverancier van deze bouwstoffen, mits in elk van de beide gevallen de aannemer het redelijkerwijs nodige heeft gedaan om nakoming en/of schadevergoeding te verkrijgen.		
5.6	Indien wettelijke voorschriften of beschikkingen van overheidswege hogere eisen aan het werk stellen dan in de overeenkomst is bepaald, zullen wijzigingen van het werk, welke nodig zijn om aan die eisen te voldoen, worden verrekend als meer werk.	<p>1. par. 5 lid 6: deze bepaling zou beperkt moeten worden tot de ná het sluiten van de overeenkomst maar vóór oplevering in werking getreden voorschriften. Dan resteert discussie over voorschriften, die al wel bestonden bij het sluiten van de overeenkomst of bij de oplevering, maar op dat moment nog niet in werking waren getreden. Daar moet ook een oplossing voor komen. Er bestaat een spanningsveld tussen deze bepaling en par. 6 lid 11/12/13. (RvA)</p> <p>2. In de installatiepraktijk van Kropman is geen enkel ontwerp dermate uitvoerig en gedetailleerd uitgewerkt dat enkel op basis daarvan een werk uitgevoerd kan worden. Altijd zal een aannemer zelf ook nog ontwerpwerkzaamheden in de zin van detailengineering en werkvoorbereiding moeten uitvoeren. De scheidslijn tussen de ontwerpwerkzaamheden van de beide partijen is diffuus en leidt veelvuldig tot grote discussies. Meer duidelijkheid zou naar mijn mening verkregen kunnen worden door kwaliteitseisen aan het door de opdrachtgever aan te leveren ontwerp te stellen; De bepalingen uit Bijlage C</p>	1. geen commentaar van de werkgroep.

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		van de RVOI 2001 zouden daarbij als voorbeeld kunnen dienen. (Kropman)	
5.7	De opdrachtgever zal het aan de aannemer toekomende volgens de in de overeenkomst gestelde regelen voldoen.	Aan de hand van een dergelijke uitgewerkte eisen ten aanzien van het ontwerp, kunnen discussies tussen opdrachtgever en aannemer over de noodzaak van tijdens de uitvoering gebleken ontwerpwijzigingen en voor wiens verantwoordelijkheid dat komt, worden beperkt. Daarnaast kunnen ontwerpwijzigingen dan via het zogenoemde validatiemodel worden voorgesteld, beoordeeld en geaccordeerd. (Kropman)	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
5.8	<p>Indien het bouwterrein, de uit het werk komende oude bouwstoffen of de door de opdrachtgever ter beschikking gestelde bouwstoffen verontreinigd zijn, wordt de aard en de omvang daarvan, voor zover voor de uitvoering van het werk van belang, in het bestek vermeld. De opzet van het werk zal zodanig zijn, dat daardoor schade aan persoon, goed of milieu zoveel mogelijk wordt beperkt.</p>	<p>Het is wenselijk dat er een duidelijkere omschrijving komt voor lid 4 voor de te maken omschrijving in bestekken zodat geen misverstanden kunnen ontstaan over voorgeschreven bouwstoffen en/of leveranciers door de opdrachtgever. (Martin Weerd) Het is verder van cruciaal belang dat een opdrachtgever uit hoofde van zijn ontwerpverantwoordelijkheid tevens gehouden wordt om op verzoek van de aannemer tijdig en volledig alle gegevens te verstrekken die voor de aannemer van belang zijn bij de uitvoering van zijn werkvoorbereiding en werk. De mate waarin in de bouwpraktijk hierover discussies ontstaan tussen de opdrachtgever en de aannemer, rechtvaardigt dat deze verantwoordelijkheid nadrukkelijk in de UAV wordt opgenomen. Wederom zal ook hierbij een goede demarcatie van ontwerpwerkzaamheden veel duidelijkheid bieden aan de beide partijen. (Kropman)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 6. <i>Verplichtingen van de aannemer</i>		<p>1. Bepalingen omtrent auteurs-, octrooi-, beeld- en merkrechten toevoegen. (Stichting Stabu) 2. Regeling Ketenaansprakelijkheid toevoegen. (Stichting STABU) 3. Ontwerpverantwoordelijkheid ligt veelal niet alleen meer bij de opdrachtnemer, maar ook bij de aannemer. Derhalve ligt ook de verantwoordelijkheid voor het maken van fouten bij de aannemer en is het wenselijk de bepalingen omtrent toetsen en accepteren uit de UAV-GC over te nemen. (Stichting STABU) Heden ten dage is het niet meer zo dat het ontwerp geheel door (of namens) de opdrachtgever wordt gemaakt. Aan de aannemer wordt een steeds belangrijker deel van het (detail) ontwerp over gelaten. De ontwerpaansprakelijkheid ligt dus niet meer alleen bij de opdrachtgever, maar ook een deel bij de aannemer. Daarbij komt dat het 'goedkeuren' van tekeningen (en andere door de aannemer vervaardigde uitvoeringsdocumenten) steeds meer wijzigt in een vorm van 'toetsen' waarbij de verantwoordelijkheid voor het maken van fouten volledig bij de aannemer blijft liggen (zoals in de UAV-GC). Het is dan ook beter om de bepalingen omtrent toetsen en accepteren uit de UAV-GC over te nemen. (Kroef)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
6.1	De aannemer is verplicht het werk uit te voeren naar de bepalingen van de overeenkomst zonder aanspraak op verrekening, bijbetaling of schadevergoeding te kunnen doen gelden dan in de gevallen, waarin dat bepaaldelijk voorgeschreven of kennelijk bedoeld is. Hij is verplicht al datgene te verrichten, wat naar de aard van de overeenkomst door de wet, de billijkheid of het gebruik wordt gevorderd of tot een behoorlijke aanwending der bouwstoffen behoort.		
6.2	De aannemer is verplicht het werk uit te voeren volgens de door de directie te verstrekken en de door haar goed te keuren tekeningen. Hij is verplicht de orders en aanwijzingen op te volgen, die hem door de directie worden gegeven.	Het toetsen en accepteren door de directie beperkt zich niet alleen tot 'tekeningen' maar heeft betrekking op alle door de aannemer vervaardigen documenten t.b.v. de uitvoering van het werk, zoals: tekeningen, berekeningen, lijsten, plannen, protocollen. Idem voor door de directie te verstrekken tekeningen. (Kroef)	
6.3	De verplichtingen van de aannemer omvatten mede:		
a.	de levering van de nodige bouwstoffen en het verrichten van de nodige werkzaamheden;		
b.	de beschikbaarstelling van gereedschap, materieel, hulpmaterialen, hulpstoffen, hulpwerken en andere hulpmiddelen, nodig voor de uitvoering van het werk en het verrichten van de nodige hulpwerkzaamheden;		
c.	de betaling van precario, kosten van aansluiting van hulpleidingen en dergelijke.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	suggesties voor toevoegingen	er kan wrijving ontstaan tussen par 5 lid 2 en par 6 lid 3 sub b indien de aannemer bijvoorbeeld met (niet voorgeschreven) zwaar materieel het terrein opgaat waardoor de bodemgesteldheid wordt beïnvloed. (NL-Ingenieurs)	
6.4	Het werk en de uitvoering daarvan zijn voor rekening van de aannemer met ingang van de datum van aanvang of zoveel eerder als de aannemer ingevolge § 7, tweede lid, met het werk begint, tot en met de dag waarop het werk overeenkomstig het bepaalde in § 10, eerste of tweede lid, als opgeleverd wordt beschouwd. Onder het werk en de uitvoering daarvan worden mede begrepen de voorbereiding, de aanvoer van bouwstoffen, de uitvoering van hulpwerken, de doelmatigheid en capaciteit van werktuigen en gereedschappen.	par 6 lid 4 impliceert dat het werk en/of het werkterrein afgesloten kan worden door de aannemer. In veel gevallen is dat echter niet altijd mogelijk (bijvoorbeeld om toegang tot woningen te behouden of doorgaand verkeer mogelijk te maken). (NL-Ingenieurs)	
6.5	De uitvoering van het werk moet zodanig zijn, dat de totstandkoming van het werk overeenkomstig de volgens § 8, eerste lid, in het bestek voorgeschreven termijn verzekerd is.		
6.6	De wijze van uitvoering van het werk moet zodanig zijn, dat voor de opdrachtgever dan wel voor derden geen nodeloze hinder is te duchten. De aannemer dient het werk zodanig uit te voeren, dat daardoor schade aan persoon, goed of milieu zoveel mogelijk wordt beperkt.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
6.7	Onvoldoend werk wordt binnen een door de directie in billijkheid te stellen termijn tot haar genoegen door de aannemer verbeterd of vernieuwd. Deze verbetering of vernieuwing geschiedt op kosten van de aannemer, tenzij het onvoldoend werk het gevolg is van een omstandigheid die voor rekening van de opdrachtgever komt.		
6.8	De aannemer is aansprakelijk voor schade aan met het werk in verband staande werken van de opdrachtgever en aan andere werken en eigendommen van de opdrachtgever, voor zover deze door de uitvoering van het werk is toegebracht en te wijten is aan nalatigheid, onvoorzichtigheid of verkeerde handelingen van de aannemer, zijn personeel, zijn onderaannemers of zijn leveranciers.(RvA)	par. 6 lid 18: lijkt een beetje een achterhaalde bepaling. Als deze gehandhaafd wordt, dan toevoegen: In dat geval rust de genoemde verplichting op de gevolmachtigde. (RvA)	
6.9	De aannemer vrijwaart de opdrachtgever tegen aanspraken van derden tot vergoeding van schade, voor zover deze door de uitvoering van het werk is toegebracht en te wijten is aan nalatigheid, onvoorzichtigheid of verkeerde handelingen van de aannemer, zijn personeel, zijn onderaannemers of zijn leveranciers.		
6.10	De aannemer zorgt voor de tijdige verkrijging van vergunningen, ontheffingen en dergelijke beschikkingen, die hij nodig heeft of wenst, voor zover zij niet behoren tot die, waarvoor de opdrachtgever ingevolge het bepaalde in § 5, eerste lid,		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	sub a zorg draagt.		
6.11	De aannemer wordt geacht bekend te zijn met de voor de uitvoering van het werk van belang zijnde wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege, voor zover deze op de dag van aanbesteding in werking zijn getreden. De aan de naleving van deze voorschriften en beschikkingen verbonden gevolgen zijn voor zijn rekening.		
6.12	De gevolgen van de naleving van voorschriften van bijzondere aard zijn voor rekening van de aannemer, tenzij redelijkerwijs moet worden aangenomen, dat hij deze voorschriften niet behoefde te kennen. In dit laatste geval heeft hij aanspraak op bijbetaling.		
6.13	De gevolgen van de naleving van wettelijke voorschriften of beschikkingen van overheidswege, die na de dag van aanbesteding in werking treden, komen voor rekening van de opdrachtgever, tenzij redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de aannemer die gevolgen reeds op de dag van aanbesteding had kunnen voorzien. Indien echter in de overeenkomst bepalingen zijn opgenomen betreffende de verrekening van wijzigingen van lonen en		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<p>sociale lasten of van prijzen, huren en vrachten, komen de gevolgen daarvan slechts voor rekening van de opdrachtgever, indien en voor zover zulks uit die bepalingen voortvloeit.</p>		
<p>6.14</p>	<p>Indien de constructies, werkwijzen, orders en aanwijzingen, bedoeld in § 5, tweede lid, dan wel de bouwstoffen of hulpmiddelen, bedoeld in § 5, derde lid, klaarblijkelijk zodanige fouten bevatten of gebreken vertonen, dat de aannemer in strijd met de goede trouw zou handelen door zonder de directie daarop te wijzen tot uitvoering van het desbetreffende onderdeel van het werk over te gaan, is hij voor de schadelijke gevolgen van zijn verzuim aansprakelijk. Het in dit lid bepaalde is van overeenkomstige toepassing op de in § 5, vierde en vijfde lid, bedoelde gevallen.</p>	<p>1.par. 6 lid 14: in verband met de wet uitbreiden tot ontwerpfouten kenbaar vóór de contractsluiting/bij de aanbesteding. De jurisprudentie tendeert ernaar de aansprakelijkheid hoofdelijk te maken met de ontwerper. Dat zou kunnen door te bepalen dat de aannemer tezamen met de ontwerper hoofdelijk aansprakelijk is.(RvA)</p> <p>2. Volgens de wet is de aannemer bij het aangaan of uitvoeren van de overeenkomst verplicht de opdrachtgever te waarschuwen in geval van gebreken en ongeschiktheid van zaken afkomstig van de opdrachtgever daaronder begrepen de grond waarop de opdrachtgever een werk laat uitvoeren. De pendant van deze bepaling staat in art. 7:760 lid 2 BW. Daarin staat dat indien de ondeugdelijke uitvoering te wijten is aan gebreken of ongeschiktheid van zaken afkomstig van de opdrachtgever, daaronder begrepen de grond waarop hij het werk laat uitvoeren, de gevolgen voor rekening van de</p>	<p>1. wordt door de werkgroep afgewezen.</p>

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>opdrachtgever komen, indien en voor zover de aannemer zijn waarschuwingsplicht niet heeft geschonden of anderszins met betrekking tot die gebreken in deskundigheid of zorgvuldigheid tekort is geschoten. Volgens par. 5 lid 2 UAV 1989 draagt de opdrachtgever de verantwoordelijkheid voor de invloed van het bodemgesteldheid op hetgeen aan werkzaamheden dient te worden uitgevoerd. Volgens par. 6 lid 14 UAV 1989 valt onder de daaronder beschreven waarschuwingsplicht niet een waarschuwingsplicht met betrekking tot deze invloed. Aangezien de UAV 1989 een set algemene voorwaarden betreft waarin zowel het regelend recht betreft, van de wet wordt afgeweken is het van belang dat gelet op het systeem van de UAV 1989, in par. 6 lid 14 (nieuw) uitdrukkelijk de grond waarop het werk wordt uitgevoerd wordt uitgezonderd van de waarschuwingsplicht. Dit teneinde te voorkomen dat de aannemer volgens de wet wel verplicht is tot waarschuwen terwijl de UAV die waarschuwing niet verlangt. Indien en voor zover opdrachtgevers naar aanleiding van deze aanpassing van de UAV par. 6 lid 14 (nieuw) zouden schrappen teneinde de wettelijke waarschuwingsplicht te laten gelden voor "de grond", betekent dit ook dat zij de in par. 6 lid 14 UAV 1989 gestelde causaliteitseis (namelijk de aannemer is direct aansprakelijk voor de schadelijke gevolgen van zijn verzuim tot waarschuwen volgens deze bepaling) laten</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>vallen. Volgens de wet dient dat causale verband nog te worden aangetoond door de opdrachtgever teneinde tot een aansprakelijkheid van de aannemer te kunnen voorkomen. Voorstel nieuwe tekst par. 6 lid 14 UAV 1989: "Indien de constructies, werkwijze, orders en aanwijzingen, bedoeld in par. 5, tweede lid (daaronder niet begrepen de grond waarop de opdrachtgever het werk laat uitvoeren), dan wel de bouwstoffen of hulpmiddelen, (...etc.....)". (Poelmann van den Broek)</p> <p>Wat mij betreft moet er ook een herbezinning komen op de omschrijving van risico's, de status van normen, de verwijzing naar de Europese normen, de waarschuwingsplicht van de aannemer, de verantwoordelijkheden van de ontwerpende partijen tijdens de uitvoering, de verantwoordelijkheid voor voorgeschreven constructies of werkwijzen (wat is dat eigenlijk precies), de bewijslast voor een verborgen gebrek of tijdens de garantieperiode optredende gebreken, de omschrijving van garanties, de toevoeging van kwaliteitssystemen, de verantwoordelijkheden voor directievoerende partijen, vragen rondom opleveren, kortingen. (Dick Mudde)</p>	
6.15	Indien de aannemer meent, behalve op de aannemingssom, op de vergoeding van de omzetbelasting en op de verrekening ingevolge de § 35 tot en met 39, nog andere aanspraken jegens de opdrachtgever te	par. 6 lid 15: toevoegen aanspraken op betaling op grond van par. 29 lid 2 en 3 (RvA) ..	1. de werkgroep neemt dit niet over.

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	hebben, geeft hij daarvan zo spoedig mogelijk schriftelijk aan deze kennis en in elk geval op zodanig tijdstip dat de directie de terzake nodige gegevens kan verzamelen. Aan het verzamelen van die gegevens verleent de aannemer zijn medewerking. De opdrachtgever of de directie kan van de aannemer nadere inlichtingen verlangen omtrent de door hem kenbaar gemaakte aanspraken.		
6.16	De aannemer zorgt voor orde en veiligheid op het werk. Hij zorgt tevens voor een zodanige verlichting, dat een goede uitvoering van het werk gewaarborgd is.		
6.17	De aannemer is verplicht alle onbekwame dan wel ongeschikte personen, die van zijnentwege of vanwege een onderaannemer of leverancier op het werk aanwezig zijn, op verlangen van de directie onverwijld daarvan te doen verwijderen.		
6.18	De aannemer moet gedurende de uitvoering van het werk op of in de nabijheid van de plaats, waar het wordt uitgevoerd, aanwezig zijn, tenzij de directie zulks onnodig oordeelt of een gevolmachtigde hem overeenkomstig § 4 vertegenwoordigt.	1. de werkgroep werpt zelf de vraag op of er van een verplichting sprake moet zijn. 2. RvA: lijkt een achterhaalde bepaling. als deze gehandhaafd wordt dan toevoegen: In dat geval rust de genoemde verplichting op de gevolmachtigde.	1. de werkgroep wierp hier de vraag op of er sprake moet zijn van een verplichting. 2. werkgroep is het hiermee eens.

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
6.19	De aannemer zorgt er voor, dat bij de uitvoering van het werk, tenzij hijzelf of zijn gevolmachtigde ter plaatse is, steeds een persoon aanwezig is, die de opdracht heeft orders of aanwijzingen van de directie op te volgen en deze onverwijld aan hem of zijn gevolmachtigde over te brengen.		
6.20	De aannemer verleent toegang tot het werk en het werkterrein aan de personen, die door de opdrachtgever of de directie tot toegang zijn gemachtigd, voor zover hij daartegen geen redelijke bezwaren heeft.		
6.21	Behalve het te werk gestelde personeel en uit anderen hoofde bevoegde personen mag de aannemer andere personen op het werk en het werkterrein toelaten voor zover de opdrachtgever of de directie daartegen geen redelijke bezwaren kenbaar maakt.		
6.22	De aannemer zorgt er voor, dat de directie en door de directie aangewezen personen, voor zover fabrieksgeheim zich daartegen niet verzet, vrije toegang hebben tot de terreinen, fabrieken, werkplaatsen en loodsen, zowel van de aannemer als van onderaannemers en leveranciers, waar werkzaamheden ten behoeve van het werk worden verricht of voor het werk bestemde bouwstoffen zijn opgeslagen, teneinde de werkzaamheden respectievelijk de bouwstoffen te inspecteren.	1. Birds: In de BNA voorbeeldbepalingen worden ten aanzien van de verplichtingen van de aannemer nog de volgende aanvullingen aanbevolen: - Aan paragraaf 6, lid 22 van de U.A.V. toevoegen achter het laatste woord: "en te keuren".	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
6.23	Indien uit hoofde van fabrieksgeheim vrije toegang als bedoeld in het voorgaande lid niet of niet ten volle kan worden gegeven, moet hiervan kennis worden gegeven:		
<i>a.</i>	bij de inschrijving, indien de bevoegdheid tot het verlenen van vrije toegang bij de aannemer berust;		
<i>b.</i>	bij de aanvraag tot goedkeuring van de betrokken onderaannemer of leverancier, indien de bevoegdheid bij een van hen berust.		
	Een kennisgeving als bedoeld onder a zal niet worden aangemerkt als een aan de inschrijving verbonden voorwaarde.		
6.24	Indien twee of meer personen tezamen een werk hebben aangenomen, zijn zij hoofdelijk voor de gehele uitvoering daarvan aansprakelijk. Zij zijn verplicht een van hen schriftelijk aan te wijzen om hen in alle opzichten te vertegenwoordigen.		
6.25	De aannemer mag het werk niet geheel of ten dele aan een ander overdragen zonder schriftelijke goedkeuring van de opdrachtgever.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
6.26	De aannemer kan bepaalde onderdelen van het werk in onderaanneming laten uitvoeren, mits voor de keuze van deze onderdelen en van de daarvoor in te schakelen onderaannemers de schriftelijke goedkeuring van de directie is verkregen; de aannemer blijft niettemin jegens de opdrachtgever voor die onderdelen ten volle verantwoordelijk.	1 . Probleem: In par. 6 lid 26 UAV 1989 is bepaald dat een aannemer voor bepaalde onderdelen van het werk een onderaannemer kan inschakelen op voorwaarde dat de directie daarvoor schriftelijke toestemming heeft verleend. Volgens het slot van dit lid blijft de aannemer jegens de opdrachtgever ten volle verantwoordelijk voor de door de onderaannemer uitgevoerde onderdelen. Gelet op de laatste zin van par. 6 lid 26 UAV 1989 valt niet in te zien waarom voor het inschakelen van de onderaannemers schriftelijke goedkeuring van de directie is vereist. Het schrappen van de schriftelijke goedkeuring heeft tot gevolg dat aannemer niet langer afhankelijk is van de (mogelijk ondeskundige) directie. In de praktijk kan dit ertoe leiden dat de aannemer gebruik maakt van zijn bekende en vertrouwde contractpartners, hetgeen tevens in het belang zal zijn van de opdrachtgever. Voorstel: "Schriftelijke goedkeuring van de directie" dient te worden geschrapt. Alternatief: toevoegen dat de directie schriftelijke goedkeuring niet zonder redelijke grond zal mogen weigeren mits de onderaannemers wel schriftelijk bekend zijn gemaakt aan de opdrachtgever (conform geldende rechtspraak van de Raad van Arbitrage voor de Bouw). (Poelmann van den Broek)	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
6.27	<p>Indien door of namens de opdrachtgever het inschakelen van een bepaalde onderaannemer is of wordt voorgeschreven, is de aannemer voor wat het werk van die onderaannemer betreft jegens de opdrachtgever tot niet meer gehouden dan tot datgene, waartoe de aannemer die onderaannemer kan houden krachtens de voorwaarden van onderaanneming zoals deze door de opdrachtgever zijn aanvaard of goedgekeurd. Indien de voorgeschreven onderaannemer niet, niet tijdig of niet deugdelijk presteert en de aannemer het redelijkerwijs nodige heeft gedaan om nakoming en/of schadevergoeding te verkrijgen, zal de opdrachtgever de voor de aannemer ontstane meerdere uitvoeringskosten aan hem vergoeden, voor zover deze hem niet zijn vergoed door de onderaannemer. Daartegenover zal de aannemer, op eerste verzoek van de opdrachtgever, aan deze zijn vordering op de voorgeschreven onderaannemer cederen tot aan het door de opdrachtgever aan hem vergoede bedrag.</p>	<p>1. Aanbevolen wordt in de tekst van deze paragraaf 'uitvoering' te schrappen (en 'kosten' te laten staan). (Crow) 2. Birds: In de BNA voorbeeldbepalingen worden ten aanzien van de verplichtingen van de aannemer nog de volgende aanvullingen aanbevolen: - Indien de aannemer meent dat een voorgeschreven onderaannemer niet, niet tijdig of niet deugdelijk zal presteren en de aannemer in strijd met de goede trouw zou handelen door, zonder de directie daarop te wijzen, deze onderaannemer in te schakelen, is de aannemer voor de schadelijke gevolgen van zijn verzuim aansprakelijk. Wij vragen ons af, hoe de voorgeschreven leverancier en de voorgeschreven onderaannemer zich verhouden tot het "voorgeschreven fabrikaat".</p>	<p>vergelijk het bepaalde in par. 6 lid 5 uav gc 2005: 'heeft de Opdrachtnemer recht op kostenvergoeding en/of termijnsverlenging, met inachtneming van het bepaalde in § 44 lid 1 sub a'. Dat zou dus betekenen a) schrappen van uitvoeringskosten: deel <i>uitvoering</i>, en <i>mogelijk opnemen kostenvergoeden en/of termijnsverlenging</i>. ik noteerde daar nog geen goedkeuring op. De werkgroep suggereerde voorts om de in par. 6 lid 27 geregelde materie over te brengen naar par. 6 lid 5, maar de consequenties voor de systematiek van de UAV moeten daarbij wel goed in de gaten gehouden worden.</p>
6.28	<p>Indien onderdelen van het werk in onderaanneming worden uitgevoerd, zal de aannemer de onderaannemer volledig inlichten omtrent de bepalingen van het bestek, die bij het desbetreffende onderdeel van belang kunnen zijn, en</p>		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	omtrent de wijze van uitvoering.		
6.29	Orders en aanwijzingen betreffende die onderdelen zullen door de directie uitsluitend aan de aannemer worden kenbaar gemaakt en zullen door deze aan de onderaannemer worden doorgegeven, tenzij de aannemer na overleg met de onderaannemer schriftelijk verzoekt bedoelde orders en aanwijzingen tevens rechtstreeks aan de onderaannemer mede te delen.		
6.30	De aannemer is verplicht ter zake van de overeenkomst in Nederland domicilie te hebben voor zover hij niet reeds in Nederland is gevestigd.	<p>1. Probleem: Met "domicilie" wordt bedoeld dat de aannemer voor het uitoefenen van rechten en plichten een bepaalde plaats als woonplaats aanwijst, waarbij het niet nodig is dat de aannemer er werkelijk woont. Desondanks roept de bepaling bij Europees aanbesteden steeds weer vragen op. (Joop van Kuijen)</p> <p>2. Toevoegen: "Het in te zetten verantwoordelijk en leidinggevend personeel dient de Nederlandse taal in woord en geschrift te beheersen." (VNG) 3. Het woord domicilie aanpassen. (Petersen)</p>	
HOOFDSTUK IV			
<i>Aanvang, uitvoeringsduur,</i>			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
<i>oplevering</i>			
<i>§ 7. Datum van aanvang</i>			
7.1	Als datum van aanvang zal worden aangemerkt de vijfde werkdag na de dag waarop de aannemer het werk is opgedragen.		
7.2	Tenzij in het bestek anders is bepaald, staat het de aannemer vrij, behoudens bezwaar van de directie, ook vóór de datum van aanvang met het werk te beginnen.		
<i>§ 8. Uitvoeringsduur, uitstel van oplevering</i>		<p>1. Artikel 8 e.a.: Als keuringen en beproevingen leiden tot afkeuringen dienen alle kosten voor hernieuwde keuringen en beproevingen (dus niet alleen voor energie en water) voor rekening van de aannemer te zijn. (Kroef) 2. Het overnemen van de aanvullingen uit de UAV-TI is zonder meer wenselijk. Wij stellen voor de termen FAT, SAT, BAT en SIT niet te gebruiken maar aan te sluiten bij de meer gebruikelijke termen als 'keuring bouwstoffen' en 'opneming'. (CROW) 3. § 8a.9: In zijn algemeenheid lijkt het mij zinvol om de beperkte aanvullingen die de UAVTI biedt in een herziening van de UAV voortaan integraal op te nemen. 3. § 8a.10: De beproeving is het meest kenmerkende onderdeel van de oplevering van een installatietechnisch werk. Middels de beproeving dient te worden vastgesteld of het werk technisch goed is uitgevoerd, maar ook of de werking van de installatie daarmee voldoet aan de wensen en eisen van de opdrachtgever. Dit</p>	2. de werkgroep stemt in met voorstel crow om aan te sluiten bij termen <i>keuring bouwstoffen en opneming</i> .

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>onderzoek en de resultaten daaruit dienen te worden gerelateerd aan het programma van eisen en de nadere ontwerpdocumenten van de opdrachtgever. Zowel de aannemer als de opdrachtgever dienen daarin een belangrijke rol te vervullen. Mede daarom is het van belang dat er duidelijke eisen gesteld kunnen worden aan de kwaliteit van een ontwerp, zoals ik hiervoor bij § 5 besprak. § 8a.11: De wijze van beproeving is op dit moment in de UAVTI onvoldoende beschreven. Ik realiseer mij echter dat het voor dit moment en de voorgestane beperkte herziening niet mogelijk is om het beproevingsproces en ieders verantwoordelijkheden daarin nader te omschrijven. Kropman is echter wel bereid om op een nader moment daar op basis van het validatiemodel een plan voor te presenteren.</p> <p>(Kropman) 4. (Birds) Het betreft hier in hoofdzaak het daarin bepaalde omtrent de “Beproeving” (par. 8a UAVTI). De onderwerpen die daarbij de aandacht verdienen zijn verder behandeld onder punt 01.02.09-02:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de verhouding tussen de beproeving volgens de UAVTI en de bepalingen betreffende onvoldoend (bouwkundig) werk (UAV par. 6 lid 7, par. 11 lid 4, par. 33). <p>Wellicht is hier mede de inbreng van terzake deskundige technici nodig.</p> <ul style="list-style-type: none"> - de technische ontwikkelingen, waarbij de keuring van installaties niet meer los 	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		kan worden gezien van de keuring van het gebouw.	
8.1	De termijn, binnen welke het werk moet worden opgeleverd, wordt in het bestek uitgedrukt:	De tekst van bepalingen als: ...opleveringstermijn..., de termijn binnen welke het werk moet worden opgeleverd..., als de oplevering zou moeten geschieden op een dag die geen werkdag is, geldt de eerstvolgende werkdag als de overeengekomen dag van oplevering... 4.Duidt op Dag 1 en geeft voeding aan de zienswijze dat de aannemer het werk oplevert. Verbeterpunt: feitelijke dag van oplevering hanteren (zie ook de UAVgc), en duidelijk onderscheid in benaming maken tussen de dag waarop naar het oordeel van de aannemer het werk is voltooid en de dag waarop de	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		opdrachtgever het werk goedkeurt. (Joop van Kuijen)	
<i>a.</i>	hetzij in een aantal werkbare werkdagen;		
<i>b.</i>	hetzij in een aantal kalenderdagen, -weken of - maanden;		
<i>c.</i>	hetzij door een bepaalde dag te noemen.		
8.2	Indien een termijn is uitgedrukt in een aantal werkbare werkdagen, worden werkdagen, respectievelijk halve werkdagen, als onwerkbaar beschouwd, wanneer daarop door omstandigheden buiten de aansprakelijkheid van de aannemer gedurende tenminste vijf uren, respectievelijk tenminste twee uren, door het grootste deel van de arbeiders of machines niet kon worden gewerkt.		
8.3	Als de oplevering van het werk zou moeten geschieden op een dag die geen werkdag is, geldt de eerstvolgende werkdag als de overeengekomen dag van oplevering.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
8.4	De termijn, binnen welke het werk moet worden opgeleverd, kan door de opdrachtgever worden verlengd, hetzij eigener beweging, hetzij op een daartoe strekkend verzoek van de aannemer. Indien door overmacht, door voor rekening van de opdrachtgever komende omstandigheden, of door het door of namens de opdrachtgever aanbrengen van bestekwijzigingen dan wel van wijzigingen in de uitvoering van het werk, niet van de aannemer kan worden gevegd dat het werk binnen de overeengekomen termijn wordt opgeleverd, heeft hij recht op termijnsverlenging.		
8.5	Een verzoek van de aannemer om termijnsverlenging zal slechts in overweging kunnen worden genomen, indien dit schriftelijk geschiedt en - behoudens ontheffing door de directie - tenminste veertien dagen voor het verstrijken van de termijn bij de directie is bezorgd.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 9. Opneming en goedkeuring		<p>Probleem: In geval van vertraging in de oplevering heeft opdrachtgever in veel gevallen belang bij ingebruikname (van een deel) van het werk. Voor de aannemer is op dat moment dat (deel van het) werk niet meer beheersbaar en hij kan dan ook niet meer controleren welke gebreken mogelijk door toedoen van de opdrachtgever (na de ingebruikname) zijn ontstaan. Het gaat derhalve om de gevallen waarbij de opdrachtgever het werk of een onderdeel daarvan in gebruik neemt zonder dat hij dit schriftelijk mededeelt aan de aannemer en er opneming van het werk, dat in gebruik is genomen, plaats vindt. De UAV 1989 voorziet niet in een oplossing van dit probleem/risico voor de aannemer. Voorstel: Lid toevoegen aan par. 9 UAV 1989. Nieuw lid 7: "Het werk wordt geacht te zijn goedgekeurd indien en voorzover het in gebruik wordt genomen anders dan bedoeld in par. 10 lid 3. De dag van ingebruikneming van het werk of een gedeelte daarvan geldt als dag van goedkeuring van het werk of van het desbetreffende gedeelte". De huidige leden 7 tot en met 9 worden doorgenummerd en worden derhalve de nieuwe leden 8 tot en met 10. (Poelmann en van den Broek)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
9.1	De opneming van het werk geschiedt op schriftelijke, tot de directie gerichte aanvraag van de aannemer, waarin deze mededeelt op welke dag het werk naar zijn oordeel voltooid zal zijn. De directie kan genoegen nemen met een mondelinge mededeling, welke in het dagboek of weekrapport, bedoeld in § 27, wordt aangetekend.		
9.2	De opneming geschiedt zo spoedig mogelijk en in de regel binnen acht dagen na de in het eerste lid bedoelde dag. De dag en het tijdstip van opneming worden aan de aannemer tijdig en zo mogelijk tenminste drie dagen tevoren schriftelijk medegedeeld. De directie kan verlangen, dat de aannemer of zijn gevolmachtigde bij de opneming tegenwoordig is.		
9.3	Nadat het werk is opgenomen, wordt aan de aannemer binnen acht dagen schriftelijk medegedeeld, of het al dan niet is goedgekeurd, in het laatste geval met opgaaf van de gebreken, die de redenen voor de onthouding van de goedkeuring zijn. Wordt het werk goedgekeurd, dan wordt als dag van goedkeuring aangemerkt de dag waarop de desbetreffende mededeling aan de aannemer is verzonden.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
9.4	Met toestemming van de aannemer kan, in plaats van de schriftelijke mededeling bedoeld in het vorige lid, worden volstaan met een overeenkomstige aantekening in het dagboek of weekrapport, met vermelding van de datum der aantekening. Alsdan wordt, indien het werk wordt goedgekeurd, als dag van goedkeuring aangemerkt de dag waarop de desbetreffende aantekening is geplaatst.		
9.5	Wordt niet binnen acht dagen na de opneming een schriftelijke mededeling, of het werk al dan niet is goedgekeurd, aan de aannemer verzonden dan wel, in het geval bedoeld in het vierde lid, een overeenkomstige aantekening in het dagboek of weekrapport geplaatst, dan wordt het werk geacht op de achtste dag na de opneming te zijn goedgekeurd.		
9.6	Geschiedt de opneming niet binnen vijftien dagen na de in het eerste lid bedoelde dag, dan kan de aannemer bij aangetekende brief een nieuwe aanvraag tot de directie richten, met verzoek het werk binnen acht dagen op te nemen. Voldoet de directie niet aan dit verzoek, dan wordt het werk geacht op de achtste dag na de verzending van die brief te zijn goedgekeurd.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
9.7	Kleine gebreken, die gevoeglijk vóór een nog volgende betalingstermijn kunnen worden hersteld, zullen geen reden tot onthouding van goedkeuring mogen zijn, mits zij een eventuele ingebruikneming niet in de weg staan. De aannemer is gehouden de in dit lid bedoelde gebreken zo spoedig mogelijk te herstellen.		
9.8	Met betrekking tot een heropneming na onthouding van goedkeuring vinden de bovenvermelde bepalingen overeenkomstige toepassing.		
9.9	Bij een heropneming zullen andere gebreken dan die, welke overeenkomstig het zevende lid aan de aannemer zijn opgegeven, alleen dan reden tot hernieuwde onthouding van goedkeuring kunnen zijn, indien zij eerst na de voorafgegane opneming aan de dag zijn getreden.		
§ 10. Oplevering		UAVTI gaat er van uit dat bij in vervroegde gebruikneming automatisch de onderhouds- of servicetermijn in gaat. Dit is niet automatisch het geval. Daarom regeling aanvullen met verantwoordelijkheid voor schade aan het werk, die niet veroorzaakt wordt door de vervroegde ingebruikneming. (Kroef)	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
10.1	<p>Het werk wordt als opgeleverd beschouwd, indien het overeenkomstig het bepaalde in § 9 is of geacht wordt te zijn goedgekeurd. De dag, waarop het werk is of geacht wordt te zijn goedgekeurd, geldt als dag waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd.</p>	<p>Commentaar van Joop van Kuijen onder par. 8 lid 1 ziet ook hier op.</p>	
10.2	<p>Indien de aannemer niet een aanvraag om opneming als bedoeld in § 9, eerste lid, tot de directie heeft gericht, doch de opdrachtgever het werk voltooid acht, kan deze de aannemer zulks schriftelijk mededelen. De vijfde dag na de verzending van deze mededeling geldt dan als dag waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd.</p>		
10.3	<p>De opdrachtgever kan het werk, voordat dit voltooid is, of een al dan niet voltooid onderdeel daarvan, in gebruik nemen of doen nemen mits de ingebruikneming een voldoende voortgang van het werk niet in gevaar brengt. De opdrachtgever gaat hiertoe niet over dan nadat hij dit schriftelijk aan de aannemer heeft medegedeeld en een opneming van het in gebruik te nemen werk of onderdeel daarvan heeft plaats gevonden. Indien door de ingebruikneming meer wordt verlangd van de aannemer dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd, zal dit worden verrekend als meer werk. Indien door de ingebruikneming schade aan het werk ontstaat komt deze schade niet voor</p>		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<p>rekening van de aannemer. Door de in dit lid bedoelde ingebruikneming en opneming wordt het werk, dan wel dat onderdeel, niet als opgeleverd beschouwd.</p>		
<p>§ 11. <i>Onderhoudstermijn</i></p>		<p>De term 'onderhoudstermijn' en 'onderhouds- of servicetermijn' veroorzaakt veel verwarring omdat het teveel lijkt op activiteiten in het kader van een (meerjarig) service- en onderhoudscontract. Dit is wezenlijk anders. Er wordt door de aannemer geen onderhoud gepleegd of service verleent. De aannemer dient gebreken te herstellen etc. (Kroef)</p> <p>§ 11.12: De gehanteerde begrippen "onderhoud" en "service" hebben in de dagelijkse praktijk van de installatiebranche een andere invulling dan de mogelijke juridisch bedoelde betekenis. In de installatietechniek wordt onder onderhoud en service die werkzaamheden verstaan die nodig zijn om het functioneren van een installatie te waarborgen. Dat betreft dan zowel periodieke werkzaamheden, die gedurende de gehele</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>levensduur van een installatie uitgevoerd moeten worden, als correctieve werkzaamheden voor herstel van gebreken. Uit de T&C kan men afleiden dat de juridische betekenis juist enkel op het correctieve onderhoud ziet. § 11.13: Het hiervoor beschreven onderscheid wordt echter zelden gemaakt. De opdrachtgever verwacht dan ook dat de aannemer periodiek - dus niet-storingsgerelateerd- onderhoud uitvoert. Vanzelfsprekend is een installateur over het algemeen daar graag toe bereid, maar heeft hij dergelijke werkzaamheden niet in zijn prijs meegenomen en de aannemer verwacht daarvoor een aanvullende opdracht. § 11.14: Deze onduidelijkheid kan mogelijk worden voorkomen door in het kader van het bepaalde in par. 11 voortaan te spreken van bijvoorbeeld "hersteltermijn". Daarbij zou dan ook meteen een vaste hersteltermijn van - voor installaties - een jaar opgenomen kunnen worden.</p> <p>(Kropman)</p>	
11.1	<p>Indien in het bestek een onderhoudstermijn is voorgeschreven, gaat deze termijn in onmiddellijk na de dag waarop het werk overeenkomstig het bepaalde in § 10, eerste of tweede lid, als opgeleverd wordt beschouwd.</p>		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
11.2	De aannemer is gehouden gebreken, welke in de onderhoudstermijn aan de dag treden, te herstellen, met uitzondering echter van die, waarvoor de opdrachtgever op grond van § 5, tweede lid, de verantwoordelijkheid draagt of waarvoor hij op grond van § 5, derde lid, aansprakelijk is.		
11.3	Het in het tweede lid bedoelde herstel geschiedt voor rekening van de aannemer, tot genoegen van de directie en binnen een door haar in billijkheid te stellen termijn.		
11.4	In de onderhoudstermijn optredende schade aan het werk is voor rekening van de opdrachtgever, met uitzondering echter van die schade, welke het gevolg is van door de aannemer verricht onvoldoend werk. In het laatste geval is het bepaalde in het derde lid van overeenkomstige toepassing.		
11.5	Indien de aannemer zich desgevraagd verbindt tot herstel van niet voor zijn rekening komende gebreken of schade aan het werk, geschiedt de verrekening daarvan als meer werk.		
11.6	Na afloop van de onderhoudstermijn zal het werk wederom worden opgenomen om te constateren, of de aannemer aan zijn verplichtingen heeft voldaan, waarbij wordt gehandeld overeenkomstig het bepaalde in § 9.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
<p>§ 12. Aansprakelijkheid van de aannemer na de oplevering</p>		<p>1. Met een wijziging van de aansprakelijkheid na oplevering en de daarmee samenhangende verantwoordelijkheid van de directievoerder kan al snel buiten het kader van een lichte herziening worden getreden; dit moet goed worden bewaakt CROW.</p> <p>2. § 12.15: De betreffende bepaling is naar haar inhoud te bepalen klaarblijkelijk opgesteld voor de zware bouwwerken, zoals uitgevoerd door bouwkundig aannemers en aannemers in de GWW sector. In de installatiebranche wordt een werk opgeleverd na een uitgebreide beproeving en komen eventuele gebreken binnen korte termijn of met de wisseling van seizoenen direct aan het licht. De huidige periode van vijf jaren - welke door sommige opdrachtgevers wordt opgerekt naar tien jaren - is daarmee een onredelijk lange periode waarin een installateur risico moet dragen voor een installatie, hoewel hij de aansprakelijkheid daarvoor bij oplevering reeds heeft overgedragen. Ik verwijs in dit kader ook naar het belang van periodiek onderhoud, zoals ik hiervoor beschreef onder 10. § 12.16: De vervaltermijn in lid 4 voor verborgen gebreken zou voor installaties op ten hoogste twee jaren kunnen worden gesteld. Deze beperking zou dan kunnen worden doorbroken indien de aannemer gedurende deze periode na oplevering ook opdracht had voor het periodiek onderhoud. Bij de nadere onderwerpen wordt door Kropman voorts opgemerkt: Een herziening van de UAV biedt een uitstekende gelegenheid om nu</p>	<p>1. de werkgroep is het eens met crow.</p>

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>eindelijk een aansprakelijkheidsbeperking voor de aannemer op te nemen. Op dit momet kan een aannemer namelijk geen gedegen risicoinschatting van het werk maken, terwijl de bedrijfsbelangen van de opdrachtgever steeds groter worden. Ik zie ontwikkelingen binnen de sector die het mogelijk maken om dit onderwerp op de agenda te zetten. Zo hanteert de RGD al enige tijd een aansprakelijkheidsbeperking in haar bestekken, bevat de UAV-GC 2005 een dergelijke bepaling, blijken opdrachtgevers tijdens onderhandelingen hiertoe vaker bereid en is een zodanige bepaling ook opgenomen in de model realisatieovereenkomst uit het 36e Preadvies voor de Vereniging voor Bouwrecht.</p> <p>(Kropman)</p>	
12.1	<p>Na de dag, waarop het werk overeenkomstig het bepaalde in § 10, eerste of tweede lid, als opgeleverd wordt beschouwd, is de aannemer niet meer aansprakelijk voor tekortkomingen aan het werk.</p>		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
12.2	Het in het eerste lid bepaalde lijdt uitzondering:	<p>1.Het onder a genoemde artikel 1645 BW bestaat sinds 1 september 2003 niet meer. Toevoegen als c met de tekst: "gebreken, die de aannemer kende dan wel behoorde te kennen." (VNG)</p> <p>2.Probleem: "Het geval, voorzien in art. 1645 BW". Het gaat om een artikel dat door de wetgever is geschrapt en derhalve geen geldend recht meer is. Voorts is de opinie dat het gaat om een onduidelijke bepaling. Er dient dan ook aansluiting te worden gezocht met het geldende recht en met bepalingen zoals deze (deels) in de AVA 1992 en de Algemene Voorwaarden bij de model koop-/aannemingsovereenkomst zijn opgenomen. Voorstel: Nieuwe tekst lid 2: "Het in het eerste lid bepaalde lijdt uitzondering: a. indien het werk een ernstig gebrek bevat; b. indien het werk of enig onderdeel daarvan door schuld van de aannemer, zijn leverancier, zijn onderaannemer of zijn personeel een verborgen gebrek bevat en de aannemer van zodanig verborgen gebrek binnen een redelijke termijn na de ontdekking mededeling is gedaan." Nieuw lid 3: "Een gebrek als bedoeld in het tweede lid onder a is slechts dan als een ernstig gebrek aan te merken, indien het de hechtheid van het werk of van een essentieel onderdeel daarvan aantast of in gevaar brengt, hetzij het werk ongeschikt maakt voor zijn bestemming." De huidige leden 3 tot en met 5 worden doorgenummerd en worden derhalve de nieuwe leden 4 tot en met 6. (Poelmann van den Broek)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>3.Art. 1645 BW. (Petersen) Een omstreden artikel als 1645 BW kan in de nieuwe UAV beter worden geformuleerd en meer worden gelijkgetrokken met het NBW. (Dick Mudde)</p>	
<i>a.</i>	indien het geval, voorzien in artikel 1645 B.W., zich voordoet;	De werkgroep stelt vast dat voor deze bepaling een alternatief geformuleerd dient te worden.	
<i>b.</i>	indien het werk of enig onderdeel daarvan door schuld van de aannemer, zijn leverancier, zijn onderaannemer of zijn personeel een verborgen gebrek bevat en de aannemer van zodanig verborgen gebrek binnen een redelijke termijn na de ontdekking mededeling is gedaan.		

Pragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
12.3	Een gebrek als bedoeld in het tweede lid onder b is slechts dan als een verborgen gebrek aan te merken, indien het, ondanks nauwlettend toezicht tijdens de uitvoering dan wel bij de opnemng van het werk, bedoeld in § 9, tweede lid, door de directie redelijkerwijs niet onderkend had kunnen worden.	<p>1. par 12 lid 3 in een tijd dat steeds meer partijen met kwaliteitssystemen en kwaliteitscertificaten werken zou de huidige formulering in UAV van het 'nauwlettend toezicht' ook betrekking kunnen hebben op nauwlettend toezicht door de directie op naleving van de kwaliteitssystemen. Dat kan in redelijkheid niet meer van de directievoerder worden gevraagd.(NL-Ingenieurs)</p> <p>2. Probleem: ..artikel 1645 B.W. actualiseren. De strekking ...ondanks nauwlettend toezicht... redelijkerwijs niet ontdekt hadden kunnen worden.... Veroorzaakt dat gebreken voor rekening opdrachtgever komen , die zonder toezicht voor rekening aannemer zouden zijn.</p> <p>4.Verbeterpunt: onderschrijft de stellingname van Matton (Joop van Kuijen)</p>	
12.4	De rechtsvordering uit hoofde van een verborgen gebrek is niet ontvankelijk, indien zij wordt ingesteld na verloop van vijf jaren na de in het eerste lid bedoelde dag.		
12.5	Indien in het bestek een onderhoudstermijn is voorgeschreven, treedt voor de toepassing van deze paragraaf de dag na het verstrijken van die termijn in de plaats van de in het eerste lid bedoelde dag en wordt onder opnemng van het werk verstaan: de opnemng genoemd in § 11, zesde lid.		
HOOFDSTUK V			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
Wijziging tijdstippen van uitvoering, schorsing beëindiging in onvoltooide staat			
<i>§ 13. Wijziging tijdstippen van uitvoering</i>			
13.1	De directie is bevoegd:		
<i>a.</i>	indien in het bestek een onderhoudstermijn als bedoeld in § 11, eerste lid, is voorgeschreven, de uitvoering van ondergeschikte werkzaamheden tot in die onderhoudstermijn te verschuiven;		
<i>b.</i>	bij meerjarig onderhoud de uitvoering van werken, waartoe de aannemer in een bepaald jaar verplicht is, in een ander jaar binnen de duur van dit onderhoud te verlangen.		
13.2	Indien het voorafgaande aanleiding tot verrekening geeft, wordt daarvoor overeenkomstig het bepaalde in § 36 een regeling getroffen.		
<i>§ 14. Schorsing van het werk en beëindiging van het werk in onvoltooide staat</i>			
14.1	De opdrachtgever is bevoegd de uitvoering van het werk voor het geheel of voor een gedeelte te schorsen.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
14.2	In spoedeisende gevallen is de directie, hangende de beslissing van de opdrachtgever, voorlopig tot zodanige schorsing bevoegd.		
14.3	Gedurende de schorsing is de aannemer verplicht:		
<i>a.</i>	in overleg met de directie gepaste maatregelen te nemen ter voorkoming en beperking van schade, die aan het werk zou kunnen ontstaan;		
<i>b.</i>	na te laten zowel hetgeen schade aan het werk ten gevolge zou kunnen hebben als hetgeen de latere voortzetting zou kunnen bemoeilijken.		
14.4	Voorzieningen, die de aannemer ten gevolge van de schorsing moet treffen, worden als meer werk met hem verrekend. Schade, die de aannemer ten gevolge van de schorsing lijdt, wordt hem vergoed.		
14.5	Indien de schorsing langer dan één maand duurt, kan de aannemer bovendien vorderen, dat een evenredige betaling voor het uitgevoerde gedeelte van het werk plaats heeft. Daarbij wordt rekening gehouden met de nog niet verwerkte bouwstoffen, voor zover deze in verband met het bepaalde in § 19 eigendom van de opdrachtgever zijn geworden. Nog niet verwerkte voor keuring gereed zijnde bouwstoffen worden op verzoek van de aannemer eerst nog gekeurd.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
14.6	Indien de schorsing van het gehele werk langer duurt dan zes maanden, is de aannemer bevoegd het werk in onvoltooide staat te beëindigen.		
14.7	De opdrachtgever is bevoegd de aannemer op te dragen het werk in onvoltooide staat te beëindigen.		
14.8	Wanneer door voor rekening van de opdrachtgever komende omstandigheden de uitvoering van het werk gedurende meer dan twee maanden ononderbroken is vertraagd, is de aannemer bevoegd het werk in onvoltooide staat te beëindigen.		
14.9	In de gevallen bedoeld in het zesde, zevende en achtste lid zal de opdrachtgever zo spoedig mogelijk na de beëindiging het werk overnemen. De aannemer is tot aan de overneming van het werk door de opdrachtgever gehouden de in het derde lid bedoelde verplichtingen na te komen.		
14.10	De aannemer heeft alsdan recht op de aannemingsom, vermeerderd met de kosten die hij als gevolg van de nietvoltooiing heeft moeten maken en verminderd met de hem door de beëindiging bespaarde kosten. Aanspraken van de aannemer en de opdrachtgever op hetgeen overigens ter zake van de overeenkomst verschuldigd is blijven onverlet.		
HOOFDSTUK VI			
Werkterrein, reclame			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 15. Werkterrein			
15.1	Indien in het bestek oppervlakten van grond of water als werkterrein zijn aangeduid, heeft de aannemer daarover de kosteloze beschikking, zolang de uitvoering van het werk dit nodig maakt. Gebruik van ander terrein of water als werkterrein is voor rekening van de aannemer.	De laatste zin aanvullen met: "Hij vrijwaart alsdan de opdrachtgever en de directie tegen alle vorderingen en aanspraken die ten gevolge van dat gebruik mochten worden ingesteld." (VNG)	
15.2	De directie wijst aan, na overleg met de aannemer, welke gedeelten van het werkterrein in gebruik mogen worden genomen als opslagplaatsen en voor de plaatsing van keten, loodsen, hulpwerken en andere hulpmiddelen.		
15.3	De aannemer kan vóór de aanvang van het werk schriftelijk vorderen, dat de toestand van het werkterrein zo goed mogelijk wordt vastgesteld, in welk geval de opneming door de directie in samenwerking met en voor rekening van de aannemer ten spoedigste plaats vindt. Indien daarbij afwijkingen ten opzichte van de in het bestek omschreven toestand aan het licht komen, is het bepaalde in § 29, derde lid, van toepassing.	Het woord 'nulmeting' gebruiken. (Petersen)	
15.4	Na gebruik en uiterlijk bij de oplevering moet het werkterrein naar genoegen van de directie zoveel mogelijk weder in de oorspronkelijke toestand worden opgeleverd.		

Pragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
<i>§ 16. Afsluiting, reclame</i>			
16.1	Indien de opdrachtgever afsluiting van het werk en het werkterrein nodig oordeelt, wordt de wijze van afsluiting in het bestek omschreven.		
16.2	De opdrachtgever heeft het recht om na overleg met de aannemer op schuttingen en afrasteringen, welke dienen ter afsluiting van het werk of het werkterrein, alsmede elders op het werkterrein of aan het werk reclame of andere kennisgevingen aan te brengen.		
16.3	Aan de aannemer is het evenwel toegestaan op een deel van die plaatsen aanduidingen van zijn naam en bedrijf aan te brengen, mits plaats, uiterlijk en afmetingen hiervan door de directie zijn goedgekeurd. Hetzelfde kan door de directie op een door tussenkomst van de aannemer gedaan verzoek aan onderaannemers en leveranciers worden toegestaan.		
HOOFDSTUK VII			
<i>Bouwstoffen</i>			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 17. Verwerking van bouwstoffen		<p>1. De bepalingen omtrent ‘met fabrieksnaam aangeduide bouwstoffen’ pas niet helemaal in de huidige tijdgeest (en Europese Regelgeving). Bepalingen aanpassen zodat ‘voorkeursfabrikaten’ (aannemer mag gelijkwaardig alternatief aanbieden) en voorgeschreven bouwstoffen (geen alternatief mogelijk) mogelijk zijn. Uiteraard moet de opdrachtgever wel ‘goede redenen’ hebben om voorgeschreven bouwstoffen voor te schrijven (zoals standaardisatie). Bewijslast van gelijkwaardigheid dient bij de aannemer te liggen. (Kroef)</p> <p>2. Aangezien er steeds meer parttime toezicht is, kan het voorkomen dat de aannemer bouwstoffen verwerkt die niet officieel goedgekeurd zijn. Het is dan ook niet meer van deze tijd dat vervanging van bouwstoffen, die al zijn verwerkt, voor rekening van de opdrachtgever is. Heeft een bouwstof een gebrek dan dient de aannemer deze voor zijn rekening te vervangen. (Kroef)</p> <p>3. CROW: dit hoofdstuk behoeft op bijna alle onderdelen grondige herziening zodat aangesloten wordt bij de gangbare praktijk.</p> <p>4. Birds. 01.02.18 De bepalingen betreffende bouwstoffen met kwaliteitsverklaring en het verborgen gebrek (zie ook het overwegen van de gebrekenregeling) resp. het Besluit Bodemkwaliteit: - Daar waar wordt voorgeschreven dat een</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>bouwstof met een kwaliteitsverklaring afgegeven door een door de Raad voor Accreditatie erkende certificatieinstelling moet worden geleverd, moet deze kwaliteitsverklaring bij de uitwendige visuele beoordeling van deze bouwstof worden overgelegd.</p> <p>- Deze bouwstoffen worden geacht te zijn goedgekeurd in de zin van paragraaf 18 van de U.A.V. indien het betreffende document aan de directie is afgegeven en de bouwstoffen door de directie op het werk uitwendig visueel zijn beoordeeld en in orde bevonden. Een gebrek dat zich na deze goedkeuring in de bouwstoffen openbaart en dat bij de uitwendige visuele beoordeling redelijkerwijs niet onderkend had kunnen worden, wordt aangemerkt als een verborgen gebrek in de zin van de paragrafen 12 en 17, lid 3 van de U.A.V.</p> <p>- De aannemer overlegt van de door hem te leveren bouwstof, die op of in de bodem of in het oppervlaktewater moet worden aangebracht, een door het Besluit Bodemkwaliteit toegelaten bewijsmiddel, waaruit blijkt dat de desbetreffende bouwstof aan de eisen van dit besluit voldoet. Een ander bewijsmiddel dan een erkende kwaliteitsverklaring of een partijkeuring volgens de regels van het Besluit Bodemkwaliteit is, tenzij dit bestek anders vermeldt, niet toegestaan.</p> <p>De aannemer verstrekt het bewijsmiddel schriftelijk aan de directie binnen een met de</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		directie afgesproken termijn, waarbij met het gestelde in het Besluit Bodemkwaliteit rekening wordt gehouden.	
17.1	Met inachtneming van het derde, vierde en vijfde lid van § 5 staat de aannemer in voor de goede hoedanigheid van de bouwstoffen, voor de geschiktheid voor hun bestemming en het voldoen aan de gestelde eisen, alsmede voor de tijdige levering.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
17.2	De aannemer mag geen bouwstoffen verwerken, die niet zijn goedgekeurd.	1. crow: de goedkeuring van de bouwstoffen voorafgaand aan het verwerken heeft met de introductie van productcertificaten (zoals bijv. KOMO) en van CE-markering een andere invulling gekregen. Ook het toepassen van externe kwaliteitsborging is hierop van invloed. Zie hiervoor de Standard paragraaf 01.14 en Algemeen Besteksbestand RAW teksten onder 01.14 (voor tekst: zie eindnoot 1). Ook in de technische hoofdstukken van de Standaard zijn soortgelijke bepalingen opgenomen, bijv. onder art. 28.14.01.	
17.3	De directie kan verlangen, dat goedgekeurde bouwstoffen ook nadat zij zijn verwerkt alsnog worden vervangen, indien daaraan na de keuring nog gebreken worden geconstateerd. Deze vervanging geschiedt voor rekening van de opdrachtgever en wordt als meer werk verrekend, onverminderd het recht van de aannemer op schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn. Indien echter het gebrek een verborgen gebrek was en de aannemer, zijn leverancier, zijn onderaannemer of zijn personeel schuld heeft aan het gebrek, komt deze vervanging voor rekening van de aannemer.		
17.4	De directie is bevoegd een bewijs van oorsprong van bouwstoffen te verlangen.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
17.5	Indien de directie zulks goed vindt, zal de aannemer in plaats van met een fabrieksnaam aangeduide bouwstoffen andere mogen leveren, mits van overeenkomstige hoedanigheid.	1. Meer duidelijkheid scheppen ten behoeve van het vaststellen van 'overeenkomstige hoedanigheid' conform ARW 2005. (Petersen) 2. CROW: de bevoegdheid van de directie in het 5e lid van par. 17 zou ons inziens getoetst moeten worden aan het aanbestedingsrecht.	
<i>§ 18. Keuring van bouwstoffen</i>		1. Er zijn steeds meer bouwstoffen met kwaliteitscertificaten. De tekst omtrent goedkeuring van bouwstoffen dient hierop aangepast te worden. Niet alle bouwstoffen worden nog visueel goedgekeurd. Ook documentreview van kwaliteitscertificaten behoort tot de mogelijkheden. (Kroef) 2. Birds. 01.02.19 De bepaling betreffende overgebleven bouwstoffen: - Het bepaalde in paragraaf 19, lid 3 van de U.A.V. is niet van toepassing op de door de opdrachtgever terbeschikkinggestelde bouwstoffen. 01.02.21 De bepalingen betreffende oude bouwstoffen: - Voorzover niet anders in dit bestek is vermeld, zijn de uit het werk komende oude bouwstoffen niet van waarde voor de opdrachtgever.	
18.1	De bouwstoffen worden, voordat zij in het werk worden gebracht, door de directie gekeurd en - indien goedgekeurd - zo nodig gemerkt. Door de opdrachtgever ter beschikking gestelde bouwstoffen worden geacht te zijn goedgekeurd.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
18.2	Ten behoeve van de keuring moeten de monsters en bouwstoffen tijdig op het werk of in de werkplaatsen worden aangevoerd. Zolang de directie zulks nodig oordeelt, blijven door de aannemer ingediende monsters onder haar berusting; zij zijn evenwel voor zijn rekening en blijven voor hem toegankelijk.		
18.3	De aannemer verleent bij de keuring, alsmede bij het merken van goedgekeurde bouwstoffen, de nodige hulp en stelt daartoe personeel en eenvoudige hulpmiddelen ter beschikking.		
18.4	De aannemer is bevoegd bij de keuring aanwezig te zijn of zich te doen vertegenwoordigen; de directie kan dit van hem verlangen.		
18.5	De directie is bevoegd bouwstoffen door derden te doen onderzoeken; de hieraan verbonden kosten zijn voor rekening van de opdrachtgever, behoudens het bepaalde in het zesde lid, onder d.		
18.6	Voor rekening van de aannemer komen de kosten van:		
<i>a.</i>	het beschikbaar stellen van de voor de keuring nodige bouwstoffen;		
<i>b.</i>	het brengen van de bouwstoffen in een voor de keuring geschikte samenstelling en vorm;		
<i>c.</i>	de emballage en de verzending van elders te keuren bouwstoffen;		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
<i>d.</i>	het in het vijfde lid bedoelde onderzoek, indien dit tot afkeuring leidt, tenzij het een bouwstof betreft, in het bestek aangeduid met een fabrieksnaam, of waarvan de leverancier door of namens de opdrachtgever is aangewezen;		
<i>e.</i>	de in het twaalfde lid bedoelde herkeuring, indien de deskundige de afkeuring handhaaft.		
18.7	De in het vorige lid bedoelde kosten worden zo nodig overeenkomstig § 42, zesde lid, verrekend.		
18.8	De keuring geschiedt - ter keuze van de directie - op het werk, in de middelen van vervoer of elders, zo spoedig mogelijk na aanvoer of gereedkoming. Indien, ondanks een door de directie ontvangen schriftelijk verzoek van de aannemer om bouwstoffen te keuren, uiterlijk op een in dat verzoek vermeld redelijk tijdstip de schriftelijke mededeling van de uitslag van de keuring niet door de aannemer is ontvangen, worden die bouwstoffen geacht te zijn goedgekeurd. Onder een schriftelijk verzoek en onder een mededeling als in dit lid bedoeld wordt mede verstaan een aantekening in het dagboek of weekrapport, bedoeld in § 27.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
18.9	Verzoekt de aannemer om keuring op een andere plaats dan door de directie is voorgeschreven, dan wordt dat niet geweigerd, indien toestaan niet in strijd is met de belangen van een goede hoedanigheid van het werk en van doeltreffende controle en mits de aannemer de hogere kosten ervan voor zijn rekening neemt.		
18.10	Waardevermindering en verlies van voor de keuring gebezigde bouwstoffen worden aan de aannemer niet vergoed.		
18.11	Ingeval van afkeuring van bouwstoffen kan zowel de directie als de aannemer vorderen, dat een in onderlinge overeenstemming getrokken monster uit die bouwstoffen tot na de beslechting van het uit die afkeuring mogelijk voortvloeiend geschil wordt bewaard. Deze monsters worden door beiden gewaarmerkt. De bewaring geschiedt op een in onderlinge overeenstemming te bepalen plaats.		
18.12	De aannemer heeft de bevoegdheid om ingeval van afkeuring van bouwstoffen herkeuring aan te vragen door een in overeenstemming met de opdrachtgever aan te wijzen deskundige, aan wiens uitspraak partijen ook in een later geschil gebonden zijn.		
18.13	Afgekeurde bouwstoffen worden zo spoedig mogelijk afgezonderd en van het werk verwijderd, ook indien zij reeds mochten		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	zijn verwerkt.		
<i>§ 19. Eigendom van bouwstoffen</i>		<i>Suggestie:</i> installateur loopt risico op geen betaling voor reeds verwerkte onderdelen, onder meer in verband met zaaksvermenging; mogelijke oplossing: bepaling verduidelijken op het punt dat overgang van (juridische) eigendom bij voldoening volledige betaling van het betreffende onderdeel plaatsvindt. (Uneto)	
19.1	Alle voor het werk bestemde bouwstoffen worden - zonder dat de opdrachtgever daardoor aansprakelijk wordt voor betalingen aan leveranciers of andere rechthebbenden - eigendom van de opdrachtgever, zodra zij zijn goedgekeurd en de aannemer door overlegging van (een) verklaring(en) volgens het bij de U.A.V. behorende formulier B heeft aangetoond, dat de leveranciers en eventuele andere rechthebbenden afstand doen van alle aanspraken op die bouwstoffen ten behoeve van de opdrachtgever.		
19.2	Geen overdracht van eigendom aan de opdrachtgever als bedoeld in het eerste lid wordt geacht te hebben plaats gevonden:	1.Het is verstandig om bepalingen op te nemen omtrent door de aannemer in rekening te brengen 'aannemersvergoeding'. Daarbij onderscheid maken tussen directe kosten en indirecte kosten. Het moet duidelijk maken van 'redelijk' is. (Stichting STABU) 2.Het vervangen van de fictiebepaling door een ontbindende voorwaarde wordt ten zeerste onderschreven. (CROW)	2. commentaar CROW wordt overgenomen door de werkgroep.

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
<i>a.</i>	indien een schuldeiser van de opdrachtgever beslag legt op de in het eerste lid bedoelde bouwstoffen;		
<i>b.</i>	indien de opdrachtgever failliet wordt verklaard of hem surséance van betaling wordt verleend en het werk door de curator dan wel door de opdrachtgever en diens bewindvoerders niet wordt voortgezet.		
	Het in dit lid bepaalde lijdt nochtans uitzondering met betrekking tot die bouwstoffen, welke de opdrachtgever aan de aannemer heeft betaald.		
19.3	Na voltooiing van het werk overgebleven bouwstoffen worden aan de aannemer teruggegeven en als niet geleverd beschouwd, behoudens toepassing van § 36, achtste lid.		
<i>§ 20. Zorg voor bouwstoffen</i>			
20	De aannemer draagt zorg voor de goedgekeurde en de door de opdrachtgever ter beschikking gestelde bouwstoffen, alsmede voor de uit het werk komende bouwstoffen. Verlies, vermissing of beschadiging van deze bouwstoffen is voor zijn rekening, behoudens het bepaalde in § 44.		
<i>§ 21. Oude bouwstoffen</i>			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
21.1	1. De uit het werk komende oude bouwstoffen blijven eigendom van de opdrachtgever, tenzij de directie verklaart, dat zij voor de opdrachtgever niet van waarde zijn.	01.02.29 De bepaling betreffende schadelijke voorwerpen en stoffen:	
21.2	De voor de opdrachtgever niet van waarde verklaarde oude bouwstoffen worden eigendom van de aannemer en moeten worden weggevoerd; de directie kan verlangen, dat zulks geschiedt binnen door haar te bepalen termijnen en tot een afstand van tenminste 200 m van het werk.	wanneer bij de uitvoering van het werk voorwerpen of stoffen worden aangetroffen waarvan de aanwezigheid niet in dit bestek is vermeld en waarvan redelijkerwijs geacht kan worden dat deze schade kunnen toebrengen aan personen, goederen of het milieu brengt de aannemer dit onmiddellijk ter kennis van de directie. Hij neemt terstond, zo mogelijk in overleg met de directie, de door de omstandigheden vereiste veiligheidsmaatregelen.	
21.3	De aan de opdrachtgever verblijvende oude bouwstoffen worden behoorlijk gesorteerd - het hout bovendien spijkerschoon gemaakt - en opgeborgen op door de directie aan te wijzen plaatsen niet verder dan 200 m van het werk verwijderd.		
21.4	De aannemer is niet verantwoordelijk voor de hoedanigheid van uit het werk komende bouwstoffen, voorzover achteruitgang van die hoedanigheid niet aan hem is te wijten.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 22. Garantie voor een onderdeel		<p>1. Bepalingen omtrent garanties geheel wijzigen. Past niet meer in de huidige tijdgeest waarin productaansprakelijkheid en kwaliteitsborging een steeds grotere rol is gaan spelen. Garantie moet verleend worden op alle gebreken (zonder beperkende voorwaarden) en bewijslast dat de schade niet de schuld is van de leverancier dient bij de aannemer te liggen. (Kroef)</p> <p>2. Het begrip garantie uit de UAV 1989 is in de diverse sectoren verschillend uitgewerkt. In het kader van een lichte herziening, dient een herziene regeling hierop te zijn afgestemd (alleen voorzien in datgene wat herkend wordt in de algemene dagelijkse praktijk). Ter informatie: CROW heeft dit onderdeel uitgewerkt in paragraaf 01.15 'Garantie' in de Standaard RAW Bepalingen. (CROW)</p> <p>3. §22.17: Ten aanzien van dit onderwerp ben ik van mening dat dit nadrukkelijker gerelateerd en in overeenstemming moet worden gebracht met de bepalingen van par. 11, met inachtneming van de opmerkingen die ik eerder daaromtrent maakte. (Kropman)</p>	2. ik noteerde geen commentaar werkgroep op commentaar crow.
22.1	Het bepaalde in deze paragraaf is van toepassing, tenzij het bestek anders bepaalt.		
22.2	Indien in het bestek is vermeld dat één of meer onderdelen van het werk moeten worden gegarandeerd, zal de garantie inhouden dat de garant zich verbindt om voor zijn rekening alle tijdens de garantieperiode optredende gebreken,	1. Deze bewijslast blijkt voor veel opdrachtgevers branchevreemd en daardoor te zwaar. Verbeterpunt: Bewijslast bij (ter zake kundige) garant om aan te tonen dat: het gebrek niet kan worden toegeschreven aan minder goede hoedanigheid of gebrekkige uitvoering... maar	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<p>waarvan de opdrachtgever aannemelijk maakt dat die met grote mate van waarschijnlijkheid moeten worden toegeschreven aan minder goede hoedanigheid of gebrekkige uitvoering, op eerste aanzegging van de opdrachtgever zo spoedig mogelijk te herstellen.</p>	<p>wordt veroorzaakt door onjuist gebruik/slecht onderhoud door de opdrachtgever. (Joop van Kuijen)2. Birds. 01.02.22 De (BNA voorbeeld)bepalingen betreffende garanties, waarbij de bewijslast wordt omgekeerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien in het bestek is vermeld dat één of meer onderdelen van het werk moeten worden gegarandeerd, zal de garantie inhouden: <ul style="list-style-type: none"> a.dat de garant zich verbindt voor zijn rekening alle voorkomende gebreken op eerste aanzegging van de opdrachtgever zo spoedig mogelijk te herstellen, tenzij de garant aantoont dat de gebreken niet voor zijn rekening komen; b.dat de garantie zal gelden van het gereedkomen van het onderdeel af tot de oplevering van het werk en in aansluiting daarop gedurende de in het bestek genoemde periode. Met betrekking tot onderdelen waarvoor een garantie wordt verlangd van een onderaannemer of leverancier, dient een garantieverklaring volgens het bij dit bestek gevoegde model overgelegd te worden aan de directie. De garantieverklaring dient te worden overgelegd bij de levering van het gegarandeerde onderdeel. De aannemer draagt zorg voor het overleggen van de garantieverklaring door de onderaannemer of leverancier aan de opdrachtgever. Indien de garantieverklaring niet door de onderaannemer of leverancier is overgelegd, wordt het betreffende onderdeel geacht te zijn 	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		gegarandeerd door de aannemer.	
22.3	Indien in het bestek is vermeld dat een onderdeel van het werk door een onderaannemer of een leverancier moet worden gegarandeerd, draagt de aannemer zorg voor het verstrekken van de garantie door de onderaannemer of leverancier aan de opdrachtgever. Indien deze garantie niet door de onderaannemer of leverancier wordt verstrekt, wordt een dienovereenkomstige garantie door de aannemer verstrekt.	1. RvA De bewijslast ligt in eerste instantie bij de opdrachtgever. het wettelijk systeem van garanties gaat echter uit van een bewijslast die ligt bij de aannemer. derhalve zou een mogelijke aanpassing zijn: lid 2.... gebreken, waarvan de opdrachtgever stelt dat die met grote mate van waarschijnlijkheid..... 2.In de praktijk wordt door de aannemer vaak geen schriftelijk bewijs van garantie afgegeven. Het verdient aanbeveling om dat in dit lid te ondervangen door de toevoeging: het gemis van een schriftelijk bewijs van garantie ontslaat de aannemer niet van de garantieverplichtingen volgens het bestek. (RvA)	1. de werkgroep neemt dit mee bij de bespreking van par. 22.
22.4	Een op grond van deze paragraaf overeengekomen garantie geldt vanaf het gereedkomen of de levering van het gegarandeerde onderdeel gedurende de in het bestek genoemde periode.		
HOOFDSTUK VIII			
Hulpmiddelen			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
<p>§ 23. Loodsen en andere hulpmiddelen</p>		<p>1. Verbeterpunt: Het gestelde in deze bepaling actualiseren ,(...stalen ramen, tras,...) etc, en veralgemeniseren Bijv. ...Alle bouwstoffen, voor zover niet bestemd voor verwerking in de grond of in waterbouwkundige werken zodanig opslaan dat hun vorm uiterlijk en samenstelling behouden blijven en zij geen nadelige invloed van zon, regen of optrekkend vocht kunnen ondervinden... Dat zelfde met betrekking tot afsluitbaar en diefstal beveiligd opslaan. Voorzieningen voor het directieverblijf (andere naam voor bedenken indien Directie §3 wordt geschrapt) uibreiden met internetaansluiting etc. (Joop van Kuijen)</p> <p>2. Bepalingen omtrent directieverblijf zijn niet meer van deze tijd. Geheel weglaten. Het is beter dit in het bestek te regelen. (Stichting STABU)</p> <p>3. De inhoud van deze paragraaf is inderdaad achterhaald en kan komen te vervallen. (CROW)</p>	<p>3. de werkgroep is het eens met CROW.</p>

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
23.1	<p>Hout en timmerwerken, voor zover niet bestemd voor verwerking in de grond of in waterbouwkundige werken, board, stalen ramen en dergelijke worden zodanig opgeslagen, zo nodig in van waterdichte daken voorziene loodsen, dat hun vorm, uiterlijk en samenstelling behouden blijven en zij geen invloed van zon, regen of optrekkend vocht kunnen ondervinden. Dezelfde eisen gelden voor wandtegels, kalk, tras, cement, gips, hang- en sluitwerk, non-ferrometalen, sanitair, verven, behangsel en dergelijke; de voor deze bouwstoffen bestemde loodsen moeten van waterdichte wanden voorzien en afsluitbaar zijn. Voorts moeten de loodsen zo zijn ingedeeld en verlicht, dat de sortering en bewerking van de in dit lid bedoelde bouwstoffen er tevens behoorlijk in kunnen geschieden.</p>		
23.2	<p>Indien de beschikbaarstelling van een directieverblijf in het bestek is beschreven, stelt de aannemer dit binnen tien werkdagen na de aanvang van het werk ter beschikking van de directie. Het moet bereikbaar zijn over een goed begaanbaar toegangspad. Het verblijf moet bestaan uit de in het bestek te beschrijven tenminste 2,30 m hoge vertrekken, bij gebreke van welke beschrijving een vertrek met een vloeroppervlakte van ongeveer 12 m2 moet worden gemaakt, voorts uit een</p>	<p>De in dit lid genoemde hoogte van 2,30 m van de vertrekken geldt niet voor kantoorwagens, daarvoor is een hoogte van 2,20 m voldoende. Beter zou zijn het verblijf niet zo uitgebreid te beschrijven in de UAV, maar dit in het bestek/werkbeschrijving te vermelden. (VNG)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<p>spoelruimte, een tochtportaal, een closetruimte en afsluitbare kasten. Het moet in- en uitwendig een goed voorkomen hebben, worden samengesteld uit een waterdicht dubbel schotwerk voor de buitenwanden en voor de plafond-dakconstructie en worden voorzien van de nodige vensters, een wasbak en closetinrichting, voorts van gordijnen, tekentafel met afsluitbare laden, tekenbord, tafel, stoelen, kapstok, handdoeken, zeep en dergelijke. Indien het aanbrengen van een telefooninstallatie ten dienst van de directie in het bestek wordt voorgeschreven, staat deze, zonder tussenverbinding, uitsluitend te harer beschikking; de kosten van de gesprekken zijn voor rekening van de opdrachtgever. De aannemer zorgt voor schoonhouden, verwarming en verlichting en voor verstrekking van drinkwater, koffie en thee.</p>		
23.3	<p>Alle loodsen, keten, directieverblijven, afsluitingen, hulpwegen, steigers, werktuigen, gereedschappen en andere hulpmiddelen voor de uitvoering worden, zolang zij voor het werk nodig zijn, door de aannemer in goede staat onderhouden. Zij worden, zodra zij niet meer nodig zijn, binnen een door de directie te bepalen termijn en in elk geval vóór de oplevering van het werk, of, indien in het bestek een onderhoudstermijn is voorgeschreven, vóór</p>	<p>Wat is “in goede staat houden”? Toevoegen dat onder in goede staat houden ook wordt verstaan het voorkomen en binnen 24 uur verwijderen van graffiti. (VNG) Bepalingen omtrent directieverblijf zijn niet meer van deze tijd. Geheel weglaten. Het is beter dit in het bestek te regelen. (Kroef)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	het einde daarvan, verwijderd.		
<i>§ 24. Hulpmiddelen van de opdrachtgever</i>		1.Deze paragraaf heeft wel degelijk nog betekenis in algemene voorwaarden. Het is wenselijk dat partijen elkaar contractueel aan kunnen spreken op het gebruik van hulpmiddelen van de opdrachtgever. Mogelijk wordt dit afgedekt door § 6 lid 8; overwogen kan worden § 6 uit te breiden. (CROW)	1. de werkgroep onderschrijft commentaar van crow.
24.1	Indien aan de aannemer het gebruik van gebouwen, terreinen en hulpmiddelen van de opdrachtgever is opgedragen of vergund, komen het onderhoud en het herstel, zolang het gebruik duurt, voor rekening van de aannemer.		
24.2	Ingeval van verloren gaan door het in het eerste lid bedoelde gebruik, is hij verplicht tot vergoeding van de schade.		
24.3	Zodra het in gebruik genomene voor de uitvoering van het werk niet meer nodig is, stelt de aannemer het, zoveel doenlijk in gelijke staat als hij het heeft ontvangen, weer ter beschikking van de opdrachtgever en bergt de hulpmiddelen op door of namens hem aan te wijzen plaatsen op.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
<i>§ 25. Gezonken materieel</i>			
25.1	Indien ten behoeve van het werk in gebruik zijnde hulpmiddelen, zoals vaartuigen en werktuigen, dan wel voor het werk bestemde bouwstoffen gezonken zijn in wateren, welke bij de opdrachtgever in eigendom of beheer zijn, is de aannemer verplicht ze met inbegrip van lading en toebehoren te lichten en te verwijderen.		
25.2	Hij is in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, verplicht dadelijk de vereiste aanduiding en verlichting aan te brengen, zo spoedig mogelijk de eerste maatregelen totlichting, zoals het onderdoor brengen van kettingen, te nemen en de lichting in zo kort mogelijke tijd te voltooien.		
25.3	De in de voorgaande leden bedoelde werkzaamheden geschieden op kosten van de aannemer, tenzij het in het eerste lid bedoelde zinken is veroorzaakt door een omstandigheid die voor rekening van de opdrachtgever komt.		
HOOFDSTUK IX			
Uitvoering			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
<p>§ 26. Algemeen tijdschema, werkplan</p>		<p>1. Verbeterpunt: De genoemde termijnen, ...vijftiende werkdag na... (= 3 kalenderweken!) en de tiende werkdag nadat... (=2 kalenderweken!) Bekorten en in relatie brengen met aard, omvang en moeilijkheidsgraad van het Werk. Probleem: De bepaling: ...Het algemene tijdschema geldt als een leidraad voor de aannemer...en verzuamt ...zijn verplichtingen niet... Ondergraaft het belang en de betekenis ervan. (Joop van Kuijen)</p> <p>2. Bij huidige complexe werken met meerdere aannemer op het werk wordt er steeds meer gewerkt met één integrale planning. Bij het plannen van de activiteiten dient door de aannemer dan ook rekening gehouden worden met op het werk aanwezige derden. (Kroef)</p> <p>Toevoegen: verrekening als meerwerk indien 'meer van de aannemer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden geveerd' of als § 38.3 bijvoorbeeld. (Petersen)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
26.1	<p>Indien zulks in de overeenkomst is voorgeschreven of na de opdracht door de directie wordt verlangd, stelt de aannemer zo spoedig mogelijk een aan de aard van het werk aangepast algemeen tijdschema op. In dit algemene tijdschema wordt duidelijk aangegeven op welke wijze, in welke volgorde, met welk materieel en met welke hulpmiddelen de aannemer voornemens is het werk en zijn onderdelen uit te voeren alsmede welke tijdsduur hij voor elk onderdeel nodig acht. Tevens wordt daarin aangegeven op welke tijdstippen de aannemer ten behoeve van de voortgang van het werk en de volgorde van de onderdelen ervan zal dienen te beschikken over datgene waarvoor de opdrachtgever of de directie volgens de overeenkomst dient te zorgen. Het algemene tijdschema dient te voldoen aan de eisen, die ten aanzien van de uitvoering van het werk in de overeenkomst zijn gesteld, en wordt door de aannemer van een behoorlijke toelichting voorzien.</p>		
26.2	<p>De aannemer legt het algemene tijdschema, gedateerd en ondertekend, in tweevoud aan de directie ter goedkeuring over, uiterlijk op de vijftiende werkdag na de dag waarop hem het werk is opgedragen onderscheidenlijk de directie om een algemeen tijdschema heeft verzocht.</p>		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
26.3	De directie beslist zo spoedig mogelijk omtrent de goedkeuring van het algemene tijdschema en deelt haar beslissing, in elk geval uiterlijk op de tiende werkdag, nadat zij het heeft ontvangen, schriftelijk aan de aannemer mede. De goedkeuring wordt slechts aan het algemene tijdschema onthouden, indien uit de inhoud daarvan blijkt, dat niet aan de uit de overeenkomst voortvloeiende eisen wordt voldaan.		
26.4	Ingeval van goedkeuring worden de beide exemplaren van het algemene tijdschema ook door de directie gedateerd en ondertekend, waarna een van de exemplaren aan de aannemer wordt toegezonden. Ingeval het algemene tijdschema niet wordt goedgekeurd, wordt de aannemer met de redenen hiervan schriftelijk in kennis gesteld. De aannemer legt in dat geval zo spoedig mogelijk, doch binnen tien werkdagen, een nieuw algemeen tijdschema, waarbij met de bezwaren van de directie rekening is gehouden, ter goedkeuring aan de directie over. Ten aanzien van de beslissing op het nieuwe algemene tijdschema is het derde lid van overeenkomstige toepassing.		
26.5	Het algemene tijdschema geldt als een leidraad voor de aannemer en verzwaart de voor hem uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen niet. De goedkeuring door de directie van het		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	algemene tijdschema en daarin onder haar goedkeuring aangebrachte wijzigingen ontheffen de aannemer niet van zijn verplichtingen om het werk naar de uit de overeenkomst voortvloeiende eisen uit te voeren en tijdig te voltooien.		
26.6	Indien van de aannemer wordt verlangd, dat hij in plaats van of naast het in deze paragraaf bedoelde algemene tijdschema een gedetailleerd werkplan aan de directie overlegt, wordt zulks, onder vermelding van de aan dit werkplan te stellen eisen, in de overeenkomst vermeld. Voor zover de overeenkomst niet anders vermeldt, is het bepaalde in het eerste tot en met het vijfde lid alsdan van overeenkomstige toepassing.		
26.7	Wijzigingen door de directie in het goedgekeurde algemene tijdschema of gedetailleerde werkplan aangebracht geven de aannemer aanspraak op bijbetaling, indien van hem meer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.	Artikel kan problemen geven, wanneer tijdschema, waarbij de werkzaamheden ruimschoots voor de opleverdatum zijn voltooid, wordt goedgekeurd, en vervolgens meerwerk wordt opgedragen, welke werkzaamheden voor de opleverdatum uitgevoerd kunnen worden. Artikel kan worden uitgelegd dat bijbetaling dient plaats te hebben. (VNG)	
<i>§ 27. Dagboek, lijsten, rapporten</i>			
27.1	De directie maakt wekrapporten op. Hierin worden onder meer aantekeningen opgenomen betreffende:	lets over gemaakte afspraken toevoegen en over precieze werklocaties (vaak is niet te achterhalen waar bepaalde werkzaamheden hebben plaats gevonden). (Petersen)	
-	de vordering en de stand van het werk;		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
-	de onwerkbaar dagen en het verleende uitstel van oplevering;	Definitie onwerkbaar dagen UAV'89 en het GIW verschillen van elkaar in die zin dat het GIW alleen van hele onwerkbaar dagen uitgaat (art. 14 GIW, min. 5 uur), terwijl bij de registratie door bouwkosten.nl i.o.m. richtlijnen UAV'89 (althans volgens de site) ook van halve onwerkbaar dagen wordt uitgegaan (min. 2 uur). Dat geeft aanleiding tot misverstanden. Bij grote verschillen tussen de berekening van het aantal onwerkbaar dagen door de aannemer enerzijds en bouwkosten.nl of een ander regionaal meetstation anderzijds, is niet duidelijk wanneer één van beide berekeningen heeft te gelden. B.V. wanneer de afstand van het meetstation tot het bouwterrein groter is dan x. (Georgius)	
-	de aan- en afvoer en goedkeuring van bouwstoffen;		
-	de aan- en afvoer van materieel en hulpmiddelen;		
-	bestekwijzigingen, meer en minder werk, verwerkte hoeveelheden en stelposten;		
-	opneming, goedkeuring en oplevering van het werk;		
-	de verstrekking van tekeningen.		
27.2	De in het eerste lid bedoelde aantekeningen worden telkens uiterlijk op de vijfde werkdag na het verstrijken van de werkweek, waarop zij betrekking hebben, opgenomen in het weekrapport, dat terstond na het opmaken door de directie wordt ondertekend.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
27.3	Het door de directie ondertekende weekrapport wordt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op de vijftiende werkdag na het verstrijken van de werkweek, waarop het betrekking heeft, aan de aannemer ter ondertekening voorgelegd. Aan de aannemer wordt afschrift van de weekrapporten verstrekt.		
27.4	Indien de aannemer zich met de inhoud van het weekrapport kan verenigen, tekent hij dit voor akkoord uiterlijk op de vijfde werkdag, nadat het hem is voorgelegd.		
27.5	Indien de aannemer zich met de inhoud van het weekrapport niet kan verenigen, ondertekent hij dit eveneens uiterlijk op de vijfde werkdag, nadat het hem is voorgelegd, doch onder toevoeging van een aantekening, waaruit blijkt tegen welke gedeelten en om welke redenen hij bezwaar heeft.		
27.6	Ingeval de directie niet alleen weekrapporten opmaakt maar ook een dagboek bijhoudt, is op dit dagboek het bepaalde in het eerste tot en met het vijfde lid van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat geen afschrift van het dagboek aan de aannemer wordt verstrekt, tenzij deze daarom verzoekt.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
27.7	Indien dit in de overeenkomst is voorgeschreven of na de opdracht door de directie wordt verlangd, verstrekt de aannemer telkens uiterlijk op de vijfde werkdag na het verstrijken van een werkweek een op die week betrekking hebbende, door hem gedateerde en ondertekende lijst, bevattende opgaven omtrent het personeel en voorts zodanige verdere mededelingen als door de directie worden gewenst.	Toevoegen: verrekening als meerwerk indien 'meer van de aannemer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd' of als §38.3 bijvoorbeeld. (Petersen)	
27.8	Indien ten behoeve van het werk buiten het werkterrein werkzaamheden worden verricht, kan de directie vorderen, dat de aannemer daaromtrent uiterlijk op de vijfde werkdag na het verstrijken van een werkweek een door hem ondertekend rapport in tweevoud bij haar indient. In dit rapport worden aantekeningen als in het eerste lid bedoeld en betrekking hebbend op de in voornoemde werkweek verrichte werkzaamheden opgenomen.		
<i>§ 28. Afbakening, peilingen en opmetingen</i>			
28	De aannemer zal voor zijn rekening:		
a.	het werk uitzetten en de vereiste profielen en bakens stellen;		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
b.	ten behoeve van afbakening, peilingen en opmetingen geschikt personeel en hulpmiddelen, als: roei- en peilboten, meetinstrumenten, bakens, enz., ter beschikking van de directie stellen;		
c.	de gedane uitzetting en afbakening in goede staat onderhouden, zolang de directie dit nodig oordeelt.		
<i>§ 29. Verschillen in afmetingen of in de toestand van</i>			
<i>bestaande werken en terreinen</i>			
29.1	Indien de in de beschrijving van het werk vermelde afmetingen niet overeenkomen met die, voorkomende op de tekeningen, is de aannemer verplicht de door hem geconstateerde afwijking ter kennis te brengen van de directie, opdat deze, zo zij zulks nodig acht, kan besluiten van de in § 2, vierde lid, bedoelde rangorde af te wijken. Een zodanig besluit van de directie wordt als een bestekwijziging aangemerkt.	De ervaring leert helaas dat bij elk groot bouwproject de staalkosten een geschil opleveren. Wellicht kan er een afzonderlijke regeling komen voor de verrekening van staalkosten die geschillen helpt te voorkomen. Graag tot nadere toelichting bereid. (Georgius)	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
29.2	<p>Indien de in het bestek aangegeven afmetingen niet overeenkomen met die, voorkomende in de werkelijkheid, is de aannemer verplicht de door hem geconstateerde afwijking ter kennis te brengen van de directie, teneinde met deze overleg te plegen omtrent hetgeen moet geschieden om, gelet op de afwijking, het werk juist uit te voeren. De gebleken afwijking geeft, afgezien van de verrekening van meer en minder werk, welke uit het bestek mocht voortvloeien, de aannemer aanspraak op bijbetaling, indien die afwijking van zodanige aard is, dat de gevolgen daarvan redelijkerwijs niet voor zijn rekening dienen te komen.</p>		
29.3	<p>Verschillen tussen de tijdens de uitvoering blijvende toestand van bestaande gebouwen, werken en terreinen enerzijds en de in het bestek aangeduide toestand anderzijds geven, afgezien van de verrekening van meer en minder werk, welke uit het bestek mocht voortvloeien, de aannemer aanspraak op bijbetaling, indien die verschillen van zodanige aard zijn, dat de gevolgen daarvan redelijkerwijs niet voor zijn rekening dienen te komen. Overigens draagt de opdrachtgever de verantwoordelijkheid voor de juistheid van de door of namens hem verstrekte gegevens. Het in dit lid bepaalde is ook van toepassing indien in het bestek geen</p>		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	toestand of gegevens zijn aangeduid, doch de tijdens de uitvoering blijvende toestand afwijkt van die welke de aannemer redelijkerwijs had mogen verwachten.		
<i>§ 30. Voorziening in waterkering, waterdoorlaat en verkeer</i>			
30.1	De aannemer mag het werk of onderdelen daarvan, waardoor de belangen van waterkering of waterdoorlaat zouden kunnen worden geschaad of stremming of stoornis in of hinder aan of gevaar voor het verkeer te land, te water of door de lucht zou kunnen worden veroorzaakt, slechts uitvoeren, indien en zolang hij met het oog op die belangen de nodige voorzieningen heeft getroffen.		
30.2	Onder de in het eerste lid bedoelde voorzieningen worden verstaan: tijdelijke werken, afsluitingen, waarschuwingsborden, kentekens, verlichting en andere veiligheidsmaatregelen, die door wettelijke voorschriften worden vereist of uit anderen hoofde nodig mochten zijn.	Tijdelijke werken' laten vervallen leidt regelmatig tot veel discussie. (Petersen)	
30.3	Zolang hinder aan of stoornis in het verkeer te land, te water of door de lucht wordt toegebracht, moet ten behoeve van dat verkeer de nodige hulp worden beschikbaar gesteld.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
30.4	De in deze paragraaf bedoelde voorzieningen en hulp zijn voor rekening van de aannemer, met dien verstande, dat dit voor tijdelijke werken van betekenis of maatregelen van ingrijpende aard slechts geldt, indien deze in de overeenkomst zijn omschreven.		
§ 31. Verband met andere werken		<p>1. Tegenwoordig wordt onderscheid gemaakt tussen coördinatie van het bouwproces en V&G coördinatie (Arbobesluit). V&G coördinatie is nu nog niet geregeld in de UAV(TI). (Stichting STABU)</p> <p>2. Heden ten dage ligt de verantwoordelijkheid voor coördinatie van het bouwproces eerder bij de aannemer dan bij de directie. (Stichting STABU)</p> <p>§ 31.18: Binnen de utiliteitsbouw dienen veelal verschillende aannemers samen te werken aan de totstandkoming van een werk. De coördinatie als bedoeld in lid 2 wordt daarbij meestal overgedragen aan een van de door de opdrachtgever gecontracteerde aannemers. De opdrachtgever schrijft daartoe in het bestek dan een bepaald model coördinatieovereenkomst voor. Onder die coördinatieovereenkomst dienen alle bij een bouw betrokken partijen, zoals de opdrachtgever, de directie, adviseurs en de (neven-)aannemers, hun individuele werkzaamheden op elkaar af te stemmen en gezamenlijk te komen tot een algemeen tijdschema. De navolgende opmerkingen hebben dan ook tevens betrekking op par. 26 lid 1. §</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>31.19: Er worden in feite twee verschillende modellen voor een coördinatieovereenkomst gehanteerd, namelijk een met en een zonder een schadevergoedingsregeling. Een coördinatieovereenkomst dient enkel tot doel te hebben dat partijen gezamenlijk een planning opstellen, hun werkzaamheden op elkaar afstemmen en de planning gedurende het bouwproces tijdig en adequaat bijstellen; een coördinatieovereenkomst zonder schadevergoedingsregeling is daartoe toereikend. § 31.20: Naar mijn mening dienen de verplichtingen van de partijen tot een coördinatieovereenkomst dan ook niet ruimer geïnterpreteerd te worden dan hun inspanning om gezamenlijk tot een werkbare planning te komen. Dat laat natuurlijk onverlet dat zij op grond van hun individuele (aannemings-)overeenkomst wel jegens de opdrachtgever gehouden zijn om hun werkzaamheden conform de voorliggende planning uit te voeren. § 31.21: In toenemende mate schrijven opdrachtgevers echter modellen voor waarin aannemers op grond van de coördinatieovereenkomst aansprakelijk kunnen worden gesteld voor aan hen verwijtbare vertragingen. Ik meen dat in een dergelijk geval de opdrachtgever de aannemer moet aanspreken op basis van de aannemingsovereenkomst en dat dergelijke aanspraken niet binnen de reikwijdte van de coördinatieovereenkomst vallen. En dat een coördinatieovereenkomst al helemaal niet het</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>juiste instrument is voor de overige aannemers om de verhoogde aannemer aan te spreken voor de door hen geleden vertragingsschade. Binnen een coördinatieovereenkomst met schadevergoedingsregeling kunnen de nevenaannemers enkel nog de verhoogde aannemer aanspreken en niet meer de opdrachtgever; de daarbij vooraf door de opdrachtgever vastgestelde gefixeerde schadevergoeding mist veelal elke realiteitszin. Terwijl het juist de opdrachtgever is die aangesproken moet worden als een aannemer zijn werkzaamheden niet volgens de overeengekomen planning kan uitvoeren, ongeacht of dat wordt veroorzaakt door van buiten komende omstandigheden of door een verhoogde aannemer. De aannemers onderling zijn vaak door niet meer contractueel gebonden dan met een coördinatieovereenkomst. Dat geeft ook volstrekt onvoldoende rechtsgronden om elkaar aan te kunnen spreken op vertragingen, anders dan uit hoofde van onrechtmatige daad. § 31.22: Opdrachtgevers, directievoerders en adviseurs onderkennen veelal niet de wezenlijke rol die zij spelen binnen het bouwproces of willen daar geen verantwoordelijkheid voor dragen. Regelmatig wordt hun verantwoordelijkheid in het door henzelf voorgeschreven model voor de coördinatieovereenkomst volstrekt weggeschreven. In de praktijk echter ontstaan juist veel vertragingen door een gebrekkige</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		gegevensverstrekking van de zijde van de opdrachtgever. § 31.23: Ik wil voorstellen dat in een volgende uitgave van de UAV aandacht wordt besteed aan de coördinatieovereenkomst. Daarbij moet dan worden gesteld dat onder een dergelijke overeenkomst de partijen - en alle partijen - enkel de inspanning dragen om te komen tot een planning en tot bijstellingen daarvan. De UAV zou daarbij een model coördinatieovereenkomst zonder schadevergoedingsregeling moeten voorschrijven. (Kropman)	
31.1	Indien verschillende werken in elkander grijpen, wordt dit in het bestek vermeld.	1. Birds: 01.02.31 De aanvullende bepalingen betreffende door derden uit te voeren werken en het gebruik van een coördinatieovereenkomst. Naar onze mening zitten hier veel voorkomende praktisch knelpunten en is nadere overweging op zijn plaats (of is het gestelde in de UAV 1989 voldoende?).	
31.2	Tenzij in het bestek anders is bepaald, geschiedt de coördinatie van in elkander grijpende werken door de directie.	Heden ten dage ligt de verantwoordelijkheid voor coördinatie van het bouwproces eerder bij de aannemer dan bij de directie. (Kroef)	
31.3	De aannemer gedooft - zonder aanspraak op andere vergoedingen dan de in het volgende lid bedoelde - dat door derden, aan wie de directie zulks toestaat, tegelijkertijd en te zelfder plaatse wordt gewerkt.	§ 31.3 en § 31.4 samenvoegen. (Petersen)	

Pragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
31.4	Hij gedooft, dat daarbij gebruik wordt gemaakt van reeds gemaakt werk en gemaakte hulpwerken. Voor dit gebruik kan de aannemer aanspraak op bijbetaling doen gelden, indien meer van hem wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden geveerd.		
<i>§ 32. Gevonden voorwerpen</i>		1. Birds. 01.02.31 De bepaling betreffende onderbreking van het werk: Indien de uitvoering van het werk of een deel daarvan door het vinden van voorwerpen zoals bedoeld in paragraaf 32 van de U.A.V. moet worden onderbroken, wordt de schade die de aannemer lijdt als gevolg van deze onderbreking, vergoed.	
32	De aannemer is verplicht de vondst van alle voorwerpen, die bij de uitvoering van het werk worden gevonden en die van waarde zijn of uit een historisch of wetenschappelijk oogpunt merkwaardig kunnen zijn, terstond aan de directie te melden en deze voorwerpen zo mogelijk in handen van de directie te stellen, tenzij het bestek anders bepaalt.	Er zijn tegenwoordig steeds meer omstandigheden die de doorgang van het werk kunnen belemmeren, zoals kabels en leidingen, flora en fauna, archeologische vondsten, niet gesprongen explosieven. Uiteraard is het de taak van de opdrachtgever om de huidige situatie goed in beeld te brengen. Maar het is verstandig om de gevolgen alle onverwachte situaties goed te regelen. (Stichting STABU) 'In handen van de directie te stellen'? En een verwijzing opnemen over mogelijk extra kosten of een verwijzing naar § 14. (Petersen)	
<i>§ 33. Vermoeden van onvoldoend werk</i>			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
33	Indien de directie vermoedt, dat het werk niet aan de bij de overeenkomst gestelde eisen voldoet, is de aannemer verplicht de maatregelen te nemen of te gedogen, die nodig zijn om vast te stellen of zulks al dan niet het geval is. Ingeval het werk niet aan deze eisen voldoet, komen de kosten van bedoelde maatregelen voor rekening van de aannemer. In het tegengestelde geval worden zij, evenals de kosten van herstel, verrekend als meer werk en wordt eventuele schade vergoed.		
<i>§ 34. Wijzigingen in de uitvoering</i>			
34	Wijzigingen door de directie in de uitvoering van het werk aangebracht geven de aannemer aanspraak op bijbetaling, indien van hem meer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.		
HOOFDSTUK X			
Meer- en minderwerk			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 35. Verrekening van meer en minder werk		<p>1. Doordat de aannemer bij het offreren van een meerwerkprijs geen concurrentie heeft kunnen deze meerwerkoffertes worden aangegrepen om ondervonden tegenvallers op het werk te compenseren. Anders gezegd; meerwerk is duur. Sommige professionele opdrachtgevers, hanteren daarom, door ervaring wijs geworden, de stelregel dat meerwerk pas na de oplevering (in concurrentie) wordt geoffreerd en gerealiseerd.</p> <p>Als tegenmaatregel hebben opdrachtgevers de eveneens discutabele handelwijze om meerwerk te verrekenen o.b.v. de verrekenstaten en/of de inschrijfbegroting van de aannemer, die daartoe onderdeel van het contract wordt gemaakt.</p> <p>Omdat deze prijspeil aanbesteding zijn, levert dat vooral bij een langlopende uitvoeringsduur oneerlijke prijsstellingen op. Hierin kan enigszins worden tegemoet gekomen om deze prijzen te indexeren. (Vergelijk Risicoregeling Loon- en Prijsstijgingen).</p> <p>De bepaling in de UAV: ..worden verrekend tegen bedragen of prijzen die vóór de uitvoering van die (besteks) wijzigingen of... zo spoedig mogelijk...worden overeengekomen.. Is te vaag (datum aanbesteding is ook vóór de uitvoering...) en maakt voornoemde discutabele handelwijze mogelijk.</p> <p>Verbeterpunt: Onderscheid maken tussen “te verwachten” meerwerk (afwijkingen van verrekenbare en geschatte hoeveelheden, etc) en “onverwacht” nieuw werk</p>	<p>4.de werkgroep is er voorstander van om de bepalingen in de uav op dit punt in overeenstemming te brengen met art. 7:755 indien er althans echt sprake is van meerwerk. Er zijn immers bepalingen in de UAV 1989 waarin sprake is van verrekening als meerwerk, maar waarvan niet van meerwerk sprake is (zie par. 5,6; 10,3; 11,5; 14,4; 17,3;33; 44,7).</p>

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>(bestekswijzigingen, etc.).Meer werk als Nieuw werk is werk buiten het contract als gevolg van wijzigingen in het contract, bestekswijzigingen. De verrekening moet gebeuren tegen lonen en prijzen die gelden op het tijdstip (peildatum) van de meerwerkopdracht. (Joop van Kuijen)</p> <p>2. Het is verstandig om bepalingen op te nemen omtrent door de aannemer in rekening te brengen 'aannemersvergoeding'. Daarbij onderscheid maken tussen directe kosten en indirecte kosten. Het moet duidelijk maken van 'redelijk' is. (Stichting STABU)</p> <p>3. Regeling omtrent meer en minder werk duidelijker maken. Beter is het om bepalingen op te nemen omtrent bestekafwijkingen (scope, kwaliteit) en bestekswijzigingen (opgedragen door de opdrachtgever). Bestekafwijkingen kunnen leiden tot meer minderwerk, maar hoeft niet. (Kroef)</p> <p>4.Voor de toepassing van art. 7:755 dient in de bepalingen van de UAV in onze ogen onderscheid gemaakt te worden in twee situaties. De eerste situatie waarbij weliswaar afwijkingen zijn op het bestek maar desondanks het werk ongewijzigd tot stand komt waarbij de opdrachtgever geen actieve rol heeft gespeeld. De tweede de situatie waarbij er afwijkingen zijn op het bestek waarbij er sprake is van door de opdrachtgever gewenste toevoegingen of veranderingen. Als voorbeeld van de eerste situatie: een overschrijding van een verrekenbare hoeveelheid grond die haar</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>oorzaak vindt in een grotere zetting dan verwacht. Hiervoor hoeft de aannemer niet zonder meer te waarschuwen. Een andere situatie ontstaat wanneer de afwijking in de hoeveelheid te leveren grond ontstaat doordat de opdrachtgever de aannemer opdraagt de taluds van het zandlichaam flauwer te maken waardoor meer grond nodig is; in dat geval dient de aannemer te waarschuwen volgens art. 7:755. Bij dit laatste voorbeeld moet de vraag worden gesteld of de afwijking feitelijk nog wel gezien kan worden als een afwijking op verrekenbare hoeveelheden. Juister lijkt het om die situatie als een bestekwijziging te beschouwen. Kortom, de nadruk dient te liggen op de gewenstheid van de toevoeging of de verandering door de opdrachtgever in het overeengekomen werk. (CROW)</p>	
35.1	Verrekening van meer en minder werk vindt plaats:		
<i>a.</i>	ingeval van bestekwijzigingen (§ 36);		
<i>b.</i>	ingeval van afwijkingen van de bedragen van de stelposten (§ 37);		
<i>c.</i>	ingeval van afwijkingen van geschatte hoeveelheden (§ 38, tweede lid);		
<i>d.</i>	ingeval van afwijkingen van verrekenbare hoeveelheden (§ 39);		
<i>e.</i>	in de gevallen waarin verrekening als meer en minder werk in deze U.A.V. of in de overeenkomst is voorgeschreven. Aanspraken van de aannemer en de		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	opdrachtgever op hetgeen overigens ter zake van de overeenkomst verschuldigd is blijven onverlet.		
35.2	De verrekening van het meer werk geschiedt door bijbetaling, die van het minder werk door inhouding op de aannemingssom. De opdrachtgever en de aannemer komen overeen op welke wijze - ineens of in gedeelten - en wanneer de verrekening geschiedt van het meer en het minder werk of, indien er zowel van meer als van minder werk sprake is, van het saldo daarvan.		
35.3	Indien omtrent wijze en tijdstip van de verrekening van het meer werk niets is overeengekomen, geschiedt deze verrekening ineens na de voltooiing van het meer werk.		
35.4	Indien omtrent wijze en tijdstip van de verrekening van het minder werk niets is overeengekomen, geschiedt deze verrekening, met inachtneming van het bepaalde in § 40, zevende lid, ineens bij de eindafrekening van het werk.		
35.5	Indien bij de eindafrekening van het werk blijkt, dat het totaal van het reeds verrekende en het nog te verrekenen minder werk dat van het reeds verrekende en het nog te verrekenen meer werk overtreft, heeft de aannemer recht op een		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	bedrag gelijk aan 10% van het verschil van deze totalen.		
	Het in dit lid bepaalde lijdt uitzondering, voor zover het minder werk het gevolg is van een verzoek van de aannemer om minder te mogen uitvoeren dan in de overeenkomst is bepaald.		
35.6	Voor de toepassing van het bepaalde in het vijfde lid wordt onder het werk verstaan:	1. Pim Herber. Jullie weten dat in par. 35 lid 6 staat dat indien bij de eindafrekening van het werk blijkt dat het totaal van het reeds verrekenende en het nog te verrekenen minder werk dat van het reeds verrekenende en het nog te verrekenen meer werk overtreft , de aannemer recht heeft op een bedrag gelijk aan 10% van deze totalen.	
<i>a.</i>	bij aanneming in massa, de werken van de percelen gezamenlijk;		
<i>b.</i>	bij meerjarige onderhoudsbestekken de werken van de onderhoudsjaren gezamenlijk.	In par. 40 lid 11 wordt bepaald dat – ik vat het samen – indien een onderhoudstermijn is overeengekomen, de eindafrekening van het werk wordt opgemaakt na het verstrijken van de onderhoudstermijn.	
<i>§ 36. Bestekswijzigingen</i>			
36.1	Onder bestekswijzigingen worden verstaan wijzigingen in het bestek, het werk of de voorwaarden van uitvoering van het werk.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
36.2	De directie is bevoegd voor of tijdens de uitvoering van het werk bestekswijzigingen aan te brengen. Indien en voor zover deze bevoegdheid in het bestek aan de opdrachtgever is voorbehouden, is voor deze bestekswijzigingen een door de opdrachtgever aan de aannemer te verstrekken schriftelijke opdracht vereist.	1. Birds. 01.02.36 De bepaling betreffende de bevoegdheid tot het aanbrengen van bestekswijzigingen (zie ook 01.02.17): De bevoegdheid tot aanbrengen van bestekswijzigingen als bedoeld in paragraaf 36, lid 2 van de U.A.V. is voorbehouden aan de opdrachtgever.	
36.3	De aannemer zal aan opdrachten tot bestekswijzigingen gevolg geven, ook indien daardoor de omvang van het werk wordt vermeerderd of verminderd, mits dientengevolge de totalen van de bijbetalingen en inhoudingen elk niet meer bedragen dan 15% van de aannemingsom dan wel het saldo van die bijbetalingen en inhoudingen niet meer bedraagt dan 10% van de aannemingsom.	Ik vraag mij af of dit de bedoeling is geweest van de opstellers van de UAV 1989. Mij lijkt dat de provincies zich op basis van de tekst van de UAV 1989 een punt hebben, maar dat dit wel tot een onbillijk resultaat leidt.	
36.4	Bestekswijzigingen worden verrekend tegen bedragen of prijzen die vóór de uitvoering van die wijzigingen of, indien hun aard dit belet, zo spoedig mogelijk tussen de opdrachtgever en de aannemer worden overeengekomen. Indien de directie overweegt om een bestekswijziging aan te brengen en daartoe de aannemer verzoekt een prijsaanbieding te doen, plegen de directie en de aannemer op verzoek van de aannemer tevoren overleg omtrent de vraag of, en zo ja onder welke omstandigheden, de aannemer aanspraak zal kunnen maken op een redelijke	1. Mij werd meegedeeld dat verschillende provincies zich beroepen op par. 40 lid 11 om de aannemer zijn vordering ex par. 36 lid 6 pas uit te betalen na afloop van de onderhoudstermijn. 2. par 36 lid 4 1e volzin blijkt in de praktijk toch vaak tot problemen te leiden: in veel gevallen laat de planning het niet toe dat er uitgebreid wordt onderhandeld over de prijs van een bestekswijziging. Om die reden wordt de bestekswijziging wel vaak uitgevoerd en de prijs daarvan op een later moment (soms zelfs nog bij eindafrekening) besproken. De voortgang van het werk maakt het daarna vaak ook nog moeilijk om de prijs van de bestekswijziging	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	vergoeding van de aan het doen van de prijsaanbieding verbonden kosten.	achteraf vast te stellen en is van invloed op andere bestekswijzigingen en de eindafrekening. (NL-Ingenieurs)	
36.5	Bestekswijzigingen zullen de aannemer schriftelijk worden opgedragen. De aannemer kan genoegen nemen met een overeenkomstige aantekening in het dagboek of weekrapport, welke dan als schriftelijke opdracht zal worden aangemerkt. Het gemis van een schriftelijke opdracht of van een aantekening in het dagboek of weekrapport laat de aanspraken van de aannemer en van de opdrachtgever op verrekening van meer en minder werk onverlet.		
36.6	Ten aanzien van bestekswijzigingen zal op verzoek van de directie of van de aannemer een afzonderlijke termijn worden overeengekomen, binnen welke het meer werk zal worden voltooid, hetgeen dan in de schriftelijke opdracht wordt vermeld.		
36.7	Bij meerjarige onderhoudsbestekken wordt bij de in het derde lid vermelde totalen van bijbetalingen en van inhoudingen elk onderhoudsjaar op zichzelf beschouwd.		
36.8	De opdrachtgever zal de reeds aangevoerde, de blijkens de vrachtbrief afgezonden en de uitsluitend ten behoeve van het werk bestelde bouwstoffen, die tengevolge van bestekswijzigingen niet kunnen worden gebruikt, voor zover deze		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<p>bouwstoffen aan de gestelde eisen voldoen, overnemen of deswege een billijke schadevergoeding verlenen.</p>		
<p>§ 37. <i>Stelposten</i></p>		<p>Het is verstandig om bepalingen op te nemen omtrent door de aannemer in rekening te brengen 'aannemersvergoeding'. Daarbij onderscheid maken tussen directe kosten en indirecte kosten. Het moet duidelijk maken van 'redelijk' is. (Stichting STABU) Probleem: Par. 37 UAV 1989 regelt dat een afwijking van de stelpost verrekend moet worden op basis van par. 36 UAV 1989; verrekening als meer- en minder werk. Onduidelijk is echter of de stelpost moet worden aangemerkt als een richtprijs (conform de wet) of als meerwerk. Uit jurisprudentie van de Raad van Arbitrage voor de Bouw blijkt dat stelposten onder omstandigheden als richtprijs moeten worden aangemerkt, met name indien het bedrag van de stelpost door de aannemer is bepaald en dit bedrag (kennelijk) misleidend is. Bij meerwerk bestaat alleen recht op bijbetaling indien de aannemer (o.b.v. de wet) de opdrachtgever heeft gewaarschuwd voor het feit dat de prijs hoger uitkomt dan vooraf aangegeven. Een dergelijke waarschuwingsplicht bestaat ook indien sprake is van een richtprijs. In het geval van richtprijzen heeft de aannemer op grond van de wet echter ook zonder waarschuwing recht op (maximaal) 10% overschrijding. Par. 37 UAV 1989 zou op dit punt</p>	

Pragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		verduidelijkt kunnen worden. Indien in de paragraaf wordt aangegeven dat stelposten als richtprijs moeten worden beschouwd dan heeft de aannemer ook zonder waarschuwing voor prijsverhoging recht op 10% overschrijding. Voorstel: Par. 37 UAV 1989 dient, gelet op het bovenstaande, te worden verduidelijkt. Ons inziens dient een stelpost als richtprijs te worden beschouwd. (Poelmann van den Broek)	
37.1	Onder stelposten worden verstaan in het bestek als zodanig aangeduide geldsbedragen, welke in de aannemingsom zijn begrepen en ten laste waarvan nader in het bestek beschreven uitgaven worden gebracht.	Verder zou ik het praktischer vinden om de bruto stelposten standaard netto te maken. (Rene van Wijk)	
37.2	Indien de som van de uitgaven, die ten laste van een stelpost worden gedaan, hoger of lager blijkt te zijn dan het bedrag van die stelpost, zal de afwijking worden verrekend.		
37.3	Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven, die betrekking hebben op de aanschaffing van bouwstoffen, wordt gerekend met prijzen, welke zijn samengesteld uit:		
<i>a.</i>	de netto-prijzen op basis van franco levering op of in het vervoermiddel bij het werkterrein;		
<i>b.</i>	een aannemersvergoeding van 10% van de onder a bedoelde netto-prijzen.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
37.4	In afwijking in zoverre van het derde lid wordt geen afzonderlijke aannemersvergoeding ten laste van stelposten gebracht bij:		
<i>a.</i>	sanitaire artikelen, in de prijs waarvan 10% provisie voor de aannemer en 10% provisie voor de loodgieter is begrepen;		
<i>b.</i>	behang, in de prijs waarvan de gebruikelijke provisie is begrepen.		
37.5	Kosten van emballage en de terugzending daarvan komen voor rekening van de aannemer, behalve voor zover die kosten, door de invulling die aan de stelpost wordt gegeven, hoger zijn dan die waarmee de aannemer redelijkerwijs rekening heeft moeten houden.		
37.6	De kosten van het in het werk brengen van ten laste van stelposten aangeschafte bouwstoffen zijn in de aannemingsom begrepen en worden niet afzonderlijk verrekend. Deze kosten zullen echter worden verrekend ten laste van de stelpost, waarop ook de aanschaffing van die bouwstoffen wordt verrekend, indien zij betrekking hebben op het in het werk brengen van installaties, zoals liften, centrale verwarming en dergelijke, of voor zover zij door de invulling die aan de stelpost wordt gegeven hoger zijn dan die waarmee de aannemer redelijkerwijs rekening heeft moeten houden.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
37.7	De aanschaffing van bouwstoffen, waarvoor stelposten zijn opgenomen, geschiedt door de aannemer volgens nadere opdracht van de directie en, tenzij de directie de aannemer daarin vrijlaat, bij leveranciers die daartoe door haar worden aangewezen.		
37.8	Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven, die betrekking hebben op de verrichting van werkzaamheden, wordt gerekend met prijzen, welke zijn samengesteld uit:		
<i>a.</i>	de voor de uitvoering nodige netto-kosten, voor zover deze rechtstreeks op de uitvoering betrekking hebben;		
<i>b.</i>	een aannemersvergoeding van 10% van de onder a bedoelde netto-kosten.		
	De kosten op de bouwplaats voor algemene inrichting, verzorging en uitvoering worden niet afzonderlijk verrekend, maar worden geacht in de aannemingsom te zijn begrepen, behalve voor zover die kosten, door de invulling die aan de stelpost wordt gegeven, hoger zijn dan die waarmee de aannemer redelijkerwijs rekening heeft moeten houden.		
37.9	De verrichting van werkzaamheden als bedoeld in het achtste lid geschiedt volgens nadere opdracht van de directie door de aannemer of door derden, die daartoe door haar worden aangewezen.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
37.10	Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven, die betrekking hebben op het doen van betalingen aan derden, wordt gerekend met bedragen, welke zijn samengesteld uit:		
<i>a.</i>	het bedrag van de aan derden gedane betaling, de omzetbelasting daarin niet begrepen;		
<i>b.</i>	een aannemersvergoeding van 5% van het onder a bedoelde bedrag.		
37.11	Betalingen aan derden, waarvoor stelposten zijn opgenomen, geschieden door de aannemer volgens nadere opdracht van de directie.		
37.12	Alvorens een uitgave ten laste van een stelpost te brengen, kan de directie van de aannemer overlegging van bewijsstukken verlangen.		
<i>§ 38. Hoeveelheden</i>		1. CROW: te accorderen hoeveelheden, Standaard art.01.01.05; totstandkoming verrekenprijzen: Standaard 01.03.05.	
38.1	Onder verrekenbare hoeveelheden worden verstaan de in het bestek als zodanig aangeduide hoeveelheden; afwijkingen worden verrekend overeenkomstig het bepaalde in § 39.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
38.2	Onder geschatte hoeveelheden worden verstaan de met de toevoeging 'naar schatting', 'ongeveer' of dergelijke aanduidingen in het bestek genoemde hoeveelheden. Een afwijking van een geschatte hoeveelheid wordt verrekend indien en voor zover er sprake is van een afwijking die meer bedraagt dan 10% van die geschatte hoeveelheid, tenzij zulks aanleiding tot onbillijkheid zou geven.	Het woord 'geschatte' niet in dit verband gebruiken, het wekt vaak de indruk dat een exacte hoeveelheid, die hier juist bedoeld wordt, zo maar even geschat kan worden. Juist een verrekenbare hoeveelheid heeft veel meer het kenmerk van een 'geschatte hoeveelheid'. Hierbij aansluiten aan de RAW-systematiek. Met meer nadruk hier opnemen dat het risico voor overschrijdingen van afwijkingen bij de aannemer ligt, er wordt nu te vaak te gemakkelijk gedacht over afwijkingen van deze 'geschatte' hoeveelheden waardoor zeer veel meningsverschillen over verrekening ontstaan. Overschrijding van hoeveelheden (V of N) vallen niet onder bestekwijzigingen maar vooral andersom...! (Petersen)	
38.3	Afwijkingen van andere dan de in het eerste of tweede lid bedoelde hoeveelheden, welke door de directie worden verlangd of voorgeschreven, worden beschouwd als bestekwijzigingen en verrekend overeenkomstig het bepaalde in § 36.		
38.4	Indien in het bestek hoeveelheden bouwstoffen zijn vermeld, worden daaronder verstaan, voor zover niet anders is bepaald, hoeveelheden in het werk gemeten.		
38.5	De meting van geleverde of verwerkte bouwstoffen geschiedt door de aannemer ten overstaan van de directie en op door haar goed te keuren wijze.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 39. <i>Afwijkingen van verrekenbare hoeveelheden</i>		Omdat over deze paragraaf regelmatig verschillen van mening ontstaan tussen opdrachtgever en aannemer over par.39 lid 2, is zinvol als lid 2 zodanig wordt aangepast dat de redactie duidelijk wordt met betrekking tot de wijze waarop een gewijzigde verrekenprijs zal worden overeengekomen. (Martin Weerd)	
39.1	Indien in het bestek verrekenbare hoeveelheden zijn opgenomen en deze blijken te hoog of te laag te zijn om het werk overeenkomstig de bepalingen van het bestek of de aard van het werk tot stand te brengen, zullen de afwijkingen van deze hoeveelheden worden verrekend tegen verrekenprijzen, die daartoe bij de totstandkoming van de overeenkomst zijn overeengekomen.		
39.2	Indien een verrekenprijs voor afwijkingen van een in het bestek opgenomen verrekenbare hoeveelheid te laag of te hoog blijkt te zijn, zal een gewijzigde verrekenprijs tussen de opdrachtgever en de aannemer worden overeengekomen. De herziening zal slechts kunnen plaats vinden, indien meer dan 110% of minder dan 90% van de in het bestek opgenomen verrekenbare hoeveelheid is of zal worden verwerkt.	par 39 lid 2 1e volzin om dezelfde reden aanvullen met een bepaling dat een wijziging van de verrekenprijs plaatsvindt op basis van de uitgangspunten van de oorspronkelijke verrekenprijs en niet op basis van nacalculatie van het reeds gemaakte werk. Wijziging van de verrekenbare hoeveelheden kan leiden tot gewijzigde verrekenprijzen maar niet tot wijziging van de oorspronkelijke uitgangspunten van deze verrekenprijs. 'Té' hoog of 'té' laag wordt nogal vaak gebruikt in het geval van (veel te) lage verrekenprijzen. Duidelijker omschrijven dat het hier alleen gaat om het verrekenen van mogelijke verschillen welke pas tijdens de uitvoering bekend konden worden, of	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		tengevolge van uitloop van werkzaamheden (voor rekening van de opdrachtgever). (Petersen)	
39.3	Indien overeenkomstig het bepaalde in het tweede lid een verrekenprijs wordt gewijzigd, wordt de afwijking van de in het bestek opgenomen verrekenbare hoeveelheid verrekend tegen die gewijzigde verrekenprijs; zodanige wijziging leidt echter niet tot wijziging van de aannemingsom.		
39.4	Indien voor een bepaalde bouwstof of voor een bepaald soort werk meer dan één verrekenbare hoeveelheid in het bestek is opgenomen en voor die hoeveelheden een zelfde verrekenprijs geldt, wordt voor de toepassing van het bepaalde in het tweede en derde lid het totaal van deze hoeveelheden als de in het bestek opgenomen verrekenbare hoeveelheid beschouwd.		
39.5	In de in deze paragraaf bedoelde verrekenprijzen worden geacht begrepen te zijn alle rechtstreeks of zijdelings voor de uitvoering nodige kosten en een aannemersvergoeding. In de aannemersvergoeding worden de algemene kosten van de aannemer en een normale aannemerswinst geacht begrepen te zijn.	Aansluiting zoeken bij de RAW-verrekenprijs. (Petersen)	
HOOFDSTUK XI			
Betaling,			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
omzetbelasting, kortingen, verpanding			
<i>§ 40. Betaling</i>		Bepalingen omtrent risicoregeling opnemen. (Stichting STABU) Meer aansluiting zoeken bij de formulering in de RAW-Standaard (01.02) de rol van de directie veel duidelijker formuleren. Het opnemen (of accepteren) van een termijn moet uiterlijk zijn geschied voordat een declaratie ingediend kan worden. Nu maken termijnen (welke veelal de aannemer op soms eigen initiatief aanlevert) een enorme omweg voordat deze om een of andere reden eerst goedgekeurd moeten zijn en dus blijft door het veel later pas mogen indienen van declaraties heel veel geld, heel vaak en heel lang 'liggen'. (Petersen)	
40.1	Het ingevolge de overeenkomst aan de aannemer toekomende bedrag is het saldo, gevormd door de aannemingssom, verhoogd onderscheidenlijk verlaagd met hetgeen overigens aan of door hem terzake van de overeenkomst verschuldigd is.		
40.2	Indien de aannemer volgens de overeenkomst recht heeft op betaling in termijnen, heeft met het oog op het verschijnen van een betalingstermijn opneming van het uitgevoerde gedeelte van het werk plaats.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
40.3	Bij de opneming, bedoeld in het tweede lid, wordt rekening gehouden met de waarde van goedgekeurde, doch nog niet verwerkte bouwstoffen, voor zover deze krachtens § 19 eigendom van de opdrachtgever zijn geworden.		
40.4	Geschiedt de opneming, bedoeld in het tweede lid, niet binnen acht dagen nadat de aannemer daarom heeft verzocht, dan kan de aannemer schriftelijk een nieuwe aanvraag tot de directie richten, met verzoek binnen vier dagen tot opneming over te gaan. Voldoet de directie niet aan dit verzoek, dan wordt de opneming geacht te zijn geschied en wordt het door de aannemer in zijn verzoek opgegeven termijnbedrag uitbetaald overeenkomstig het in het zesde lid bepaalde.		
40.5	Indien de directie na een opneming, bedoeld in het tweede lid, nalaat binnen vier dagen nadat de aannemer daarom schriftelijk heeft verzocht, het resultaat van de opneming bekend te maken, wordt het door de aannemer in zijn verzoek opgegeven termijnbedrag uitbetaald overeenkomstig het in het zesde lid bepaalde.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
40.6	<p>De uitbetaling van een termijn zal plaats vinden binnen vier weken, nadat bij de opnemings, bedoeld in het tweede lid, is gebleken, dat de aannemer recht heeft op betaling van die termijn. Indien in het bestek is bepaald, dat de betaling van een termijn eerst zal geschieden nadat de aannemer een declaratie heeft ingediend, zal de betaling plaats vinden binnen vier weken nadat de declaratie in goede orde bij de directie is ingekomen. De declaratie wordt geacht in goede orde bij de directie te zijn ingekomen indien de directie niet binnen zeven dagen na ontvangst van de declaratie aan de aannemer heeft medegedeeld dat daaraan documenten ontbreken welke nodig zijn ter beoordeling van de juistheid van de declaratie. Indien de directie tegen de inhoud van de declaratie bezwaar heeft, stelt zij de aannemer onder opgave van redenen daarvan zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van de declaratie, op de hoogte.</p>	<p>In § 40 lid 6 UAV wordt de procedure beschreven ten aanzien van het indienen en beoordelen van 'declaraties'. De term declaratie is niet gedefinieerd in de UAV, maar kan in beginsel van alles inhouden (bijvoorbeeld een brief met een kostenopstelling over een meerwerk). Het wettelijke regime (artikel 6:119a BW) kent evenmin de term declaratie, maar gaat uit van de term 'factuur'. Omdat beide begrippen niet per sé hetzelfde inhouden, kan discussie ontstaan of de wettelijke (handels)rente reeds verschuldigd is zonder dat een factuur is ontvangen. Zie in dat kader RvA d.d. 28 september 2009, nr. 71.335, r.o. 25 e.v. Het verdient aanbeveling de UAV aan te passen aan het BW en uit te gaan van de term 'factuur', dan wel te definiëren wat onder een 'declaratie' wordt verstaan (vergelijk de nadere eisen in de RAW/diverse RAW bestekken). (Georg Huith)</p>	
40.7	<p>Indien een termijn verschenen is, waarvan het bedrag beïnvloed kan worden door de eindafrekening van het gehele werk, wordt die termijn gesteld op het bedrag, dat de aannemer, gegeven de voortgang van het werk, ontwijfelbaar toekomt en wordt dit bedrag aan hem uitbetaald.</p>		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
40.8	Indien een termijn nog niet verschenen is, kan de opdrachtgever niettemin, zo daartoe aanleiding bestaat, tot gedeeltelijke betaling daarvan overgaan.		
40.9	Indien niet is overeengekomen, dat betaling in termijnen zal geschieden, ontvangt de aannemer, vooruitlopend op de eindafrekening, binnen vier weken nadat het werk is opgeleverd het bedrag, dat hem ontwijfelbaar toekomt.		
40.10	Op de betaling van bedragen buiten de aannemingssom of van bedragen buiten de termijnen van de aannemingssom is het bepaalde in het zesde lid van overeenkomstige toepassing.		
40.11	Zo spoedig mogelijk na de oplevering van het werk, of, indien in het bestek een onderhoudstermijn is voorgeschreven, zo spoedig mogelijk na het verstrijken daarvan, wordt de eindafrekening van het werk opgesteld. Hetgeen reeds is betaald wordt dan in mindering gebracht op hetgeen de aannemer volgens het eerste lid toekomt en het restant wordt hem binnen vier weken betaald. Indien de aannemer bij de eindafrekening een bedrag aan de opdrachtgever verschuldigd blijkt, is hij binnen vier weken tot betaling daarvan gehouden.	Opnemen wie de eindafrekening opstelt; "Zo spoedig mogelijk na" wijzigen in: "Binnen 14 dagen na" (VNG) De termijn welke bij oplevering wordt opgesteld ook benoemen. (Petersen)	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
40.12	Indien door in gebreke blijven of onvermogen van de aannemer de opdrachtgever het werk geheel of gedeeltelijk uitvoert, of door anderen doet uitvoeren, wordt de betaling opgeschort, totdat zal zijn gebleken, welk bedrag dientengevolge door of aan de aannemer verschuldigd is. Het eerste en tweede lid van § 45 zijn niet van toepassing over het tijdvak van de opschorting.		
40.13	In de in het voorgaande lid bedoelde gevallen heeft de opdrachtgever tevens het recht om voor rekening van de aannemer rechtstreeks aan onderaannemers en leveranciers een billijke vergoeding uit te keren voor de werkzaamheden en leveringen, waarvoor deze nog geen betaling genoten. De opdrachtgever gaat hiertoe niet over dan na de aannemer of diens wettelijke vertegenwoordiger ter zake te hebben gehoord.	Ingeval opdrachtgever de onderaannemer in die gevallen rechtstreeks betaalt, wordt hoofdaannemer belangrijk drukmiddel richting zijn onderaannemer ontnomen: met name in gevallen als het in gebreke blijven voortkomt door in gebreke blijven van de onderaannemer; mogelijke oplossing : bepaling verduidelijken op punt dat dit geldt voor de situatie dat in gebreke blijven NIET voortspuit uit in gebreke blijven van de onderaannemer. (Uneto)	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 41. Omzetbelasting		<p>1. Regeling inzake verlegging omzetbelasting toevoegen.</p> <p>2. Bepalingen opnemen omtrent beheer van uitvoeringsdocumenten (b.v. versiebeheer, (verantwoordelijkheid voor) revisie, (digitale) vervaardiging en uitwisseling van uitvoeringsdocumenten, virussen,). In managementtermen ook wel configuratiemanagement genoemd.</p> <p>3. Bepalingen omtrent risicomangement opnemen?</p> <p>4. Bepalingen omtrent (door de opdrachtgever geregelde en door de aannemer te zorgen) vergunningen opnemen.</p> <p>5. In de RAW Standaardbepalingen zijn ook aanvullingen en wijzigingen op de UAV(TI) opgenomen. Deze zouden ook meegenomen kunnen worden. (Stichting STABU)</p>	
41.1	De ter zake van het werk verschuldigde omzetbelasting is niet begrepen in de tussen opdrachtgever en aannemer overeengekomen of overeen te komen bedragen en prijzen, doch het bedrag daarvan wordt door de aannemer in zijn prijsopgaven afzonderlijk vermeld.		
41.2	De opdrachtgever vergoedt de aannemer de ter zake van het werk verschuldigde omzetbelasting.		
41.3	De aannemer ontvangt echter geen vergoeding van de ter zake van het werk verschuldigde omzetbelasting voor zover deze van de opdrachtgever wordt geheven.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
41.4	De berekening van hetgeen de aannemer ingevolge de overeenkomst toekomt geschiedt met inachtneming van bedragen en prijzen, waarin de omzetbelasting niet is begrepen; de berekening van de door de opdrachtgever aan de aannemer te vergoeden omzetbelasting geschiedt afzonderlijk.		
41.5	De vergoeding van omzetbelasting aan de aannemer geschiedt gelijktijdig met de ter zake van het werk aan hem te verrichten betalingen.		
§ 42. Kortingen		<p>1. In praktijk wordt 1e zin ook gebruikt als vertraging niet aan de aannemer is toe te schrijven resp. binnen zijn risico valt. Zie ook par. 8 ; dit wordt niet in acht genomen; mogelijke oplossing : ter verduidelijking toevoegen: "te late oplevering waarvoor aannemer verantwoordelijk is". (Uneto)</p> <p>2. Bedragen dienen te worden aangepast in € en het bedrag van de korting dient omhoog te gaan met een stijging die past bij de huidige normen. (Martin Weerd)</p> <p>§ 42.28: Vanzelfsprekend is een aannemer gehouden om op de overeengekomen dag het werk in goede staat op te leveren. De korting in par. 42 is als gefixeerde schadevergoeding bedoeld om de schade van de opdrachtgever te vergoeden bij een te late oplevering van het werk. En de opdrachtgever zal ongetwijfeld ook daadwerkelijk schade ondervinden. § 42.29: In het huidige systeem behoefte de opdrachtgever</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>in feite op geen enkele wijze zijn schade aan te tonen, maar kan hij een schadevergoeding ontvangen door de korting in te houden. Indien een opdrachtgever schade lijdt ten gevolge van aan de aannemer verwijtbare vertraging, is de aannemer daarvoor jegens de opdrachtgever aansprakelijk. Maar het is niet billijk dat de opdrachtgever zonder enige bewijstlast de kortingen kan inhouden en dat het derhalve maar aan de aannemer is om aan te tonen dat hij niet of niet geheel verantwoordelijk is voor de vertraging of dat de korting in het geheel niet in relatie staat tot de daadwerkelijke schade van de opdrachtgever. Daarnaast maken opdrachtgevers in toenemende mate reeds op voorhand aanspraak op betaling van de werkelijke schade. § 42.30: Zonder tekort te doen aan de stimulerende werking van een korting kan aan de onrechtvaardige rechtspositie van de aannemer tegemoet worden gekomen door de opdrachtgever wel het recht op korting te geven, maar daaraan een grens te stellen. Bijvoorbeeld tot een nader te bepalen percentage van de aannemingssom of een aantal werkbare dagen. De opdrachtgever kan op deze wijze de aannemer toch prikkelen om zijn werk op tijd op te leveren en kan bij vertraging toch zijn eerste kosten dekken. Mocht hij echter meer schade lijden dan hij op basis van de gemaximaliseerde korting heeft ingehouden, dan dient hij de aannemer daarvoor aansprakelijk te stellen met een onderbouwde en</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		gespecificeerde vordering. (Kropman)	
42.1	De opdrachtgever kan wegens te late oplevering van het werk aan de aannemer kortingen op de aannemingsom opleggen. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt als dag van oplevering aangemerkt de dag, welke door de aannemer overeenkomstig het eerste of, ingeval van heropneming na onthouding van goedkeuring, het achtste lid van § 9 is opgegeven, mits het werk vervolgens is of geacht wordt te zijn goedgekeurd.		
42.2	Het bedrag der kortingen wordt in het bestek bepaald. Bij gebreke van zodanige bepaling bedraagt het <i>f</i> 75 per dag.	<p>1. par. 42 lid 2 juncto lid 3: als in lid 2 de korting wordt bepaald per werkdag, kan in lid 3 de eerste zin vervallen.(RvA)</p> <p>2.Boete ontstaat door een werk met opzet te laat op te leveren/te voltooien...</p> <p>In de praktijk worden onderscheiden: Kortingen op de aannemingsom in de vorm van Boete en Gefixeerde schadevergoeding.</p> <p>Boetes zijn willekeurige sanctiebedragen om de aannemer tot tijdige oplevering te pressen en waarvoor de RvA/rechter matigingsbevoegdheid heeft.</p> <p>De korting als gefixeerde schadevergoeding is gebaseerd op de werkelijke schade die de opdrachtgever lijdt ten gevolge van de niet-tijdige oplevering door schuld van de aannemer. Omdat de aannemersovereenkomst wordt aangegaan o.b.v. vrijwilligheid en gelijkheid van partijen vind ik een Boete afbreuk doen aan de werk-/vertrouwensrelatie.</p>	1. de werkgroep is het hiermee eens. 4. de werkgroep is het eens met crow dat deze bepaling vervangen moet worden, maar wil dit voorleggen aan de expertmeeting.

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>Het gaat echter wellicht te ver om de Gefixeerde schadevergoeding in de UAV voor te schrijven (Joop van Kuijen)</p> <p>3. Opnemen van een percentage van de aanneemsom ipv een bedrag. Laatste zin weglaten. (VNG)</p> <p>4. Een vast kortingsbedrag heeft nauwelijks betekenis en wordt vrijwel altijd overschreven door een regeling in de overeenkomst. Het ligt dan ook voor de hand om aansluiting te zoeken bij § 36 UAV-GC (en het vaste bedrag te schrappen). (CROW)</p> <p>5. Het bedrag in guldens aanpassen naar een bedrag in euro's. (Poelmann van den Broek)</p> <p>Korting per dag aanpassen naar korting per 'werkdag' en dan ook ondubbelzinnig het woord 'werkdag' in § 1 opnemen (wat wordt bijvoorbeeld bedoeld met 'andere niet individuele vrije dag'), en ook naar euro's omzetten, bijvoorbeeld € 100, - of € 150, -. (Petersen)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
42.3	Geen korting wordt opgelegd voor na de opleveringstermijn verstreken dagen die geen werkdag zijn. Evenmin wordt korting opgelegd voor de zowel binnen als na bedoelde termijn gevallen dagen, dat de oplevering door overmacht is vertraagd, voor zover daarmee bij een verleende termijnsverlenging geen rekening is gehouden.	Probleem: Bepaling verhoudt zich niet meer met onze 24-uurs economie. Met name de gederfde omzet (als gefixeerde schadevergoeding voor berekening van de korting) van te laat opgeleverde grootwinkelbedrijven is op niet-werkdagen belangrijker dan op werkdagen. Verbeterpunt: Bepaling schrappen. (Joop van Kuijen) In tegenstelling tot de altijd in het bestek genoemde korting per 'dag' wordt in dit artikel werkdag bedoeld. In bijna alle op de markt zijnde bestekken is dit tegenstrijdig geregeld. De bestekschrijver gaat uit van een korting per 'dag' aanhakend bij § 42.2 en hij denkt: 'dag is kalenderdag', maar dan komt de aannemer met § 42.3 waaruit blijkt dat er vanuit de UAV echter sprake is van 'werkdagen'. (Petersen)	
	Vertraging in de voortgang van het werk door bedrijfsstoornissen en - indien de opleveringstermijn niet is bepaald in werkbare werkdagen - door onwerkbaar dagen, wordt daarbij slechts als overmacht aangemerkt, voor zover die vertraging van ongewone duur is geweest.		
42.4	Geen korting wordt opgelegd wegens overschrijding van een termijn, indien en voor zover deze overschrijding het gevolg is van overschrijding van een eerder geëindigde termijn, waarvoor reeds korting is opgelegd, mits de bedoelde termijnen met elkaar in verband staan.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
42.5	Kortingen worden verbeurd enkel ten gevolge van het verschijnen van de bepaalde dag, zonder dat deswege een ingebrekestelling nodig is om daarvan te doen blijken.		
42.6	Kortingen en andere bedragen, die ingevolge de overeenkomst door de aannemer verschuldigd zijn, worden bij de eerstvolgende betalingstermijn en zo nodig bij volgende termijnen van betaling ingehouden of op andere wijze op de aannemer verhaald.		
<i>§ 43. Verpanding of cessie door de aannemer aan derden</i>			
43.1	De aannemer zal het recht op het saldo, bedoeld in § 40, eerste lid, geheel of gedeeltelijk kunnen cederen of in pand geven.		
43.2	Indien een cessie aan de opdrachtgever is betekend, is de aannemer verplicht de akte van cessie aan de opdrachtgever over te leggen, indien deze zulks wenst.		
HOOFDSTUK XIA			
Zekerheidsstelling, verzekering			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
§ 43a Zekerheidstelling		<p>1. De vastgestelde hoogte van de zekerheidstelling op 5% van de aannemingsom blijkt in de praktijk bij gevallen waarin de aannemer niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen, bijv. als gevolg van faillissement, ontoereikend. Hierdoor hanteren professionele opdrachtgevers soms zekerheidstellingen van 20% en meer.</p> <p>Natuurlijk kan van de UAV worden afgeweken, maar een fixatie op 5% lijkt (te) laag. In de STABU-voorbereidingen destijds van de UAV 1989 was als vorm van de zekerheidstelling overeengekomen: de Afroep (On demand) Bankgarantie. Door onoplettendheid van de opdrachtgeversvertegenwoordigers in het bouwbrede overleg is dat niet gehonoreerd. Voor een ongehinderde voortgang van een project moet een bankgarantie op eerste afroep (On demand) van de opdrachtgever door de bank worden afgegeven waarna de aannemer een geschil kan aanspannen. Bij de huidige vorm kan de aannemer het inroepen trainieren door een spoedgeschil aanhangig te maken, waardoor de opdrachtgever op zijn geld moet wachten, met alle stagnatie van dien.</p> <p>(Joop van Kuijen)</p> <p>2. Teksten actualiseren. Er zijn inmiddels meer vormen van zekerheidsstelling dan een bankgarantie en 5% is zeker niet standaard.</p> <p>(Kroef)</p>	
43a.1	Het bepaalde in deze paragraaf is van toepassing, tenzij het bestek anders		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	bepaalt.		
43a.2	Met inachtneming van hetgeen in het zevende lid is bepaald, is de opdrachtgever gerechtigd om van de aannemer te bedingen dat deze zekerheid stelt voor de nakoming van zijn verplichtingen die voortvloeien uit de overeenkomst; indien door de aannemer zekerheid dient te worden gesteld, geldt het bepaalde in het derde tot en met het zesde lid van deze paragraaf.		
43a.3	De waarde van de zekerheid is gelijk aan 5% van de aannemingssom en de zekerheid dient te worden gesteld in de vorm van een bankgarantie.		
43a.4	Indien de opdrachtgever voornemens is de bankgarantie in te roepen geeft hij de aannemer daarvan bij aangetekende brief kennis. De opdrachtgever is gerechtigd de bankgarantie in te roepen, tenzij de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland, in een door de aannemer binnen tien werkdagen na de verzending van de in dit lid bedoelde kennisgeving aanhangig te maken spoedgeschil, in eerste aanleg anders beslist.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
43a.5	De zekerheid blijft van kracht tot het tijdstip waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd, met dien verstande dat, indien sprake is van kleine gebreken als bedoeld in § 9, zevende lid, de zekerheid van kracht blijft tot het tijdstip waarop de aannemer deze gebreken heeft hersteld. Indien in het bestek een onderhoudstermijn is voorgeschreven, blijft de zekerheid van kracht tot overeenkomstig § 11, zesde lid, is geconstateerd dat de aannemer aan zijn verplichtingen heeft voldaan.		
43a.6	Na de dag waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd, of indien een onderhoudstermijn is voorgeschreven, na afloop van de onderhoudstermijn, is de aannemer gerechtigd vervangende zekerheid te stellen tot een bedrag dat in redelijkheid is gemoeid met herstel van de voor zijn rekening komende gebreken. De opdrachtgever is gehouden de oorspronkelijke zekerheidstelling terug te geven nadat hij met de vervangende zekerheid heeft ingestemd en deze heeft ontvangen.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
43a.7	De opdrachtgever is niet gerechtigd om van de aannemer te bedingen dat deze zekerheid stelt voor de nakoming van zijn verplichtingen indien is overeengekomen dat de aannemingsom geheel of ten dele wordt ingehouden. Van een zodanige inhouding is sprake indien, de termijn van § 40, zesde lid, eerste zin, buiten beschouwing gelaten, aan de aannemer minder wordt betaald dan overeenkomt met de som der waarden van het werk dat reeds is uitgevoerd en van de goedgekeurde nog onverwerkte bouwstoffen, die eigendom van de opdrachtgever zijn geworden.		
43a.8	Indien de opdrachtgever hetgeen de aannemer volgens de overeenkomst toekomt, niet of niet tijdig betaalt, of de aannemer gegronde redenen heeft om aan te nemen dat de opdrachtgever het de aannemer toekomende niet of niet tijdig zal betalen, is de aannemer gerechtigd om van de opdrachtgever genoegzame zekerheid te verlangen. Indien de opdrachtgever in gebreke blijft met het stellen van de door de aannemer verlangde genoegzame zekerheid, is de aannemer bevoegd, hetzij de uitvoering van het werk te schorsen, hetzij het werk in onvoltooide staat te beëindigen. Met betrekking tot de schorsing respectievelijk de beëindiging in onvoltooide staat is het bepaalde in § 14		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	van overeenkomstige toepassing. Op de in dit lid bedoelde zekerheid is hetgeen in het vierde lid is gesteld van overeenkomstige toepassing.		
<i>§ 43b. Verzekering</i>		Bepalingen opnemen die duidelijk maken voor welke verzekeringen de aannemer geacht wordt te hebben en welke (aanvullend) door de opdrachtgever worden afgesloten. (Kroef)	
43b.1	Tenzij het bestek anders bepaalt, dient de aannemer verzekeringen aan te gaan waarin de opdrachtgever en de directie als mede-verzekerden zijn opgenomen, een en ander voor zover dit naar de aard en de omvang van het werk nodig en gebruikelijk is. De aannemer zorgt ervoor dat de directie ten spoedigste schriftelijk bewijs van het bestaan en de inhoud van vorenbedoelde verzekeringen ontvangt.		
43b.2	Indien door de opdrachtgever verzekeringen in verband met het werk zijn aangegaan of zullen worden aangegaan, worden de condities en bepalingen daarvan aan het bestek gehecht en zorgt de opdrachtgever ervoor dat de aannemer ten spoedigste schriftelijk bewijs van het bestaan en de inhoud van vorenbedoelde verzekeringen ontvangt.		
HOOFDSTUK XII			
Schade aan het werk			
<i>§ 44. Schade aan het werk</i>			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
44.1	Onder schade aan het werk in de zin van deze paragraaf wordt verstaan schade aan het geheel of gedeeltelijk door de aannemer ten behoeve van de opdrachtgever gebouwde of gemaakte, aan de hulpwerken, aan de op of bij het werk aangevoerde bouwstoffen en voor het werk noodzakelijke hulpmiddelen. Onder schade aan bouwstoffen wordt tevens verstaan het verlies daarvan.		
44.2	Van het ontstaan van schade aan het werk geeft de aannemer zo spoedig mogelijk, in elk geval binnen een week nadat hem daarvan is gebleken of had kunnen blijken, kennis aan de directie.	Aansluiting zoeken bij § 6.15 (deze 'schade' dient gemeld te worden bij de opdrachtgever). (Petersen)	
44.3	Onverminderd de aansprakelijkheid van partijen krachtens de overeenkomst of de wet is schade aan het werk voor rekening van de aannemer, tenzij deze schade het gevolg is van buitengewone omstandigheden tegen de schadelijke gevolgen waarvan de aannemer in verband met de aard van het werk geen passende maatregelen heeft behoeven te nemen, en het onredelijk zou zijn de schade voor zijn rekening te doen komen.		
44.4	Na het ontstaan van schade aan het werk is de aannemer verplicht tijdig de nodige maatregelen tot beperking daarvan te treffen. Bij aanwezigheid van de directie handelt hij daarbij onder haar goedkeuring.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
44.5	Schade aan het werk, die is ontstaan tengevolge van het niet nakomen van de in het tweede of vierde lid genoemde verplichting, is voor rekening van de aannemer.		
44.6	Schade aan het werk, welke voor rekening van de aannemer is, zal door deze worden hersteld binnen door de directie eventueel te stellen termijnen, tenzij van de aannemer redelijkerwijs niet kan worden verlangd, dat het herstel door hem geschiedt. In dit geval, alsmede indien redelijkerwijs van de opdrachtgever niet kan worden verlangd, dat hij het herstel door de aannemer laat verrichten, kan de opdrachtgever in plaats daarvan een geldelijke vergoeding van de aannemer vorderen.		
44.7	Niet voor rekening van de aannemer komende schade aan het werk zal, indien de opdrachtgever daartoe de wens te kennen geeft en dit redelijkerwijs van de aannemer kan worden verlangd, eveneens door deze worden hersteld binnen door de directie eventueel te stellen termijnen. In dit geval wordt het herstel als meer werk verrekend.		
HOOFDSTUK XIII			
In gebreke blijven, onvermogen of overlijden van een der partijen			
<i>§ 45. In gebreke blijven, onvermogen of</i>			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
<i>overlijden van de opdrachtgever</i>			
45.1	Indien de opdrachtgever de ingevolge de overeenkomst verschuldigde betalingen niet tijdig verricht en de vertraging niet het gevolg is van een omstandigheid waarvoor de aannemer verantwoordelijk is, heeft deze aanspraak op vergoeding van rente tegen het wettelijk percentage met ingang van de dag, waarop de betaling uiterlijk had moeten geschieden. De rentevordering van de aannemer zal nimmer omvatten rente van rente.	1.In de afgelopen jaren is veel onduidelijkheid ontstaan over de verplichting tot vergoeding van rente over door opdrachtgevers onbetaald gebleven declaraties. De huidige tekst van § 45 lid 1 geeft daarover geen duidelijk en bepaalt dat de opdrachtgever de rente volgens het wettelijke percentage verschuldigd is. Artikel 6:119 BW en artikel 6:119a BW behelzen echter beide een wettelijke rente, terwijl - zoals u bekend is - de rente van artikel 6:119 BW aanmerkelijk lager is dan de wettelijke (handels)rente van artikel 6:119a BW. Opdrachtgevers stelden zich in geschillen op het standpunt dat in § 45 lid 1 UAV'89 bedoeld werd op de (lagere) wettelijke rente als bedoeld in artikel 6:119 BW. Daarvoor voerden zij aan dat de wettelijke handels rente van artikel 6:119a BW nooit bedoeld kan zijn geweest, omdat bij het opstellen van de UAV er nog geen wettelijke handelsrente bestond. Voorts bevat de wettelijke handelsrente van artikel 6:119a BW niet alleen een schadevergoedingselement, maar ook een prikkel tot betaling, terwijl de UAV in § 45 lid 2 al in een aparte prikkel tot betaling voorziet (verhoging met 2%). Aannemers daarentegen hebben steeds bepleit dat wel de wettelijke handelsrente verschuldigd is, omdat contracten waarin de UAV van toepassing zijn verklaard zijn totstandgekomen, toen de wettelijke handelsrente reeds in de wet was	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>verankerd en de meeste opdrachtgevers de gelegenheid niet hebben gebruikt expliciet in bestekken vast te leggen dat uitsluitend de wettelijke rente van artikel 6:119 BW verschuldigd was (te verhogen met 2% indien aan de voorwaarden van § 45 lid 2 zou zijn voldaan). Uiteindelijk heeft de Raad van Arbitrage het betoog van de aannemers overgenomen. Rechtbanken hebben zich nog niet principieel over dit onderwerp uitgelaten. De herziening van de UAV biedt een mogelijkheid de onduidelijkheid weg te nemen. Daarbij zal echter ook de wenselijkheid van een dubbele betalingsprikkel in ogenschouw moeten worden genomen. Immers, indien zowel de wettelijke handelsrente als een verhoging met 2% verschuldigd wordt bij het uitblijven van betaling, loopt de rente wel erg fors op. In dat kader kan ook worden heroverwogen of het nog wenselijk is in de UAV op te nemen dat geen rente op rente verschuldigd zal zijn. Volgens het NBW is het mogelijk geworden wel rente op rente te rekenen. Ten slotte zou kunnen worden overwogen een bepaling op te nemen met betrekking tot de door de aannemer verschuldigde rente over het saldo ex § 40 UAV voor zover dat uiteindelijk in het voordeel van de opdrachtgever uitpakt. (Georg Huith)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
45.2	Indien na verloop van twee weken sedert de dag waarop de betaling uiterlijk had moeten geschieden, deze nog niet heeft plaats gevonden en een nadien door de aannemer verzonden schriftelijke aanmaning na verloop van veertien dagen evenmin tot betaling heeft geleid, wordt het in het voorgaande lid bepaalde percentage na het verstrijken van die veertien dagen met 2 verhoogd, en is de aannemer bevoegd, mits hij zulks in de aanmaning heeft vermeld, hetzij de uitvoering van het werk te schorsen tot de opdrachtgever het door hem verschuldigde heeft betaald, hetzij het werk in onvoltooide staat te beëindigen. Met betrekking tot de schorsing respectievelijk de beëindiging in onvoltooide staat is het bepaalde in § 14 van overeenkomstige toepassing.	1. par. 45 lid 2, renteregeling, moet “verhoging met twee” blijven voor handelsovereenkomsten, gelet op omstandigheid dat bij die overeenkomsten al de hogere rente ex 6:119a geldt? (RvA)	1.ik noteerde geen commentaar van de werkgroep.
45.3	Het bepaalde in het tweede lid omtrent schorsen en beëindigen in onvoltooide staat is niet van toepassing, indien de vordering van de aannemer betrekking heeft op een bedrag, waaromtrent de opdrachtgever een spoedgeschil aanhangig heeft gemaakt.		
45.4	Indien de opdrachtgever in staat van faillissement wordt verklaard, is de aannemer bevoegd de curator te sommen om binnen acht dagen te verklaren of hij bereid is het werk te doen voortzetten onder zodanige genoegzame zekerheidstelling als de aannemer blijkt		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	de sommatie verlangt.		
	Indien de curator zich bereid verklaart het werk te doen voortzetten, is hij verplicht bij die verklaring de verlangde zekerheid te stellen.		
	Indien de curator niet bereid is het werk te doen voortzetten, is de aannemer gerechtigd het werk in onvoltooide staat te beëindigen. Met betrekking tot de beëindiging in onvoltooide staat is het bepaalde in § 14 van overeenkomstige toepassing.		
45.5	Ingeval de opdrachtgever onder curatele wordt gesteld, is het bepaalde in het vierde lid van overeenkomstige toepassing. Ingeval de opdrachtgever surséance van betaling wordt verleend of hij met rechterlijke machtiging in een krankzinnigengesticht wordt geplaatst, is het bepaalde in het vierde lid eveneens van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de opdrachtgever en de bewindvoerder' onderscheidenlijk 'de provisionele bewindvoerder of de curator'.		
45.6	Ingeval de opdrachtgever overlijdt, is de overeenkomst niet uit dien hoofde ontbonden. Het bepaalde in het vierde lid is alsdan van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de erfgenamen'. Indien de aannemer zulks verlangt, zijn de		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	erfgenamen verplicht één van hen of een derde schriftelijk aan te wijzen om hen in alle opzichten te vertegenwoordigen.		
§ 46. <i>In gebreke blijven, onvermogen of overlijden van de aannemer</i>		<p>Paragraaf 46 lid 1 UAV biedt de mogelijkheid voor de opdrachtgever het werk voor rekening en risico van de aannemer te voltooien. Deze mogelijkheid bestaat echter pas, indien de aannemer zijn verplichtingen niet nakomt en de opdrachtgever hem deswege in gebreke stelt en aanmaant zijn verplichtingen alsnog binnen een redelijke termijn na te komen. Deze paragraaf is een uitvloeisel van de pendant van artikel 3: 299 BW in het oud BW (parate executie), met dien verstande dat voor de toepassing van het middel van parate executie geen oordeel van de rechter nodig is.</p> <p>In de eerste plaats is § 46 lid 1 UAV beperkt toepasbaar. Het zal immers voor oplevering lastig zijn de aannemer in gebreke te stellen, omdat in veel gevallen (bijvoorbeeld omdat geen milestone's zijn overeengekomen) de aannemer pas in verzuim zal zijn nadat de overeengekomen uitvoeringsduur is verstreken. Ook bij de totstandkoming van de nieuwe titel aanneming van werk is dit probleem aan de orde geweest, met dien verstande dat hetzelfde zich kan aandienen bij ontbinding van de aannemingsovereenkomst. Uiteindelijk heeft dat in het NBW geleid tot de invoering van artikel 7:756 BW, waarbij een extra</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>ontbindingsmogelijkheid is gecreëerd voor het geval dat zeer waarschijnlijk is dat een aannemer niet of niet tijdig aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen. Deze ontbinding kan echter slechts door de rechter worden uitgesproken.</p> <p>In de praktijk wordt nog weinig van deze (anticipatieve) ontbindingsmogelijkheid gebruik gemaakt, omdat een uitspraak over de ontbinding niet in kort geding kan worden gevraagd en een bodemprocedure vaak te lang duurt.</p> <p>Daarnaast is het niet altijd de bedoeling van de opdrachtgever tot ontbinding over te gaan en heeft hij meer belang bij het in stand blijven van de aannemingsovereenkomst, zoals dat in geval van toepassing van § 46 lid 1 UAV het geval is.</p> <p>Voor de opdrachtgever is het bovendien buitengewoon risicovol § 46 lid 1 UAV toe te passen. Indien de opdrachtgever te lichtvaardig besluit tot voltooiing van het werk door een derde op grond van § 46 lid 1 UAV, converteert de Raad van Arbitrage de toepassing van § 46 lid 1 UAV in een opzegging als bedoeld in § 14 lid 7 UAV. Daardoor ontstaat echter voor de opdrachtgever de zeer nadelige consequentie dat hij (in plaats van schadevergoeding te vorderen) gehouden wordt een beëindigingsvergoeding te betalen ex § 46 lid 10 UAV.</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>Mijns inziens is de consequentie die de Raad aan het ten onrechte toepassen van § 46 lid 1 UAV verbindt, onjuist, omdat opzegging een rechtshandeling is waar de wil en verklaring op moet zijn gericht, hetgeen evident niet het geval is wanneer hij § 46 lid 1 UAV beoogt toe te passen. Voorts kan dat er toe leiden dat aannemers juist achterover gaan leunen, terwijl van hem juist een actieve houding wordt verlangd.</p> <p>Om de praktische problemen te ondervangen en de risico's voor de opdrachtgever te verkleinen, verdient het aanbeveling § 46 lid 1 UAV zodanig te herzien dat eveneens de mogelijkheid bestaat het werk voor rekening van de aannemer te voltooien, indien zeer waarschijnlijk is dat de aannemer niet of niet tijdig zal opleveren. Voorts verdient het aanbeveling de procedure voor toepassing van § 46 lid 1 UAV zodanig in te richten dat de opdrachtgever slechts dan van § 46 lid 1 UAV gebruik mag maken nadat hij de aannemer van zijn voornemen daartoe in kennis heeft gesteld en hem de mogelijkheid heeft geboden binnen 10 of 20 dagen een kort geding of spoedarbitrage aanhangig te maken waarin hij zich tegen het voornemen van de opdrachtgever kan verzetten.</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
46.1	Ingeval de aannemer de op hem rustende verplichtingen niet nakomt en de opdrachtgever hem deswege in gebreke stelt, zal de ingebrekestelling schriftelijk geschieden en zal de opdrachtgever de aannemer daarbij een redelijke termijn stellen om alsnog zijn verplichtingen na te komen.		
	Reeds voordat de gestelde termijn is verstreken, is de opdrachtgever in dringende gevallen gerechtigd voor rekening van de aannemer zodanige maatregelen te nemen als hij ten nutte van het werk dienstig oordeelt. Indien de aannemer nalatig blijft zijn verplichtingen na te komen, is de opdrachtgever gerechtigd het werk voor rekening van de aannemer te voltooien of te doen voltooien, onverminderd des opdrachtgevers recht op schadevergoeding.		
46.2	Ingeval de aannemer voor de uitvoering van het werk te weinig personeel of hulpmiddelen, dan wel hulpmiddelen van onvoldoend vermogen of gebrekkige hulpmiddelen bezigt, waardoor naar het oordeel van de directie ontoelaatbare vertraging in de uitvoering ontstaat, zal de directie de aannemer schriftelijk aanmanen de uitvoering te bespoedigen.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	Indien de aannemer nalatig blijft, is de directie gerechtigd voor rekening van de aannemer zodanige maatregelen te nemen als zij voor de vlotte totstandkoming van het werk dienstig oordeelt.		
46.3	Ingeval de aannemer in staat van faillissement wordt verklaard, is de opdrachtgever bevoegd de curator te sommen om binnen acht dagen te verklaren of hij bereid is het werk voort te zetten onder zodanige genoegzame zekerheidstelling als de opdrachtgever blijkens de sommatie verlangt.		
	In afwachting van de beslissing omtrent de voortzetting van het werk is de opdrachtgever in dringende gevallen gerechtigd voor rekening van de aannemer zodanige maatregelen te nemen als hij ten nutte van het werk dienstig oordeelt.		
	Indien de curator zich bereid verklaart het werk voort te zetten, is hij verplicht bij die verklaring de verlangde zekerheid te stellen.		
	Indien de curator niet bereid is het werk voort te zetten, is de opdrachtgever gerechtigd het werk voor rekening van de aannemer te voltooien of te doen voltooien, onverminderd des opdrachtgevers recht op schadevergoeding.		
46.4	Ingeval de aannemer onder curatele wordt gesteld, is het bepaalde in het derde lid van overeenkomstige toepassing. Ingeval de aannemer surséance van betaling wordt		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<p>verleend of hij met rechterlijke machtiging in een krankzinnigengesticht wordt geplaatst, is het bepaalde in het derde lid eveneens van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de aannemer en de bewindvoerder' onderscheidenlijk 'de provisionele bewindvoerder of de curator'.</p>		
46.5	<p>Ingeval de aannemer overlijdt, is de overeenkomst niet uit dien hoofde ontbonden. Het bepaalde in het derde lid is alsdan van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de erfgenamen'. Indien de opdrachtgever zulks verlangt, zijn de erfgenamen verplicht één van hen of een derde schriftelijk aan te wijzen om hen in alle opzichten te vertegenwoordigen.</p>		
46.6	<p>De opdrachtgever zorgt er voor, dat de kosten, die voor de aannemer voortvloeien uit de toepassing van de bepalingen in deze paragraaf, binnen redelijke grenzen blijven.</p>		
46.7	<p>Ingeval de opdrachtgever overeenkomstig de bepalingen in deze paragraaf maatregelen ten dienste van het werk neemt dan wel het werk zelf voltooit of door derden doet voltooien, is hij gerechtigd daarbij van alle ter beschikking van de aannemer staande hulpmiddelen gebruik te maken of te doen maken.</p>		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
46.8	De opdrachtgever is verplicht de in het voorgaande lid bedoelde hulpmiddelen in goede staat te onderhouden of te doen onderhouden en deze zo spoedig mogelijk, nadat zij voor de uitvoering van het werk niet meer nodig zijn, weer ter beschikking van de aannemer te stellen. Schade, gedurende de periode van het gebruik aan deze hulpmiddelen toegebracht, is voor rekening van de opdrachtgever, tenzij hij bewijst, dat de schade niet is te wijten aan schuld van hem of van degenen die door hem in het werk zijn gesteld.		
HOOFDSTUK XIV			
Kostenverhogende omstandigheden			
§ 47. <i>Kostenverhogende omstandigheden</i>		§ 47.31: Onder de huidige jurisprudentie is bepaald dat de kosten van het werk als aanzienlijk verhoogd worden beschouwd indien die verhoogde kosten meer dan 10% van de totale aannemingsom bedragen. § 47.32: In de huidige bouwsector, althans in ieder geval in de installatiebranche, is een dergelijke benadering altijd nadelig voor de aannemer. Zeker wanneer werken in aanbesteding verkregen worden, zijn de marges voor aannemers voor winst en risico zeer klein tot nihil. Wordt daarbij een drempel voor een aanzienlijke verhoging gerelateerd aan de totale aannemingsom dan verdampen de marges van de aannemer al heel snel ten gevolge van de prijsstijging van slechts een onderdeel van het werk. In de afgelopen jaren	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>zijn er verschillende voorbeelden geweest waarbij alleen al de exorbitante prijsstijgingen van koper en staal de marges volledig teniet hebben gedaan, terwijl de verhoging van de kosten onder de gestelde drempel bleef steken. De aannemer heeft geen mogelijkheden om dit verlies op ander onderdelen van het werk te compenseren. § 47.33: Aan deze onredelijke positie van de aannemer kan tegemoet worden gekomen door de aanzienlijke verhoging te relateren aan de opgegeven kosten van het betreffende onderdeel van het werk. Daarmee behoudt de aannemer desondanks zijn bedrijfsrisico, maar worden de onredelijke elementen van par. 47 voor een deel weggenomen. (Kropman) Probleem: Op grond van par. 47 UAV 1989 heeft de aannemer recht op bijbetaling wanneer sprake is van kostenverhogende omstandigheden die de kosten van het werk aanzienlijk verhogen. Het gaat in deze paragraaf om kosten die ten tijde van het sluiten van de overeenkomst niet voorzien waren. Deze kostenverhogende omstandigheden kunnen de aannemer niet worden toegerekend op grond van de aard van de overeenkomst, de wet of de in het verkeer geldende opvattingen. Wat verstaan wordt onder "aanzienlijk" blijkt niet uit de UAV. Aan de uitleg van deze definitie is nader invulling gegeven middels jurisprudentie van de Raad van Arbitrage voor de Bouw. In de jurisprudentie van de Raad van Arbitrage voor de Bouw zijn een</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>aantal criteria aangereikt waarmee de zogenaamde "aanzienlijkheidseis" nader ingevuld kan worden: 1. In de aanneemsom opgenomen risicopost, 2. Redelijke winstmarge, 3. Percentage van de aanneemsom, 4. Absoluut bedrag, 5. Absoluut bedrag en kosten van het gehele werk en de "percentuele verhoudingen". Gelet op het vorenstaande bestaat geen eenduidige uitleg van het begrip "aanzienlijk". Hierover bestaat in de praktijk dan ook veelvuldig discussie. Bovendien werkt de huidige bepaling onevenwichtigheid in de hand. Er ligt namelijk veel risico bij de aannemer; in verband met de aanzienlijkheid heeft de aannemer ook een fors ondernemersrisico (verwezen wordt naar de "wapeningsstaalproblematiek"). In het Burgerlijk Wetboek regelt art. 7:753 BW de wijze waarop bij een overeenkomst van aanneming van werk omgegaan dient te worden met kostenverhogende omstandigheden. In deze wettelijke bepaling is, in tegenstelling tot par. 47 UAV 1989, niet vereist dat het moet gaan om een aanzienlijke kostenstijging van het werk. Er moet blijkens dit artikel wel rekening gehouden worden met de vraag of de aannemer bij het bepalen van de prijs rekening behoefte te houden met de kans op de omstandigheden. Mede met in achtneming van art. 7:753 BW, is het voorstel om de aanzienlijkheidseis uit de UAV te verwijderen (of als alternatief par. 47 UAV 1989 te schrappen, zodat het wettelijk stelsel geldt). Op die manier ontstaat een</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>evenwichtigere contractuele relatie tussen de opdrachtgever en de aannemer. De aannemer kan de kostenverhogende omstandigheid immers niet toegerekend worden. Hiermee wordt het risico voor kostenverhogende omstandigheden in zekere zin verplaatst naar de opdrachtgever. Dit wordt echter gecorrigeerd door het feit dat wanneer het ontstaan van de kostenverhogende omstandigheden de aannemer toegerekend kunnen worden, de prijs niet aangepast wordt. Tevens houdt hij altijd ondernemersrisico. Voorstel: Teneinde meer evenwichtigheid te verwezenlijken tussen de aannemer en de opdrachtgever stellen wij dan ook voor om de aanzienlijkheidseis te verwijderen uit par. 47 UAV 1989. Hiermee sluit de UAV aan bij art. 7:753 BW. Alternatief is het schrappen van par. 47 UAV 1989, zodat het wettelijk stelsel geldt. (Poelmann van den Broek) Aansluiting zoeken bij jurisprudentie aangaande de invulling van het woord: 'aanzienlijk' en het aftrekbare deel als ondernemersrisico. (Petersen)</p>	
47.1	<p>Onder kostenverhogende omstandigheden worden in deze paragraaf verstaan omstandigheden die van dien aard zijn dat bij het tot stand komen van de overeenkomst geen rekening behoefde te worden gehouden met de kans dat zij zich zouden voordoen, die de aannemer niet kunnen worden toegerekend en die de kosten van het werk aanzienlijk verhogen.</p>	<p>1. par 47: het nader omschrijven van wanneer sprake is van een aanzienlijke kostenverhoging (RvA)</p>	<p>1. de werkgroep neemt dat niet over.</p>

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
47.2	Indien kostenverhogende omstandigheden als bedoeld in het eerste lid intreden heeft de aannemer aanspraak op bijbetaling, in voege als omschreven in het volgende lid en behoudens het bepaalde in het vierde lid.		
47.3	Indien de aannemer van oordeel is dat kostenverhogende omstandigheden zijn ingetreden dient hij de opdrachtgever hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte te stellen. Alsdan zal de opdrachtgever op korte termijn met de aannemer overleg plegen omtrent de vraag of kostenverhogende omstandigheden zijn ingetreden en zo ja, in hoeverre de kostenverhoging naar redelijkheid en billijkheid zal worden vergoed.		
47.4	De opdrachtgever is gerechtigd om in plaats van toe te stemmen in een vergoeding als bedoeld in het derde lid het werk te beperken, te vereenvoudigen of te beëindigen; alsdan zal het door de opdrachtgever verschuldigde naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid worden vastgesteld.		
47.5	Indien in de U.A.V. of elders in de overeenkomst bijzondere voorschriften zijn opgenomen omtrent kostenverhogende of buitengewone omstandigheden, is voor wat de in die voorschriften geregelde gevallen betreft het bepaalde in deze paragraaf niet van toepassing.		
HOOFDSTUK XV			

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
Vastleggen van de toestand, beslechting van geschillen			
<i>§ 48. Vastleggen van de toestand</i>			
48.1	Indien de directie of de aannemer tijdens de loop van het werk de toestand, waarin enig onderdeel van het werk op zeker tijdstip verkeert, of enig ander feit of feitenverloop betreffende de uitvoering of voorbereiding van het werk wenst vast te leggen, kan zij of hij schriftelijk vorderen, dat die toestand gemeenschappelijk wordt opgenomen of dat feit of feitenverloop gemeenschappelijk wordt geconstateerd en in een op te maken en door hen beiden te ondertekenen proces-verbaal wordt beschreven.		
48.2	Indien de directie of de aannemer aan de in het eerste lid bedoelde vordering niet voldoet, kan de wederpartij de toestand in een proces-verbaal doen vastleggen overeenkomstig de statuten van de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland, onverlet de bevoegdheid van de wederpartij zelf de verlangde opnemingen en constatering in aanwezigheid van getuigen te verrichten en vast te leggen in een met de getuigen te ondertekenen proces-verbaal. De waardering van het aan dit procesverbaal toe te kennen bewijs is aan het scheidsgerecht van genoemde Raad overgelaten.		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
48.3	Het proces-verbaal, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt in tweevoud opgemaakt; één exemplaar is bestemd voor de directie en één voor de aannemer.		
§ 49. Beslechting van geschillen		<p>1. Hoewel aanbestedingsgeschillen volgens RAW 2005 niet beslecht worden door de RvA maar door de gewone rechter, kan de strekking van de UAV in deze echter gehandhaafd blijven. (Joop van Kuijen)</p> <p>2. Er is een sterke voorkeur om geschillen via de rechter te beslechten ipv arbitrage. Mogelijk paragraaf laten vervallen en opnemen: “Alle geschillen, welke ook – daaronder begrepen die, welke slechts door één der partijen als zodanig beschouwd – die naar aanleiding van de overeenkomst of van de overeenkomsten, die daarvan uitvloeisel mochten zijn, tussen de opdrachtgever en aannemer mochten ontstaan zullen worden voorgelegd aan de Burgerlijk Rechter” Eventueel uit te breiden met: “van de dichtbij zijnde Rechtbank” (VNG)</p> <p>3. Als een project is verworven waarop naast de UAV 1989 de ARW 2005 van toepassing is moet een geschil volgens de ARW 20065 worden voorgelegd aan de “gewone “rechter en niet aan de RvA. Het bovenstaande komt regelmatig voor. Wat zou er dan moeten worden gewijzigd aan par.49 lid 1? (Martin Weerd)</p> <p>4. Arbitrage is tegenwoordig niet vanzelfsprekend de standaard wijze van</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>geschillenbeslechting (burgerlijke rechter, mediation, Raad van Deskundigen). (Stichting STABU)</p> <p>Ook andere vormen van bemiddeling noemen. (Petersen)</p>	
49.1	<p>Voor de beslechting van de in deze paragraaf bedoelde geschillen doen partijen uitdrukkelijk afstand van hun recht de tussenkomst van de gewone rechter in te roepen.</p>	<p>1. par. 49: wijzigen van de naam van de Raad in Stichting Raad van Arbitrage voor de Bouw. (RvA) 2. Opm: Als gevolg van de vermeende "aannemersvriendelijke" houding van de Raad van Arbitrage. (bewijslast onaanvaardbare aanbieder, tegenbegroting door "derde" aannemer, begroting van architect en kostenadviseur als "studeerkamerbegroting" niet acceptabel als bewijs..vlg. RvA), was de RvA tijdelijk uit de gratie en worden aanbestedingsgeschillen vlg. RAW 2005 niet beslecht door de RvA maar door de gewone Rechter. (mede omdat deze de zorgvuldige begroting van de opdrachtgever wel als bewijs acceptabel achtte.) De strekking van de UAV in deze kan mijn inziens echter gehandhaafd blijven. (joop van kuijen)</p>	<p>1. wordt overgenomen door de werkgroep.</p>

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
49.2	<p>Alle geschillen, welke ook - daaronder begrepen die, welke slechts door één der partijen als zodanig worden beschouwd - die naar aanleiding van de overeenkomst of van overeenkomsten, die daarvan een uitvloeisel mochten zijn, tussen opdrachtgever en aannemer mochten ontstaan, worden beslecht door arbitrage overeenkomstig de regelen beschreven in de statuten van de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland, zoals deze drie maanden voor de dag van aanbesteding luiden.</p>		
49.3	<p>De aannemer, die een geschil betreffende de eindafrekening aan de in het tweede lid genoemde Raad ter beslechting voorlegt, nadat de opdrachtgever zijn definitieve beslissing omtrent de eindafrekening schriftelijk ter kennis van de aannemer heeft gebracht, is niet ontvankelijk in hetgeen hij meer of anders vordert dan die eindafrekening inhoudt, indien hij het geschil aanhangig maakt later dan zes maanden nadat de opdrachtgever bij aangetekende brief de aandacht van de aannemer op deze termijn heeft gevestigd, tenzij de vordering voortvloeit uit een omstandigheid, welke eerst na het verloop van die termijn is gebleken.</p>		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
49.4	<p>Indien bij een in kracht van gewijsde gegaan rechterlijk vonnis een uitspraak van het scheidsgerecht geheel of gedeeltelijk nietig wordt verklaard, heeft ieder der partijen het recht het geschil, voor zover het dientengevolge onbeslist is gebleven, opnieuw overeenkomstig deze paragraaf te doen beslechten. De vordering is niet ontvankelijk, indien zij bij de in het tweede lid genoemde Raad wordt aanhangig gemaakt later dan drie maanden na het in kracht van gewijsde gaan van de rechterlijke uitspraak. Degene die als scheidsmans of secretaris aan de nietig verklaarde beslissing heeft medegewerkt, zal aan de nieuwe behandeling niet mogen medewerken.</p>		
49.5	<p>Indien beide partijen in onderling overleg hieraan de voorkeur geven, worden de in het tweede lid bedoelde regelen vervangen door die, gegeven in de statuten van de Raad van Arbitrage voor Metaalnijverheid en -handel, met dien verstande dat in aanvulling dezer regelen de bepaling geldt, dat scheidslieden niet bevoegd zijn het tussen partijen overeengekomene te wijzigen.</p>		
§ 50. <i>Voortzetting van het werk</i>		<p>Arbitrage is tegenwoordig niet vanzelfsprekend de standaard wijze van geschillenbeslechting (burgerlijke rechter, mediation, Raad van Deskundigen,). (Stichting STABU)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
50.1	De aannemer is gehouden, in afwachting van de totstandkoming van een uitspraak in het geschil, op vordering van de directie het werk volgens haar aanwijzingen voort te zetten, tenzij de Raad van Arbitrage in spoedgeschil anders beslist en onverminderd zijn rechten, die uit bedoelde uitspraak voor hem mochten voortvloeien.		
50.2	Voor zover de uitkering van enige termijn van betaling vertraging zou ondervinden in verband met een aanhangig geschil, zal de opdrachtgever tot zodanige betaling overgaan als in verband met de stand van het werk en de wederzijdse vorderingen toelaatbaar is. Zodanige betaling zal niet in het geding kunnen worden gebruikt als bewijs van de erkenning door de opdrachtgever van enig recht van de aannemer.		
	<u>WAAR MOET DIT ONDER?:</u> Geef het Komo-keur een officiële status: op het moment dat een product met een Komo-keur een afwijking blijkt te hebben, ontstaat er soms een verschil van mening tussen opdrachtgever en architect. De architect zit dan met het probleem, terwijl het Komo-keur nou juist bedoeld is om dit soort problemen te voorkomen. Is het een idee om te bepalen dat producten met Komo-keur (en gelijkwaardige keurmerken) niet goedgekeurd hoeven te worden? (BNA)		

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<i>Overige suggesties</i>	<p>Digitale ondertekening van documenten wenselijk (Jos van Veen) Een herziening van de UAV biedt een uitstekende gelegenheid om nu eindelijk een aansprakelijkheidsbeperking voor de aannemer op te nemen. Op dit moment kan een aannemer namelijk geen gedegen risicoinschatting van het werk maken, terwijl de bedrijfsbelangen van de opdrachtgever steeds groter worden. Ik zie ontwikkelingen binnen de sector die het mogelijk maken om dit onderwerp op de agenda te zetten. Zo hanteert de RGD al enige tijd een aansprakelijkheidsbeperking in haar bestekken, bevat de UAV GC 2005 een dergelijke bepaling, blijken opdrachtgevers tijdens onderhandelingen hiertoe vaker bereid en is een zodanige bepaling ook opgenomen in de model realisatieovereenkomst uit het 36e Preadvis voor de Vereniging voor Bouwrecht.</p> <p>(Kropman)</p> <p>Het volgende mogelijk opnemen: Een paragraaf toevoegen waarin de Bouwvergadering en de notulen ervan meer status krijgt. Juist bouwverslagen (en vooral de eerste kick-offvergadering) vormen voor mij vaak een rode draad en een welkome administratieve basis bij het oplossen van problemen of bemiddeling/ Het woord 'Nulmeting'/ Het woord 'Risicoregeling'/ De woorden 'verborgen gebrek' ook opnemen voor gebreken ten laste van de aannemer welke in de onderhoudstermijn worden geconstateerd/ Is het milieu voldoende belicht? (Petersen)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<i>Algemeen commentaar</i>	<p>1. De UAV 1989 zal relatief weinig worden toegepast in de rechtsverhouding met consumenten en daardoor van beperkte betekenis zijn in het consumentenbouwrecht. 2. Daarnaast zal de UAV 1989 om diverse redenen niet bijzonder geschikt zijn om te worden toegepast in de rechtsverhouding met consumenten. De UAV zijn omvangrijk en betrekkelijk complex, zeker voor ondeskundige consumenten. Verder wordt bij vele onderdelen van de UAV geen evenwichtige regeling gegeven in het licht van de ondeskundigheid van de gemiddelde consument; bijvoorbeeld de opleveringsregeling (§ 10), de aansprakelijkheidsregeling na oplevering (§ 12), de regeling inzake het meer- en minderwerk (hoofdstuk 10) en de vergoeding wegens te late oplevering (§ 42). 3. Daarnaast mag in de rechtsverhouding met een consument de bescherming tegen de nadelige gevolgen van faillissement van de bouwondernemer niet ontbreken. (Vereniging eigen huis) 4. UAV en UAVTI te integreren tot 1 set Uniforme Administratieve Voorwaarden 5. Inhoud en terminologie van UAV(TI) en UAV-GC op elkaar afstemmen. (Stichting STABU (4+5))</p>	
	<i>Nieuw te regelen punten</i>	<p>1. Nevenaanneming: De UAV is met name gericht op een situatie waarin een opdrachtgever met slechts één (hoofd)aannemer te maken heeft terwijl in (complexere) projecten vaak meerdere aannemers betrokken zijn. De oplevering door al deze nevenaannemers vind</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		<p>zelden tegelijk plaats. Daardoor is het voor opdrachtgever niet altijd goed in volle omvang vast te stellen of een werk voldoet aan de eisen van het bestek omdat de werking hiervan (maar ook vaststellen van verborgen gebreken) afhankelijk is van de oplevering van een ander werk. Ander risico is dat een opgeleverd werk wordt beschadigd tijdens de uitvoering van een ander werk waarna een discussie ontstaat of het toch een verborgen gebrek betreft. Bijvoorbeeld het leveren en plaatsen van pomp in een gemaal terwijl pas een jaar later het gemaalgebouw gereed is voor oplevering. (NI-ingenieurs)</p>	
		<p>2. de mogelijkheid tot het opleggen van een boete ontbreekt indien een aannemer tijdens de uitvoering besteksbepalingen of andere afspraken/verplichtingen niet nakomt. Bijvoorbeeld niet tijdig aanleveren van documenten ter beoordeling, kiezen van een onlogische of zelfs gevaarlijke werkwijze, onvoldoende treffen van verkeersmaatregelen of veiligheidsmaatregelen. Ingrijpen door derden (bijvoorbeeld Arbeidsinspectie) kan vertraging, kosten en coördinatieproblemen met anderen (nevenaannemers) met zich meebrengen voor de opdrachtgever. De mogelijkheid om een boete op te leggen kan een prikkel zijn. (NI-ingenieurs)</p>	
		<p>3. in de UAV 1989 ontbreken bepalingen over de toezichthouder en uitvoerder (NI-ingenieurs)</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
	<p><i>Verzamelde beleidsaanbevelingen</i></p>	<p>De afwijkingen van de UAV zijn mogelijk ook het gevolg van de situatie dat de UAV niet de ontwikkelingen in de bouwwereld van de afgelopen 20 jaar heeft gevolgd en de complexiteit van bouwprojecten (complex zowel technisch, juridisch als organisatorisch) lijkt te zijn toegenomen. Dat is natuurlijk altijd de achilleshiel van uniforme regelingen of voorwaarden. Deze voorgenomen 'lichte herziening' van de UAV volstaat mogelijk niet. Een verplichte onverkorte toepassing van de UAV lijkt daarom niet de geëigende oplossing voor het probleem. De ruimte voor enige flexibiliteit lijkt dan ook noodzakelijk. (NI-ingenieurs)</p> <p>Ook in de gww-sector wordt veelvuldig en vaak onnodig en onjuist afgeweken van algemene voorwaarden. Toch kunnen er in een specifiek geval goede redenen zijn om af te wijken. Het afdwingen van een onverkorte toepassing of het verheffen van de UAV tot een standaardregeling, wordt vanuit de gww-toepassing ten zeerste afgeraden. Bovendien is een zekere mate van aanpassingsmogelijkheid gewenst om snel te kunnen inspelen op marktontwikkelingen en om deze standaardvoorwaarden bij specifieke toepassingen niet in de weg te staan. Een voorziening die stuurt op professioneel samenwerken, biedt in dit verband meer mogelijkheden. Zo kan bijvoorbeeld een regeling worden voorzien die het afwijken van algemene voorwaarden alleen toestaat, indien dat expliciet</p>	

Praragraafnr.	Tekst	Commentaar van buiten	Commentaar werkgroep
		en gemotiveerd plaatsvindt. In alle andere gevallen prevaleren de bepalingen uit de algemene voorwaarden. (CROW)	